

MEDIEREA

Cadru	91
Criza	92
Conflictul	93
Acordul	95
Mediatorul	96
Confirmarea	97
Partile	98
Rezistentă	100
Dezordinea	101
Controlul	104
Câstigul	105
Argumente	107
Concept	108
Pasii	110
Fazele	111
Procesul	113
Scopul	114
Nevoia	115
Deontologie	116
Tratare	118

Principii	119
Filozofia	120
Natura	123
Violenta	124
Conditii	125
Spatiul	127
Forma	128
Limbajul	130
Rolul	131
Continut	133
Expresia	134
Sacrificiul	136
Victimele	137
Vibratia	138
Exemple	140
Reflectii	145
Mediere / negociere	149
Cazuri	151
A - Z	152

MEDIEREA

Cadru

Mecanismul medierii este universal; în lume sunt practicate mai multe forme ale medierii - functie de tipul conflictelor si mediul lor, existând unele asa-zis modele (australian, american, german, etc.). Pe glob, sistemul medierii este cel ce ajuta în plus cetatenii, aplicarea maxima fiind în America Latina. O mediere europeana nu exista dar pe plan mondial - statistic - modelul "francez" de mediere are cel mai înalt procent de reusita (80%) în solutionarea conflictelor; în continuare ne vom concentra asupra sa, prezentându-l cu aspectele lui pozitive si negative, concluziile ramânând cititorului:

Medierea ofera acceptarea realitatii diferitelor grade de violenta si este o întâlnire cu cel mai dificil lucru din viata - dezordinea; urmareste descoperirea fiecaruia dintre noi prin expresia "suferintei" traiului. (Violenta apartine fiecaruia; deseori se întâmpla în interiorul constiintei. De aceea este necesara depasirea conflictului interior; nerealizarea acestui fapt si întoarcerea la situatia când doua parti sunt în conflict nu se rezolva trecând responsabilitatea în sarcina celeilalte parti pentru a solutiona problema).

Medierea este o cale în care fiecare pas se integreaza în viitor, unde memoria joaca un rol important - spre abordarea responsabila - la nivel mental, a identificarii sinelui. Medierea este un instrument care poate fi învatat lent (în timp), de constructie a pacii interioare si în jurul persoanelor - pentru ca un conflict este totdeauna o problema de emotii.

Medierea este o împartasire a realitatilor întâlnite si exprima reflectia sentimentelor (ca o oglinda), a elementelor simtite, nu gândite. Medierea este un proces care dezvolta posibilitatea substituirii altei persoane si preluarii sentimentelor, în mod neutru, fara judecarea sau impunerea unei viziuni, prin acceptarea evolutiei celuilalt, conferind demnitate si respect.

Medierea unui conflict dureaza minimum 2 ore, de-a lungul ei "jucându-se":

- ? rolul "oglinzilor"
- ? comunicarea partilor
- ? rolul "mastilor"

reactiile de multe ori ale partilor în conflict datorându-se "atingerii" (ranirii) celuilalt, pericolul nefiind exprimarea suferintei, ci construirea "zidului" cu mediatorii; de aceea, eliberarea este buna, abordarea prin mediere ducând la descoperirea radacinilor conflictului si aflarea raspunsurilor (care se gasesc în acesta!). Partile în conflict "primesc" solutia din acesta; ele nu trebuie sa caute rezolvarea în afara lui. ("Cautarea" nu duce la nimic, ci doar ratacesta întâmplator). Mediatorii doar faciliteaza dialogul pentru declansarea mecanismului.

Medierea are 3 faze:

- ? teoria (la început), când fiecare explica subiectul
- ? confruntarea (criza), când este acceptata suferinta
- ? transformarea, când sunt induse sentimentele / emotiile

Medierea se efectueaza totdeauna de catre o comisie de minim 3 persoane, cu functiile principale de a:

- ? primi / introduce partile conflictuale în mediere
- ? rezuma conflictul conform prezentarilor partilor conflictuale
- ? reflecta emotiile celor implicati

în cadru organizat, fata în fata cu partile în conflict.

Obiectul conflictului este ca vârful unui aisberg. Medierea se concentreaza în înțelegerea partii submerse a "aisbergului", prin 3 pasi importanti - de la soma (instinct), prin psihic (emotii), la absolut (spirit).

Rationalitatea medierii este un fapt permis în proces, pentru ca e un spatiu al autonomiei fiecaruia. Pentru înțelegerea medierii, în aceasta lucrare sunt propuse câteva simulări de cazuri, în care participării se vor substitui pe rând celor 3 pozitii necesare:

- ? mediatori
- ? parti în conflict
- ? observatori

Scopul medierii nu se dorește a fi rezumat la discuții despre ea, ci la aplicarea prin acțiuni de mediere (etnice, sociale, politice, etc.) efective în comunitati - la nivelele considerate de către utilizatori.

Criza

Medierea este o lume a dialogului. Criza este o ruptura a dinamicilor și echilibrelor, o pierdere a reperelor și a normelor. Criza și conflictul sunt distincte (și pot fi comparate). Câteva caracteristici ale crizei o prezintă ca o:

- ? experienta bulversanta care îi atinge pe actori (suferinta colectiva)
- ? ruptura a sistemelor de reprezentari (antrenând atitudini de retragere și repliere)
- ? înfruntare a forțelor antagonice (fara mediere)
- ? încremenire (imaginara)
- ? s.a.

Criza afectează sentimentul de identitate și modifica raportul cu lumea - inclusiv relațiile - rasturnând modurile de adaptare și destructurând personalitatea, cu repercursiuni până la izolare și incapacitate.

Criza este o experienta a carei complexitate ascunde mecanisme diferite, cu efecte diverse și cauze multiple. Criza este și un instrument de cunoaștere, pentru ca dezvaluie refularile și reprimările; modul de intervenție variază în funcție de:

- ? situatie
- ? moment
- ? natura

conduita de degajare fiind rationala. În fapt, criza este o profunda re-evaluare. Experienta actorilor, plina de:

- ? surprize
- ? perturbari
- ? incertitudini

este întotdeauna asociată cu sentimente de neînțelegeră, nesiguranta și teama de un rezultat catastrofic. Interventia în criza este tot o criza - dar "controlată" (ea nu vizează explicarea, ci sesizarea modurilor de a trata evenimentele).

Criza este percepută ca inversiunea radicală și brusca a unei stări normale de echilibru continuu; este o ruptura în dinamica - ce suferă o "revoluție". Adeseori face ca actorii prinși în ea să pară a fi dintr-o dată lipsiți de bazele obisnuite de:

- ? decizie
- ? informatie
- ? criterii
- ? referinte

când nu mai știu cum să masoare acumularea de elemente pe care criza le eliberează. Adoptarea de noi reguli, aportul unor noi elemente, clarificarea obiectivelor și a scopurilor, sunt factori de reluare a activității și de reînnoire.

Schimbarea si criza sunt de asemenea distincte (dar pot fi comparate): criza este o schimbare care depaseste capacitatea de adaptare. Printr-o anvergura de mare extensie a schimbarii, se sporeste riscul de a ajunge la o criza.

În raport cu timpul, criza se înscrie prin aparitia brusca - atunci când “explodeaza”; dar la iesirea din criza, nu toti actorii vor avea aceleasi perspective despre ea. Totusi, criza are o istorie - cel puțin se pot distinge un “înainte”, “în timpul” si “dupa”. În declansatorul ei (semn vizibil al unui antagonism) se disting:

- ? invalidarea partenerului
- ? inconfortul
- ? tensiunea

Criza indica o fragilitate sau o rigiditate iar dupa criza, este vorba de o mutatie. Cererea de interventie în criza se prezinta cel mai adesea ca un apel de usurare a unei suferinte legate de pierderea de sens. Căerând ajutor, actorii sociali spera sa regaseasca un sens în sine, exterior persoanelor si existând dincolo de ele; criza necesita un travaliu de descompunere a modelelor interiorizate - sistemele defensive care permiteau anterior legatura aflându-se în dificultate.

Criza “contamineaza”: ea afecteaza un echilibru pe care, cu cât este mai profunda, cu atât îl ameninta mai tare. Interventia în criza este o reconstructie prin analiza; acest demers va permite actorilor sa-si reînsuseasca elementele care sustineau procesul critic si nu vizeaza explicarea, ci înțelegerea - cu miza de a pune în relatie ce se întâmpla cu modul de tratare a evenimentelor. Tot ce se întâmpla - de la lucrul cel mai mare pâna la cel mai mic - se întâmpla în mod necesar ... (Sunt abordate reprezentarile, pozitiile si afectele asociate crizei, deci se creeaza conditiile unei repositionari prin reînnoirea reprezentarilor).

Anumite procese favorizeaza o degajare din criza:

- ? folosirea de cuvinte care au sens pentru fiecare parte aflata în criza
- ? încheierea unui compromis între fidelitatea fata de logica anterioara si noi semnificatii
- ? transferul contradictiilor prin asumare - refacând legaturile de colaborare
- ? chestionarea imaginii acordate prin eliberarea de energii - ca reinvestitii în realitate
- ? s.a.

Uneori, a nu înțelege de unde vine durerea este mai amar decât a o simti. În situatie de criza, simbolicul este întunecat de pulsional si de un imaginar încremenit care mascheaza si împiedica dialectizarile. Îndepartarea suferintei face loc re-aparitiei dorintei - si astfel se iese din criza. Încheierea crizei duce la noi cereri, cu dimensiuni excluse pâna atunci; se opereaza schimbari în înțelegerea si viziunea de sine, a relatiilor si a contextului. (De vreme ce lucrurile nu se întâmpla cum vrem, trebuie sa le vrem cum se întâmpla).

Traversarea crizei este urmata de usurare. O activitate comuna poate interveni din nou când actorii își regasesc repere, cu senzatia ca procesul de ruptura al crizei a fost o miscare nu numai de distrugere (crispate asupra vechiului), ci si o experienta de refacere a valorilor.

Ce îi este usor omului? A da sfaturi altora. Si ce îi este greu? A se cunoaste pe sine. Cunoasterea sufletului este cunoasterea suprema ... În multe privinte, nu e buna spusă: “Cunoaste-te pe tine însuti” ci ar fi mai de folos “Cunoaste-i pe ceilalti”. (Noi descoperim în noi însine ceea ce ne ascund ceilalti si deseori recunoastem în ceilalti ceea ce ne ascundem noua însine).

Conflictul

Omul se masoara pe sine atunci când se masoara cu obstacolul ... O societate fara conflicte este - prin definitie - o societate utopica. (Mai ales trebuie observat omul la risc si de cunoscut cine e: caci abia atunci scoate el din fundul sufletului vorbe adevarate; “masca” e îndepartata si ramâne realitatea ...). Potentialul agresiv si violent ce caracterizeaza individul si grupurile societatii actuale este

imposibil de ignorat. (Caracterul nu se schimba prin “povata”; apa – cât de încalzita – tot se raceste din nou ...).

Conflictul poate fi considerat din punct de vedere comportamental ca o forma de opozitie care este centrata pe adversar (bazata pe incompatibilitatea scopurilor, intentiilor sau valorilor partii oponente - directa si personala), în care adversarul controleaza scopul sau intentiile dorite de parti.

Conflictele sunt diverse si omniprezente: etnice, religioase, comerciale, ecologice, cu autoritatile, politice, militare, internationale, de valori, între parinti si copii, între copiii unei familii, între sotii, vecini, salariatii, etc.

De obicei, în conflict omul nu acorda nevoilor celeilalte parti atentia pe care o acorda propriilor sale interese. Totodata, ele nu ar dura mult, daca “vina” ar fi numai a unei parti. Conflictele pot implica relatiile noastre cele mai intime sau interactiunile cele mai superficiale.

Conflictul este doar rareori static - el se poate schimba oricând. Uneori, putem sa-i schimbam cursul doar privindu-l în perspectiva. Conflictul poate deschide cai largi de schimbare sau ne poate incita sa ne implicam.

Semne ale conflictului sunt:

- ? tensiunea
- ? violenta
- ? neînțelegera
- ? incidente
- ? disconfortul

Conflictul se caracterizeaza prin:

- ? persistenta unei unitati sociale dorite, acceptate sau recunoscute
- ? un sentiment de incertitudine (compensat de recunoasterea pozitiiilor adverse)
- ? recunoasterea unei teme comune
- ? existenta unor reguli reglatoare a legaturii sociale (ce fac posibile conflictul; în lipsa, partile sunt invadate de angoase arhaice de separare, excludere sau distrugere)

Un conflict îndelungat ajunge pâna la a “termina” complet resursele partilor - aceasta neînsemnând si rezolvarea lui!

Conflictul nu poate fi separat de mediul sau; el este mai ales un produs al competitiei intense: lupta pentru viata este ceea ce fiecare om are de înfruntat (este o lupta cu natura, cu altii, cu el însusi). Nevoia de a se întari pentru a supravietui este prima lui prioritate. În mediere, instinctul protejarii teritoriale este frecvent un element în conflict - nu atât ca spatiu geografic, ci ca spatiu moral, sinonim spatiului de viata.

Lupta este o notiune dinamica motivata de dorinta. Dorintele noastre sunt presentimente ale aptitudinilor care se afla în noi, solii a ceea ce vom fi în stare sa realizam. O fiinta umana fara dorinta este “moarta”; dar dorinta ne aduce în mod necesar fata în fata cu dorintele altora. Când doua dorinte coincid - este armonie; când ele sunt opuse, ar putea fi conflict. Conflictele apar când dorintele noastre sunt contrazise de ale altor persoane. Adeseori nu suntem constienti de forta dorintelor noastre - care actioneaza asupra noastra ca firele manipulante ale unui papusar.

Conflictul este peste tot: prima oara în noi însine, apoi cu altii. Încercarea de a-l localiza ne poate ajuta în a-l întâlni si trata. Conflictul este o forma de ruptura între o situatie anterioara acceptata si o propunere de înlocuire a ei. Tranzitia de la ordine la dezordinea produsa este ceea ce e numit conflict. El “erupe” când confruntarea cu cauzele noii stari (ca suferinta) devin prea evidente.

Uneori, pentru a depasi un conflict, sunt necesari 5 pasi:

- ? recunoastem conflictele
- ? recunoastem sentimentele
- ? ne dam seama ce vrem (interesele / dorintele / nevoile care sa fie satisfacute într-o situatie de conflict)
- ? producem idei (solutii pe baza carora partile sa poata obtine ceea ce doresc)

? punem planul în aplicare (gasirea solutiei de împacare si actiunea în spiritul ei)

Toate acestea cer timp, rabdare si întretinerea sperantei. Nu imediat intervin schimbari în comportament dar prin continua practica putem integra aceste abilitati în situatia noastra.

Acordul

Ce nu pot realiza doi oameni care sunt de acord? ...

Acordul este o norma sociala care stabileste ce va primi si ce va da fiecare parte în cadrul unei conventii stabilita între ei. Acordul aplaneaza conflictul - datorita proeminentei perceptiei partilor si justitiei distributive (echitabile). În cadrul unei distributii juste, recompensele vor fi distribuite indivizilor proportional cu contributiile lor, violarea acestei reguli ducând la rezistenta si suferinta emotionala.

Un acord perceput ca injust nu are sanse sa fie stabil. Se considera ca un conflict solutionat în mod nedrept probabil ca a fost solutionat ne-adekvat. Sentimentul injustitiei poate da nastere la conflict iar conflictul poate produce injustitie.

Diferite tipuri de efecte induc diferite principii; astfel, oamenii orientati:

? economic - utilizeaza principiul echitatii

? spre solidaritate - utilizeaza principiul egalitatii

? spre afectiune - utilizeaza principiul necesitatii

Acordul este facilitat îndeosebi când o terta parte intervine: mediatorul poate facilita întelegerea de catre ambele parti a intereselor celeilalte si poate sugera posibile cai (de ajungere la un acord). Unui adversar îi va fi întotdeauna mai usor sa accepte solutia venita din partea unui mijlocitor - decât sa cedeze în fata celuiilalt. Când relatiile dintre partile în disputa nu sunt prea grozave, este preferabil ca un mijlocitor sa intermedieze contactul.

Pentru un acord, rolul tertei parti nu trebuie subestimat niciodata - macar în determinarea adversarilor sa înceapa tratative; exercitarea puterii partilor prin intermediul unei terte parti reduce sansele declansarii unor reactii puternic negative ale lor si fac posibile conditiile de acord. (Prietenul îmi arata ce pot - dusmanul ce trebuie sa fac).

E greu sa “ataci” pe cineva care este de acord cu tine; nu este neapararat nevoie sa admiti orice ti-ar spune. Concentrarea este numai asupra situatiilor asupra carora este un acord. Solutionarea eficace a unui conflict se bazeaza pe punctele comune ale partilor; în acest sens, fiecare oportunitate trebuie exploatata.

Cuvântul-cheie într-o întelegere este DA - un cuvânt magic - un aliat foarte puternic în dezarmarea adversarilor; într-un conflict, urmarirea ocaziilor de obtinere a încuviintarilor (fara a face vreo concesie) este de succes oricând pentru reducerea tensiunilor. Acceptul obtinut - treptat - chiar daca numai la nivelul cuvintelor, stabileste o atmosfera favorabila lansarii altor propuneri.

Acordul vizeaza mai mult forma întelegerii si mai putin continutul ei - ducând la acceptare si cladirea unor relatii care sa functioneze. Nimic nu se întâmpla fara o cauza, ci totul (se întâmpla) dintr-un anumit motiv si sub povara necesitatii ... Înainte de a începe ceva trebuie chibzuinta – iar dupa aceea trebuie ca lucrul sa fie îndeplinit la timp. Omul trebuie sa examineze cu exactitate viitorul si prezentul tuturor actiunilor (sale) si de asemenea calitatile si defectele tuturor celor trecute. A sti ce este bine si a nu actiona – este cea mai mare lasitate.

Cooperarea – si apoi acordul – nu este ceva care intervine automat când oamenii se întrunesc (de exemplu, într-un grup). Dacă intervine experienta cuiva în a facilita situatia – astfel încât aceasta sa ia o turnura “pozitiva” – atunci asumarea unei satisfactii comune vizând responsabilitatea se rasfrânge potrivit cererii. Fara practica (aceasta pornind de la asezarea persoanelor în spatiul întâlnirii – pâna la experimentarea unor noi abordari), nu poate fi o cooperare mai mult decât declarativa. Acordul real (asupra vreunei chestiuni) poate proveni plecând dintr-o atmosfera artificiala, creata în jurul problemei! Partilor însa nu trebuie sa li se “dea” sanse, ci ele trebuie sa aiba initiative:

- ? creative
- ? practice
- ? constructive
- ? exploratorii
- ? investigatorii
- ? descriptive
- ? etc.

Contributiile partilor pentru un acord sunt asadar esentiale. Rolul unei parti neutre este doar limitat în asigurarea cadrului si eventuala îndrumare – dar nu intervine niciodata în procesul luarii deciziei; mediatorii nu convin vreun acord în locul partilor.

Mediatorul

Mediatorul este persoana învatata a deosebi lucrurile de “zgomotul” pe care îl fac; el ajuta ambele parti sa “dobândeasca” ceea ce le este necesar. Într-o stare conflictuala sunt mai multe optiuni - atât pentru partile în conflict (cât si pentru cea neutra - situatia mediatorului):

Abandonul este una dintre acestea - daca te retragi fizic sau emotional dintr-un conflict (poate de teama confruntarii), nu mai ai de spus nici un cuvânt în ceea ce se întâmpla. Este înțelept - totusi - sa te retragi atunci când conflictul nu te priveste si lipsa ta de implicare nu afecteaza cursul evenimentelor. (Ea poate fi chiar utila, daca în felul acesta se atrage atentia asupra unei crize neglijabile). Pe de alta parte, implicându-te, în loc sa contribui la solutionare, ai putea deveni prea imperativ, îmboldind partile (sau una dintre ele) sa renunte ori sa se retraga. Prin retragere, o situatie problematica poate sa creasca nemasurat! Mai trebuie sa fii atent ca retragerea sa nu dauneze cuiva; ea este adeseori utilizata, constient sau nu, pentru a face pe cineva sa se razgândeasca.

Reprimarea (comportamentul la care se recurge când este nevoie de pace cu orice pret) poate fi judicioasa daca într-un conflict puternic nu vorbesti de aspectele sale importante - dar ceea ce e si periculos: daca pastrezi tacerea, ceilalti nu vor sti tot ce se petrece cu tine. De altfel, tacerea este unul din cele mai dificile argumente de combatut. Atentie deci la actiunea ca si cum n-ar fi vreo problema, purtarea cu nepasare, reprosul interior al pierderii cu firea, stapânirea trairilor negative, etc.

Compromisul (ce da impresia de corectitudine - astfel ca fiecare sa câstige ceva) nu este suficient, pentru ca fiecare vrea sa obtina cât mai mult si în fond mediatorul nu are de împartit prea multe cu cei în conflict. De aceea, pot apare dificultati daca mediatorul va încerca demonstrarea vreunui punct de vedere - în loc de calmarea lucrurilor - fara a pretinde ca totul sa fie perfect (în loc de a favoriza deprinderea compromisului - care blocheaza flexibilitatea si deci valorificarea acestuia, adecvata situatiei, nu e usoara).

Acceptarea mediatorilor apare daca personalitatea si actiunile lor stimuleaza implicarea si solidaritatea, atitudinile lor reflectându-se partilor ca exemplare – relativ la problema în cauza. Încurajarea exprimarii deschise înseamna “egalizarea” comunicarii – în sensul evitarii acesteia de a fi numai într-o singura directie. În mediere, partea A are un anumit tip de mesaj fata de partea B – cu care este în conflict – si un altfel de mesaj catre partea C (în care / unde este mediatorul). Ca exemplu clasic al unidirectionarii - la scoala (în clasa), sensul dominant este de la dascal catre învatatei ... Rezolvarea unei probleme conflictuale nu este facilitata fara (neglijând) aspectele emotionale. Partile se pot simti în nesiguranta si amenintarea lipsei de putere a lor le pot face violente.

Se impun a fi luate în considerare câteva aspecte:

- ? instruirea teoretica (fara abilitati practice) nu ajuta cu succes medierea; cunoasterea în sine a principiilor de solutionare constructiva a conflictelor este insuficienta
- ? orientarile / preconceptiile / modelele stiute anterior despre conflicte influenteaza!
- ? deprinderea de a capata raspuns de la parti este esentiala si abilitatea de a sesiza cu claritate este foarte necesara

- ? cunoasterea formelor de comportament ale partilor ajuta o mediere abila
- ? transferul îndemânarilor mediatorului depinde de tipul conflictului (contextul situatiei)
- ? mediatorul în general intervine când cursul conflictului favorizeaza aprobarea sa (pot apare factori distructivi ca: dispretuire, acuzatii de partinire, nereusita, etc.)
- ? determinarea schimbarii prin mediere potenteaza mediatorul în facilitator (pentru solutionarea constructiva a conflictului - astfel ca ambele parti sa aiba de câstigat!)
- ? amplasarea mediatorului “deasupra” conflictului permite observarea influentelor acestuia

Actiunea mediatorului este pentru:

- ? stabilirea unei aliante de lucru cu partile (astfel încât acestea sa aiba încredere în el, sa comunice liber si sa reactioneze cu simpatie)
- ? îmbunatatirea climatului dintre ele (legata de crearea unei atitudini de cooperare între parti)
- ? comunicarea problemelor (dezvoltarea unui proces creativ pentru extinderea gamei de alternative percepute ca fiind disponibile)
- ? exercitarea de presiuni în scopul aplanarii (informatii independente despre chestiunile conflictului permit evaluarea mai realista sau întrevederea de noi solutii posibile)

Mediatorul nu cere partilor în conflict acceptarea sa, ci partile îl solicita. Ca un om sa se apropie de altcineva, ca sa nu se mai îndoiasca de spusese cuiva, trebuie sa aiba puterea sa se aseze dincolo de minciuna, adevar, neîncredere si curiozitate. Dincolo ... Atunci poate – desfacut de interese imediate – sa aiba puterea sa înțeleaga lucrurile asa cum sunt!

Mediatorul universal competent este foarte rar; functie de conflict si tipurile de îndemânari ce le au, mediatorii difera (eficienta medierii fiind în mare masura dependenta de potrivirea mediatorului cu necesitatile cazului).

Atentie: nu toate conflictele pot fi mediate!

Confirmarea

Mediatorul trebuie sa faca partile sa se “auda” reciproc în ceea ce spun; el este rezonator: asculta expunerea problemei si cunoscând sentimentele partilor - ajuta pe fiecare sa auda ceea ce spune. Acest lucru îi este de mare ajutor celui care vorbeste!

În scopul confirmarii - daca esti în postura de ascultare activa a mediatorului - ai grija sa:

- ? explorezi problema (pentru a cunoaste în profunzime dificultatile, în limita timpului disponibil; adeseori, ideile gândite se clarifica fiind exprimate fata de altcineva - si dupa ce este dobândit sentimentul înțelegerii, mergi mai departe)
- ? verifici sentimentele partilor (explorând - ca si în cazul dobândirii informatiilor - prin întrebări ce masoara afectarea partilor)
- ? rezumi (parafrazezi) continutul problemei - împreuna cu sentimentele partilor - prin simple propozitii de înțelegere ce ajuta confirmarea sau corectarea perceptiilor partilor
- ? redirectionezi conversatia pe conflict / mentii discută la obiect, daca o parte se abate de la subiect (pentru ca ar simti ca n-o înțelegi ori nu-si da seama ce este mai important)
- ? respecti intimitatea (asigurând partea ca daca într-adevar este în conflict poti sa te tii de cuvânt în legatura cu discretia)
- ? permiti tacerii sa survina firesc în conversatie
- ? observi limbajul corpului la parti (ce indica înțelegerea sau acceptarea)
- ? permiti partilor sa-si modifice ideile
- ? faci partile sa stie ca le-ai înțeles bine (nu irita prin “atacare”)
- ? astepti sa se linisteasca spiritele
- ? te ocupi de emotiile lor (compatimind, constatând grozaveniile, etc.)
- ? explici pozitia ta (înțelegând un punct de vedere nu înseamna ca ai fi si de acord cu el!)

- ? calmezi partile (prin explorarea împreuna a cauzelor emotiilor - reformulând de câteva ori - ceea ce ajuta îmbunatatirea situatiei înfierbântate)
- ? nu tipi la parti daca ajungi tu problema ori ele tipa una la alta (scopul tau este de a reduce ostilitatea - pentru a te ocupa de conflict)
- ? fii atent la folosirea lui “înțeleg” (pentru ca nu totdeauna “înțelegi” alta situatie); daca nu înțelegi corect, întreaba deschis! Este prudent sa utilizezi: “cum vezi situația?”, “am impresia ca nu am prins ideea întocmai”, “spune-mi înca o data”, “observ ca ...”, “pot face legatura cu ...”, “se pare ca ...”, etc.

Unde exista dorinta, exista si posibilitatea realizarii sale în fapt. Vointa de a solutiona este un factor-cheie în rezolvarea conflictelor. Mediatorul are aceasta disponibilitate si ajuta partile sa si-o “cultive”. Procesul este mai dificil daca partile sunt retinute între ele ori fata de mediator de factori ca:

- ? nevoi reprimare
- ? istorii personale nerezolvate
- ? caracteristici / însusiri inacceptabile
- ? necinste
- ? orgolii
- ? scuze
- ? razbunari
- ? lezari
- ? resentimente
- ? etc.

Este usor sa observi când reactiile altora sunt mai puternice decât cazul; pentru partile implicate însa - totul poate parea justificat! Înainte de a lua vreo masura, conteaza daca situatia enerveaza - pentru ca atunci se petrec mai multe decât se vad cu ochiul liber; o situatie trebuie sa informeze - pentru ca atunci tot ce e de facut este preocuparea fata de problema în sine! Furia, ura sau gelozia când nu sunt exprimate trebuie analizate luând în considerare:

- ? pretextul (conduita)
- ? simptomul (emotiile puternice)
- ? proiectia (ce anume releva reactia)

(Ura este o nemulțumire activa; invidia este o nemulțumire pasiva. Nu trebuie sa ne miram deci ca invidia se schimba atât de usor în ura). Gândurile preced si creeaza circumstantele. Informatiile nu pot suplini gândirea în masura în care gândirea poate suplini informatiile. Gândirea inconstienta este o instanta creatoare foarte activa, tenace. Circumstantele la care rezista cel mai mult partile sunt adeseori ceea ce ele atrag.

Situatia vazuta din exterior de catre mediator confirma proportia constient / inconstient a partilor în conflict. Cu cât mediatorul ajuta partile sa-si constientizeze mai bine procesele interne, cu atât acestea își vor directiona gândurile pentru a atrage spre ele ceea ce în mod constient doresc. Pentru a primi mesaje despre ele însele, partile vor fi reflectate de catre mediator ca de catre o oglinda.

Partile

Procesele si efectele caracteristice provocate de cooperare sau competitivitate tind sa provoace la rândul lor acel tip de relatie sociala. Participantii la un conflict - daca vor sa gaseasca solutii constructive - au nevoie de abilitati si orientari similare cu ale unui mediator!

Înainte controlarii propriului temperament, oamenii trebuie sa stie cum sa-si exprime emotiile – atât pozitive, cât si negative; în acest sens, abilitatea cere o stabilire de relatii:

- ? deschise
- ? oneste
- ? ne-ierarhice

Cadrul medierii permite aceasta abordare / atitudine.

Personalitățile partilor aflate în conflict determina comportamentul oponentilor. Influența este reciprocă și continuă între stările / caracteristicile interne ale partilor în conflict și conflictul lor extern. Partile aflate într-un conflict extins au adesea tendința să devină - în anumite privințe - imagini în "oglinzi" (ele se "alimentează" reciproc). Există multe feluri de necesități interne, pentru care o relație externă ostilă poate fi o "supapă":

- ? relația externă poate furniza o scuză acceptabilă pentru problemele interne (problemele pot fi prezentate ca fiind provocate de adversar sau de nevoia de apărare împotriva adversarului)
- ? conflictul exterior este o distragere (astfel încât problemele interne apar mai puțin evidente)
- ? relația externă ostilă (mai ales dacă are elemente de pericol) da posibilitatea unei persoane să aibă emoții, scop, coerență, unitate - care altfel ar fi absente din viața sa; conflictul poate contracara sentimentele provocate de lipsa de scop, de plictiseală și oboseală
- ? conflictul exterior poate furniza o ocazie de a exprima ostilitatea refulată care rezultă din conflictul intern (prin combaterea adversarului)
- ? relația externă da posibilitatea de a proiecta aspecte dezaprobatore referitoare la sine (care nu sunt recunoscute conștient) asupra adversarului și de a le "ataca" prin "atacul" asupra adversarului
- ? conflictul exterior poate permite unor importante părți ale sinelui dezvoltate anterior să fie exprimate și prețuite (deoarece relațiile cu adversarul se aseamănă cu conflicte anterioare)
- ? s.a.

Conflictul se perpetuează când nevoile interne ale partilor induc o relație conflictuală și reciprocă, situația conflictuală generează nevoi în interiorul persoanelor (de asemenea, cei care au capatat puteri speciale, profit, prestigiu, cunoștințe sau abilități pe parcursul conflictului se pot simți amenințați de diminuarea sau încetarea conflictului); alții se întreabă cu ce au greșit când vad că nu mai au dușmani ...

Acceptarea celuilalt deschide calea aplanării conflictului. În conflictul exterior, adversarul este indispensabil; într-un anumit sens, adversarii cooperează, respectând în mod riguros niște reguli - văzându-se reciproc ca având interese diametral opuse. Deci partile în conflict vad în celălalt fără îndoială un adversar dar și un partener - de vreme ce are de a face cu el.

În exercitiul puterii există 3 roluri:

- ? opresorul (care adesea obține repede ceea ce vrea)
- ? victima (foarte dependentă, nefericită și cu o slabă stimă de sine)
- ? aparatorul (ce adesea oferă un "ajutor" - care nu este bine primit)

Prin schimbarea atitudinilor, la solicitarea partilor, rolul aparaturii este luat de mediator, care va încuraja partile să-și cunoască deosebirile:

- ? opresorul poate cere cunoașterea mai bună a (și apoi respectarea) punctului de vedere al celuilalt - renunțând la amenințări și învinuiri
- ? victima începe să folosească și cea mai dificilă situație ca pe o ocazie de a învăța, începând cu cea care va duce la un rezultat pozitiv - bucurându-se de capacitatea sa crescută de a "sta" pe propriile "picioare"

Firește, nu toți oamenii cu personalitate sunt opresivi (înșă forța pe care o degaja îi face greu de înfruntat). Partile în conflict - intermediare de mediatori - pot să re-orienteze lucrurile spre abordarea prin care câștiga ambele părți în dispută.

În fața altora, sinceritatea până la admiterea (recunoașterea) propriilor slăbiciuni este dificilă: pe de o parte poate fi lipsa onestității iar pe de altă parte poate fi lipsa înțelegerii. Dezvoltarea capacităților latente ale ambelor (onestității și înțelegerii) reduce tensiunea dintre părți. Mediatorii joacă aici un rol determinant; eficiența lor este crescută dacă înainte au făcut experimentări practice directe (în situații ne-amenințătoare).

În general, accentul medierii este pus pe aspecte ca:

- ? afirmari (abilitatea de a comunica ne-agresiv, în mod clar si fara negarea vreunor drepturi)
- ? deschideri (ale mintii si gândirii critice – abordând conflictul si opiniile - corespunzator unei evidente reale, rationale)
- ? respect (valorizarea ca persoana - indiferent de amanunte sociale, culturale, familiale, etc.)
- ? comunicare (exprimarea deschisa a sentimentelor si ascultarea atenta a ceea ce este “dupa” vorbele altora – pentru înțelegerea mai adecvata a mesajelor)
- ? senzitivitate (imaginarea altor puncte de vedere si “simțirea” sentimentelor celorlalti)
- ? cooperare (aprecierea împartirii sarcinilor între parti – astfel ca totalul sa duca la un scop comun)
- ? rezolvare (analizarea obiectiva, chiar sistematica, a solutiilor si posibilitatilor lor de aplicare – în parteneriat cu ceilalti, fara “presiune”)

Rezistenta

Ori de câte ori se întâlnesc doi oameni, sunt prezenti de fapt sase - e vorba de fiecare persoana asa cum:

- ? se vede
- ? este vazuta de cealalta
- ? este în realitate

Într-o competitie - o persoana învinge, alta pierde. În cooperare - ambele câștiga. Problema în multe conflicte este când partile au pozitii la care nu vor sa renunte: ele cred ca în conflict oamenii trebuie sa se întreaca unul cu altul - daca unul are dreptate, celalalt se înșeala ori daca unul câștiga disputa, celalalt pierde; dar atunci când partile coopereaza, ele pot sa-si rezolve conflictul împreuna. Cooperând - ambii pot sa câștige. Chiar daca nu se gaseste o solutie, relatia lor se dezvoltă în cooperare si pot afla multe unul despre altul.

Când partile aflate în conflict nu vor sa coopereze sau dupa ce mediatorii le prezinta regulile si una dintre parti nu le accepta, atunci medierea nu poate avea loc. Medierea este un efort de cooperare!

A vorbi de rezistenta înseamna a introduce ipoteza ca medierea se ofera ca spatiu de transfer în care se combina reprezentarile si afectele solicitate de structura ei iar dinamica este rezultatul dispozitiilor constiente de tip social, cât si a dispozitiilor inconstiente ale indivizilor. Aceasta explica:

- ? rezistentele
- ? mecanismele de aparare instaurate
- ? scenariile combinând angoasa si dorinta, suferinta si placerea

carora medierea le serveste drept cadru.

Elementele functionale si psihologice sunt astfel legate, blocând raporturile prin intermediul elementelor relationale, alimentate de proiectii inconstiente. Este vorba de o deplasare a privirii de la rational la irational (o logica inconstienta) si despre capacitatea de rezonanta a partilor - interpelate atât de reprezentarile, cât si de ideologia lor. (În mediere, experimentarile interferentelor inconstientului colectiv nu sunt esentiale decât în faza de transformare).

În zona rationala, înfasurata într-un imens necunoscut – spatiul, timpul își pierde treptat importanta si devine simplu simbol orientativ, expresie a constiintei. Dar – ceea ce pare mai tulburator în vastul proces de nivelare a raporturilor dintre oameni – este misterul care înfasoara începutul si sfârșitul lucrurilor. Oamenii devin mai modesti când (odata cu pierderea privilegiilor legate de puterea lor) sunt pusi în fata neputintei de a cunoaste cauzele lucrurilor; fiindca acestea nu pot fi situate înlauntrul lor, ci în afara lor. Ce placut ar fi daca ne-am cunoaste pe noi însine si toate fenomenele în desfasurarea lor – ca derivând unele din altele! Ne-am “juca” cu treptele desavârsirii noastre ... Daca intuitiv oamenii pot înțelege, totusi nu pot defini obiectele contemplate prin predicatelor lor negative sau pozitive, cu toate ca si intuitia discerne calitatile lor specifice; oamenii afirma si neaga “miscându-se” rational înlauntrul legii contrariilor.

Asadar, daca plângi pentru ca ai pierdut soarele, lacrimile te vor împiedica sa vezi stelele ...
Tinând cont de inconstient în aceeași masura ca și de constient, mediatorii nu mai au de a face cu indivizi, ci cu fiinte dotate cu limbaj, care prin actele lor urmaresc:

- ? ceea ce ar trebui sa raspunda cererii lor
- ? sa aiba un sens
- ? sa li se permita sa se enunte

Prin urmare, mediatorii se gasesc la rândul lor înscriși într-un proces care nu mai vizeaza neaparat ameliorarea unei functionari (abordarea unui conflict), ci punerea în lumina a semnificatiilor si deschiderea unui acces la sens pentru parti, acces care sa le permita sa-si înnoiasca actiunea: proiect care nu poate ignora greutatea structurilor, desi o parte o poate exprima sub forma unui sistem de constrângeri care face jocul unor puteri mai mult sau mai putin oculte.

Reciproc, se poate vorbi de rezistenta întâmpinata de o parte, aflata în conflict, de a neutraliza ofensiva celeilalte parti si de a folosi pentru aceasta o terta parte: prezenta unei a treia parti poate provoca retineri adversarului, atunci când se pregateste sa treaca la amenintari sau sa recurga la forta. (Pentru a convinge adversarul - o terta parte poate fi de folos). Dar sa presupunem ca sunt dificultati în obtinerea sprijinului terței parti - care poate contribui la solutionarea disputei actionând ca mediator; intermediarul - a treia parte - va fi dispus sa dea o mâna de ajutor numai daca este convins de justetea pozitiei solicitantului. De obicei, nu este suficient ca dreptatea sa fie ale partilor; problema trebuie pusa într-un asemenea mod încât sa reiasa clar ca rezolvarea ei favorabila este si în beneficiul celei de a treia parti. Pentru implicarea terței parti trebuie gasita motivatia pentru care ar face-o. Rolul terței parti în aducerea adversarilor la masa tratativelor nu trebuie subestimat.

Asa cum am mai subliniat, interventia mediatorilor este pentru a comunica partilor consecintele unui esec - prin escaladarea conflictului; refuzul cu obstinatie poate duce la tentatia abandonarii procesului si anulara celei mai generoase oferte: posibilitatea unei solutii avantajoase (ceea ce slabeste înversunarea!)

Puterea convingerii rezida nu din expunerea consecintelor carora vor trebui sa le faca fata, ci în evidentierea contrastului dintre înfruntarea acestora si avantajele acceptarii "ofertei". Tot timpul trebuie subliniat cei doi poli ai situatiei - pâna în momentul înțelegerii ca trecerea "podului" / "punii" împreuna este cea mai buna cale de satisfacere a propriilor interese.

Calea iesirii din impas este evitarea interpretarii ca intentia de convingere este o încercare de dominare. Nu este vorba de repurtarea unei victorii, ci de optiune - fara ultimatumuri sau termeni restrictivi pe conditii. Detaliile medierii urmeaza (apar ulterior) depasirii rezistentei!

Dezordinea

E bine sa fii singur; trist este sa te simti singur ... Se crede / presupune ca în lume cea mai buna treaba este unirea oamenilor. Toti o vor, aspira la frumuseti si armonie - au un ideal de viata care nu este doar material. Toti dorim pace. Casatoriile si nasterile inspira mari sperante. Ce devin ele? Putin câte putin, confruntati cu alta realitate, ne gasim în fata unei viziuni a lumii - si a noastra - în contradictie cu imaginea pe care am vrea s-o avem ...

De altfel, numai casatoria spirituala permite realizarea lucrurilor mari; a fi barbat sau femeie înseamna a nu fi decât o jumătate - si nu-i ramâne fiecaruia de facut altceva decât sa își gaseasca jumătatea complementara. Unirea principiilor masculin si feminin (reflectata sub forma casatoriei) produce o forta, o energie - care rezida si în creatie (chiar sub forma copiilor) ... De obicei, însusirile bune sau rele se ivesc din relatiile noastre. Toate puterile creatiei se gasesc în casatorie. A te cunoaste nu înseamna a-ti cunoaste caracterul - cu calitatile si defectele sale - sau a cunoaste limitele conditiei umane. (Când barbatii si femeile se unesc, ei simt o bucurie imensa; aceasta bucurie semnifica manifestarea energiei interioare pe care oricine o are - dar trebuie sa si-o gaseasca si sa si-o cunoasca. De aceea dragostea înfrumuseteaza totul - mediul de fapt ramânând acelasi!).

Dupa cum se stie, rata divorturilor creste continuu. Costul este enorm, nu atât financiar cât moral - pentru cuplurile si familiile implicate. Reducerea progresiva a numarului de copii si / sau “plecarea” acestora la casele lor, creeaza familii esentialmente egocentrice - private de bogatia avantajelor aduse de generatii diferite. Familia - dar si mediul - permit furnizarea unei solutii practice problemei.

Oricum, conflictele continua sa faca parte din viata noastra cotidiana. Deodata prietenul cuiva, un vecin sau ruda devine un strain. Aceasta este una dintre cele mai dureroase experiente umane. Ce s-a întâmplat? În majoritatea cazurilor nu stim sau ignoram. Acuzam elemente exterioare a fi cauza schimbarii relatiei. Dar este într-adevar cazul? Separarea pentru ca “altul” s-a purtat ne-acceptabil ori nu este de acord cu punctul nostru de vedere e adânc simtita de catre noi. Dar emotiile noastre ne împiedica trecerea barierei aparute, toate tentativele de dialog cad si ambele parti se închid în propriile viziuni ...

Exista / este vreo iesire din aceasta situatie? Ce face societatea pentru evitarea escaladarii conflictelor? În asa-zisele triburi (“primitive”), sfatul satului este automat contactat de partile în conflict. În Africa, sezatoriile sunt traditionale - unde se împartasesc sentimente si experiente; aceste sezatori sunt dirijate si controlate de înțeleptii satului, fiind prezenta întreaga comunitate. De ce prezenta în “pereche”? Pentru ca toti sunt interdependenti si fiecare are responsabilitatea comportamentului altei persoane; prin urmare, întreg satul este vizat. În Asia, adesea capul familiei joaca acest rol.

În societatea europeana, noi am pierdut aceasta a treia parte înțelegatoare. Din moment ce nu stim cui sa ne adresam, facem apel la justitie. Astfel s-a ajuns la un numar în crestere a plângerilor la judecatorii - multe dintre ele nejustificabile ca importanta ca sa ajunga asa departe.

Cresterea violentei printre tineri este simptomatica acestei noi realitati sociale, familiale si politice. Exista o similitudine alarmanta între experienta tarilor aflate în razboi si aceea a ghetto-urilor / suburbiilor tarilor pasnice. Oamenii nu pot dovedi ca exista numai dându-se cu capul de pereti. Pierderea repelelor existentiale si nerecunoasterea nevoii de valori morale priveaza tinerii de un sens si scop al directiei lor. Profesorii sunt tot mai dezarmati în fata comportamentului elevilor si se simt incapabili sa-si faca slujba asa cum se pare acum ca li se cere: sa-i educe decât sa-i învete.

... Toate actele violente pot fi motivate prin dorinta de a începe o viata “proaspata” - dându-i un scop nou. Un tip de violenta gratuita este în crestere - tintind distrugerea si nu protestul împotriva injustitiei. Cresterea numarului sinuciderilor este alt semn al inabilitatii societatii de a se relationa. Ce putem face în aceasta noua situatie?

În loc de a ne gândi la dezordine din punctul de vedere al ordinii, trebuie sa înțelegem ca dezordinea - ca si ordinea excesiva - este o amenintare si ca existenta unei comunitati dinamice e posibila numai daca violenta e repartizata în locul corespunzator din societate. Ne-am pierdut relatia noastra cu sacrul / religia - care era un sistem de canalizare a violentei? Ne-am pierdut ritualurile - care ne permiteau exprimarea fanteziilor? În societatile arhaice, exprimarea violentei ritualizate permitea articularea diferentelor, co-existenta contrariilor si ajuta întarirea legaturilor sociale; posibilitatea integrarii conflictelor în sânul grupului întarea identitatea comunitatii.

Medierea propune un loc si un timp de “întâlnire” a dezordinii si violentei. Ea devine scena pe care drama este reprezentata - daca într-adevar e drama când doua forte se întâlnesc. “Drama” este pe mai multe nivele:

- ? social
- ? cultural
- ? etnic
- ? între generatii
- ? cu celalalt
- ? cu noi însine

Medierea începe acolo unde nu pare a fi o cale de rezolvare a conflictului. Ea permite exprimarea emoțiilor, confruntarea lor și identificarea sentimentelor care sunt la originea rupturii relației. O nouă percepție a celuilalt poate începe și “nodul” poate fi desfăcut!

Medierea nu este o abordare nouă a rezolvării conflictelor. În goana după posesiune, omul are de distins mereu între posesiunea materială și cea spirituală; lumea îi poate aparține atât în “exterior”, cât și în “interior”. Medierea se înscrie într-un proces milenar, de-a lungul căruia oamenii au căutat un mijloc de a se cunoaște ei înșiși mai bine și de a-și rezolva contradicțiile. (Tragedia greacă ne oferă un model exemplar: ne permitem prabusirea în haos, distrugându-ne ori transcendem suferința noastră; aceeași abordare poate fi găsită în istoria dreptului grecesc - și în diferitele sale categorii - care surprinde medierea).

Omul nu se poate autodefini; el se definește prin semenii săi. Iar drama omului este dualismul existenței lui: e alcătuit din corp și suflet. Corpul nu e etern iar sufletul – chiar dacă este – nu e convingător; omul joacă între corp și suflet la infinit. Tot ce există în el (om) și nu obligă – se cheamă spirit. Omul nu gândeste în grup; în mediul rural sunt comunități iar în mediul urban sunt societăți. “Trairea” este captivitatea spiritului care depinde de jocul aparentelor ce se desfășoară în timp și spațiu; dacă omul se găsește în sfera memoriilor, impresiilor ori a jocului de opțiuni, este însoțit de punctul său de vedere ca de umbra lui (cultura e formată de un “fluviu” imens de puncte de vedere ale celor care o gândesc). Spiritul se mișcă între constantele existenței și devenirii (transformării). Trebuie preferat ce e mai bun – și nu ceea ce place, în caz că nu se pot obține amândouă. Frumusețea omului este inteligentă, frumusețea inteligenței este liniștea, frumusețea liniștii este curajul, frumusețea curajului este bunătatea ... Binele absolut al naturii omenirii e cuprins în pacea corpului și a sufletului. Medierea furnizează o structură de armonizare a contrariilor; ea permite:

- ? regăsirea prezentului - aducând părțile înapoi de la simpla perpetuare a trecutului
- ? acceptarea destinului - această transformare continuă ce este simbolică vieții
- ? desprinderea de rămânerea fixă într-o situație de suferință
- ? găsirea unui scop pentru viitor - prin care fiecare să fie responsabil de sine

Medierea nu este o formă de ajutor. Un mediator nu este un consilier, arbitru sau terapeut, ci un catalizator pentru atingerea potențialului personal. Facilitând oamenilor să se cunoască ei înșiși mai bine, mediatorii le fac posibilă găsirea propriilor cai în viață. Medierea deschide “uși” - dar depinde de fiecare continuarea drumului. În acest fel, medierea și instruirea în mediere oferă o educație reală în conviețuirea cotidiană și gospodărirea mai bună a emoțiilor și relațiilor. (Omul nu poate deveni om decât prin educație; el nu este decât ceea ce-l face ea). Această dimensiune educațională este neglijată în cursul lungilor noștri ani de școală; mediatorii transmit ceea ce au învățat pentru ei înșiși (în instruirea lor). Adesea motivații personale fac oamenii să devină mediatorii: o dorință de a-și trăi viața din plin. Treptat, ei pot descoperi că vor să-și împărtășească experiențele cu ceilalți și astfel să facă o tranziție spontană de la o experiență individuală la una colectivă.

Controlul

Există 3 niveluri de apreciere a intervenției în soluționarea unui conflict:

- ? nivelul strategic (care vizează alegerea corectă a telului)
- ? nivelul tactic (care presupune alegerea corectă a metodei de soluționare)
- ? bunul-simt (care presupune distincția elementelor strategice de cele tactice)

Indiferent de conflict, 3 acțiuni preliminare ar putea să ducă la creșterea șanselor de reușită în soluționare:

- ? definirea precisă a subiectului disputei (este esențială în soluționarea unui conflict: odată definit subiectul unei dispute, spectrul modalităților de soluționare poate fi largit, creându-se premisele pentru soluționarea directă de către cele două părți; dacă ele nu pot ajunge la un acord, se poate apela la terța parte, care să asigure medierea)

- ? îngustarea terenului de disputa (limitarea la acele aspecte specifice, a caror solutionare este realizabila, permitând identificarea unui numar mai mare de solutionari partiale)
- ? relaxarea limitata (realizarea unor înțelegeri asupra unui numar de probleme ce pot fi separate de aspectele mai largi si mai importante ale conflictului: astfel se trece de la o situatie de conflict total - în care singurele alternative de rezolvare sunt victoria sau înfrângerea - la o disputa cu o gama mai larga a posibilitatilor de rezolvare, de pe urma careia ambele parti pot beneficia)

Conflictele sunt masuri ale defularii resentimentale, frustrante datorita - în parte - unui voluntarism zagazuit în nefiresc de multe interdictii. Aceasta nu reprezinta o perspectiva libertina, ci o reconsiderare a refacerii echilibrului dintre universul uman interior (infinat prin valente) si universul alteritatii sociale (infinat prin relatii). Pe un alt plan, pe temelia principiului egalitatii formale dintre toti indivizii, se poate regasi aspiratia oamenilor la solidaritate sociala generalizata, înscrisa în criteriul-valoare de iubire neconditionata - integrat prin autonomia de vointa, buna-credinta si echitate. (Dragostea este unicul tezaur de care oamenii dispun liberi – putând-o darui cui vor si nimeni sa nu-i poata trage la raspundere).

Ca extractie mentala, este dihotomia primordiala: terenul paradisiac al armoniei si fericirii sociale - separat de zona insalubra, infecta, pestilenta, a conflictualitatii / convietuirii infernale. Controlul prin comprehensiunea conflictologiei la un reductionism searbad - supraevaluând “normativitatea” în stavilirea fenomenelor conflictuale este relativ; maniheismele de genul:

- ? bun / rau
- ? just / injust
- ? pozitiv / negativ
- ? etc.

transfera înțelegerea raporturilor conflictuale în sfere particulare, limitate si necorelate – ducând la esec. Exigenta reprezentarilor trebuie reconsiderata pentru a fi adaptata permisiv si generos. (Ordinea societatii este o lume a normelor; normele sunt constructii rationale ale omului. Biserica obliga ordinea normelor sa se supuna ordinii dogmelor; dogmele sunt forme ale libertatii de participare la destin). În fond, omul înțelept nu se poate auto-cunoaste ...

Violenta oamenilor se manifesta si când “repertoriul” lor neviolent este restrâns ... Chiar atunci când o persoana violenta este constienta de ceea ce face, rar stie însa ce anume sa faca în loc ... De fapt, unii oameni frecvent își asuma violenta ca mijloc unic disponibil de a-si atinge unele obiective. Ce se face în societate? Prea putin se discuta rezolvarea problemelor relativ la complexitatea lor – în afara de ceea ce pare facil: utilizarea violentei.

Învatarea cooperarii si al comportamentului neviolent implica elemente specifice, ca:

- ? îndemânari de comunicare (ascultare si conversatie)
- ? respectul altora
- ? construirea încrederii (prin lucrul în grup, jocuri / simulari)
- ? tolerarea opiniilor diferite
- ? luarea democratica a deciziilor
- ? asumarea raspunderii
- ? controlul temperamentului
- ? evitarea conflictelor

Comportamentul agresiv este un “semnal” al problemelor emotionale; în legatura cu acesta este si chestiunea auto-disciplinei. Multi oameni prefera sa nu coreleze metodele disciplinare experimentate de ei în copilarie, ceea ce este o buna premiza pentru “schimbare”. Dificultatea exista atunci când sunt asimilate atitudini constructive într-un loc dar în exterior (mediu), oamenii ajung sa se confrunte cu structuri societale violente; aceasta deoarece violenta se distinge a fi:

- ? personala (când e orientata de cineva asupra altcuiva)
- ? structurala (când este a sistemului, adesea acceptata ca forma “naturala”)

În general, rolul societății este protector și comprehensiv - nu punitiv. Premiza esențială este recunoașterea naturii umane ca fiind conflictuală (omul este păcătos pentru că e supus greselilor). Valorile individuale urmăresc cu predilecție estomparea (cu posibilități limitate) sau eradicarea violentei. Din perspectiva sociologică, autorul unui act de violență nu este singurul responsabil pentru consecințele și turnura dramatică pe care le dezvoltă dinamica raportului conflictual avut în vedere. Răspunderea este personală dar responsabilitatea este socială. Radacinile sunt în straturile identitare profunde pe care societatea le-a oferit individului, grație educației, integrării și fecundității ideatice (atât conservantă, cât și regenerativă). Întregul complex de factori converge spre realizarea unui tip uman care trebuie avut în vedere când este în criza identitară - atunci când e abordat conflictul.

Controlul se referă și la auto-control (inclusiv controlul emoțiilor). Această dimensiune aparține fiecărei persoane în raport / relație cu propriul comportament. Puterea personală este efectul personalității. La un individ "autonom", acțiunile au logica lor internă de a fi realizate, fiind de acord cu o situație sau împotriva ei, acceptând consecințele, asumându-și răspunderea și descoperind libertatea personală; la un individ "directiv" (ne-autonom), acțiunile sunt direcționate de persoane cu autoritate din trecut sau prezent - având opțiunile de a se supune ori răzvrăți la cerințe, de unde resentimente și frustrare ori rezistență și vină, ceea ce duce uneori la voința răzbunării, transformându-se în victimă sau opresor: este diferența dintre a fi nevoit și a prefera - ceea ce este mai uman!

Face o mare greșeală acela care crede că autoritatea bazată pe forță este mai stabilă decât aceea care se dobândește prin iubire ... (De fapt, puterea dragostei nu este cunoscută decât în clipele când e încercată). În viața, puterea personală se dezvoltă atunci când persoana vrea să facă (doar) ceea ce trebuie să facă. Satisfacția ghidării după dorința aparține controlului.

Câștigul

Într-un conflict, împreună cu o a treia parte, se poate cauta o soluție reciproc avantajoasă pentru rezolvarea problemei. (Cea mai veche înclinare a omului este cautarea noului!). Partile în dispută își pot cauta ele însele cea mai bună alternativă - ca soluție care să le satisfacă interesele fără acceptul reciproc ori conflictul să fie transformat în șansa de re-orientare a energiei.

Cea mai de forță rezolvare promovată este prin victoria fiecăruia - fiecare poate câștiga! Pentru aceasta, se utilizează creativitate în descoperirea și crearea unei palete largi de variante, până se ajunge la una care răspunde nevoilor formulate de fiecare - uzul ei fiind net superior compromisului, prin faptul că nu oferă soluții parțiale.

Strategia victorie / victorie reprezintă o viziune a biruinței care nu presupune înfrângerea celuilalt. Dintr-o tranzacție, fiecare poate pleca multumit; imaginea victorie / înfrângere este substituită de parteneriatul în rezolvarea problemelor. Ea oferă o rezolvare de durată, deoarece convine integral și - în consecință - este acceptată de partile implicate, pentru că sunt respectate nevoile fiecăruia.

Instrumentele necesare pentru câștig sunt:

- ? transformarea problemelor în posibilități constructive
- ? înțelegerea celuilalt
- ? atacarea problemei și nu a persoanei
- ? instaurarea puterii cooperante (împreună cu cealaltă parte)
- ? controlarea emoțiilor
- ? recunoașterea propriilor probleme (care umbresc imaginea)
- ? reprezentarea tuturor factorilor (pentru o viziune comună)
- ? proiectarea în comun a opțiunilor / soluțiilor creative
- ? identificarea căilor eficiente pentru a ajunge la o înțelegere
- ? apelul la mediere (care ajută înțelegerea reciprocă și găsirea rezolvării)
- ? largirea perspectivelor (viziunea / vederea problemei într-un context mai larg și într-un cadru temporal mai amplu)

O rezolvare a conflictului încununată de succes fortifica energia, tonusul și da sentimentul realizării. Aplicarea în conflict nu a filozofiei competitionale “tu ori eu”, ci a filozofiei cooperante “tu și eu”, ajută. Avantajele sunt ca:

- ? soluții mai bune sunt descoperite
- ? relațiile se îmbunătățesc și se consolidează
- ? când ambele părți câștigă - ambele susțin soluția

Este ideea transformării adversarului în partener: “vreau să înving - dar să învingi și tu!”

Aplicarea se poate face prin:

- ? formularea nevoilor fiecăruia
- ? încercarea de ieșire în întâmpinarea nevoilor fiecăruia
- ? sprijinirea valorilor celeilalte părți, cât și pe cele proprii
- ? încercarea de obiectivitate
- ? concentrarea pe corectitudine (nu pe forță)
- ? căutarea de soluții ingenioase

Această abordare a câștigului reciproc poate funcționa chiar și atunci când încrederea între părți este foarte slabă: partea care îl promovează trebuie să-și perfecționeze propriul “joc”, în loc de a-l submina pe cel al adversarului. Mereu vor fi arătate părții refractare avantajele cooperării, cu perseverență, pentru că rezultatul este important ca beneficiu - chiar dacă e proces mai îndelungat. Regula celor 3 unități - de acțiune, de timp și de loc - arată puterea spiritului, armonia aparținând lui și nu naturii. Din păcate (fata de modelul ideal al spiritului), omul european este tot mai mult determinat să înlocuiască onoarea cu creditul.

Ce se câștigă menținând problema nerezolvată? Partea ostilă preferă să aibă dreptate ori să fie fericită? Sunt întrebări care cer ca răspuns voința pentru ca lucrurile să se schimbe - prin schimbarea atitudinilor; într-un conflict, mai importante decât emoțiile sunt informațiile.

Definirea circumstanțelor și proiectarea variantelor se face în funcție de nevoi și dezvoltând soluțiile prin colaborare. Căutarea practică se face colectând sugestiile fără a le evalua, divizând problema în părți cu care se poate opera și anticipând consecințe. Scopul trebuie menținut - dar nu este obligatoriu ca și mijloacele!

Comportamentul uman nu poate fi “cerut” (ca să se alinieze unor cerințe) - dar poate fi modelat. În mod similar, medierea nu este identică oriunde, ci procesul ei se adaptează (în funcție de conflict, părți, etc.). Este destul de neplăcut ca nu există o “rețetă” unică; însă există un principiu unic! Plecând de la considerații ca și cele expuse în această lucrare (dar și folosind alte resurse), sperăm să se ajungă la o bază ce să servească lucrului. Medierea este solid ilustrată printr-o multitudine de exemple de-a lungul timpului, în nenumărate ipostaze; din păcate, nu există o tot așa de solidă consemnare pe suport fizic a ei - ceea ce uneori îngreunează abordarea. Exemplele sunt totdeauna utile - datorită multelor învățăminte pe care le conțin.

În multe conflicte, oamenii nu vor să renunțe la poziția lor. Ei spun că nu se va ajunge la nici un acord dacă nu cedează partea adversă. Acest tip de conflict este de tipul “totul sau nimic”: conflictul pozițional. Datorită faptului că medierea le oferă acestora un cadru mai larg de cooperare, sunt mai multe decizii împartășite de toți (câștig / câștig) și mai puține decizii “totul sau nimic” (câștig / pierdere). Cea mai mare calitate a câștigului reciproc constă în aceea că este o abordare pe deplin etică și funcțională.

Argumente

Medierea este un proces sistematic. Partile în conflict au posibilitatea să vorbească dar și să se asculte reciproc. Tensiunile și ostilitățile sunt diminuate de prezența mediatorilor și de ideea că medierea este un proces în care toate partile sunt deopotrivă respectate. Confidențialitatea medierii le dă încredere partilor să fie oneste. O comunicare mai bună duce la relații mai bune. Procesul se

dovedeste eficient nu numai în cazul conflictului imediat, ci și în ameliorarea - în timp - a relațiilor dintre partile aflate în conflict.

Majoritatea conceptelor medierii se pot învăța prin joc și prin strategii de învățare experiențială; de exemplu: atunci când doi oameni nu-și pot rezolva singuri o problemă, un mediator îi poate ajuta.

Un mediator:

- ? asculta ambele versiuni - dar nu judeca pe cine are dreptate sau nu
- ? creează o atmosferă în care cei implicați în conflict își pot exprima sentimentele și interesele
- ? facilitează comunicarea între părți pentru ca ele să încerce împreună să-și rezolve problema

Există reguli ale medierii:

- ? pentru respectarea intimității: conținutul sesiunilor de mediere trebuie discutat doar în timpul întâlnirilor; nici chiar atunci nu trebuie rostite numele persoanelor implicate (fiecare are dreptul la propria intimitate)
- ? ale confidențialității: tot ce se spune rămâne acolo; în timpul sesiunilor, discuțiile pot deveni personale (oamenii se vor simți mai bine dacă vor ști că tot ce se discută este ceva confidențial)
- ? dacă partile în conflict cer ajutorul, mediatorul nu dă vreun sfat - pentru că fiecare avem propriul nostru mod de a gândi: unii pot considera că o parte a greșit, în timp ce alții ar putea crede că are dreptate (putem îndruma oamenii fără a da sfaturi - fiecare gândește diferit; de exemplu: fără sfaturi, partile învață să ia singure decizii și să-și ia răspunderi / asume responsabilități)
- ? mediatorii trebuie să fie în mod egal înțelegători față de părți (cu capacitatea de a se pune în locul unei părți și de a simți la fel în timpul conflictului; de fapt - un mod eficient de a rămâne neutri este de a fi în egală măsură înțelegători față de părți)
- ? totdeauna un pas înainte este ca mediatorii să facă părțile în conflict să-și explice reciproc pozițiile și sentimentele

Angajamentul mediatorului este de a facilita conversația - nu de a rezolva conflictul. Fiecare persoană are dreptul să vorbească la un moment dat; întreruperile nu sunt deci admise.

Asadar: mediatorii sunt imparțiali - chiar dacă ei cred că una dintre părți are dreptate și una greșește; uneori mediatorii se pot gândi la soluții ale conflictului - dar ei nu trebuie să le sugereze celor implicați. E conflictul lor - să și-l rezolve așa cum doresc (doar atunci se vor simți cu adevărat responsabili). Un mediator încearcă să înțeleagă ce simt cei implicați în conflict - imaginându-se în locul fiecăruia și înțelegând lucrurile din perspectiva respectivei persoane; ei evită să treacă de partea cuiva - dar încearcă să-și dea seama cum vede fiecare lucrurile.

Oamenii se simt mai bine când vorbesc despre sentimentele și problemele lor, dacă știu că mediatorii nu vor spune nimănui despre conflictul lor. Mediatorii țin cont de proces și de oameni; ei fac tot posibilul să-i ajute pe ceilalți să se înțeleagă și să-și rezolve conflictele. Dacă mediatorii respectă procesul de mediere, ceilalți vor avea încredere în proces pentru a-și rezolva problema.

De aceea, mediatorii nu stau la distanță de părți - ci față în față (pentru a demonstra interes și dorința de a rezolva neînțelegerea împreună, chiar fiind o legătură cu comunicarea neverbală - limbajul gesturilor și al ochilor, etc.). Mediatorii trebuie totdeauna să fie conștienți de propriile gesturi dar și de ale celor implicați în conflict; însuși pozițiile lor exprimă sentimente!

Locul sesiunii de mediere este:

- ? liniștit
- ? intim
- ? neutru

unde nimeni nu distrage atenția ori poate trage cu urechea la discuții; aceasta este totdeauna la o masă, care nu desparte participanții în sesiunea de mediere, ci reprezintă elementul liant între mediatorii (care stau de o parte a mesei) și cei în conflict (asezați de cealaltă parte a mesei).

Asa cum am mai mentionat, aici ne referim la modelul francez de mediere; de exemplu: în cel american, partile în conflict sunt asezate la capetele opuse ale mesei, cu mediatorii de o parte a sa. Ce este important este ca procesul are loc la masa! Legenda spune ca asa-zisa masa a tratativelor este acoperita cu postav verde, etc.; culoarea si felul mesei nu este foarte însemnata - comparativ cu principiul procesului.

Despre locul unde se petrece medierea: exista institutionalizate anumite centre de mediere - care au încaperi speciale de lucru. Aici nu ne referim la un asemenea loc; ceea ce conteaza în pregatirea zonei este ca locul gasit sa fie linistit, liber pentru cel putin doua ore (nu deranjeaza nimeni) si nimeni nu aude conversatia.

Acceptarea mediatorilor de catre parti, introducerea în mediere, respectul regulilor (între care este "curatarea limbajului") si altele fac parte dintre elementele medierii - asupra carora vom intra curând în amanunte.

Concept

A fi diferit înseamna nu numai de a nu fi din aceeasi regiune, din aceeasi tara, de acelasi sex, de aceeasi vârsta, de aceeasi religie, de aceeasi rasa, din acelasi mediu social, ci înseamna si a nu gândi în acelasi fel, a nu agreea aceleasi lucruri, a nu avea aceleasi nevoi sau aceleasi dorinte, în acelasi timp.

Când altcineva nu vrea acelasi lucru ca si noi - apar situatii de opunere ce pot deveni conflicte; ori, aceste conflicte fac parte din viata noastra cotidiana. Ele se nasc din diferentele noastre nerecunoscute si ne-acceptate. Este ceea ce provoaca exprimarea unei violente care exista în fiecare dintre noi. Aceasta violenta poate fi distrusa dar ea de asemenea poate fi transformata într-o forta de constructie.

Pentru aceasta, este necesara deschiderea unui spatiu si al unui timp - în care fiecare sa poata sa-si exprime emotiile, pentru a-si întâlni diferentele sale, specificitatea sa, dificultatile si bogatiile. Aceste diferente deci pot fi percepute nu ca o rivalitate, ci ca o complementaritate. Ele sunt vitale fiecaruia pentru a-si gasi locul sau propriu în lume. Din diferentele noastre apar cele ce unesc sperantele dar si suferintele noastre: aspiratiile comune.

Acest spatiu si acest timp pentru transformarea conflictelor noastre este ceea ce ofera medierea. Prin ea se permite fiecaruia dezvoltarea unei mai bune ascultari a celuilalt si o recunoastere a locului fiecaruia în societate; de asemenea, ea permite fiecaruia asumarea raspunderii sale pentru o lume solidara - generatoare de pace.

Medierea utilizeaza o abordare ce favorizeaza experienta practica - dupa învatarea descoperirii mecanismelor care sunt la originea conflictelor si învatarea transformarii relatiilor - ameliorându-le - între partile în conflict. Simularile medierilor - sub forma jocurilor de roluri si altor exercitii - permit experimentarea din ce în ce mai aprofundata a raporturilor cu opunerea. Totdeauna medierea este precedata de o pregatire si este urmata de o analiza!

Educatia aduce speranta într-o lume în plina tranzitie. Pentru a prezerva valorile umane si a evita degradarea calitatii vietii, se mentine un capital de întreținere. Esentialul este de a ramâne / fi uman; aceasta cumva determina un sens al destinului. (Destinul conduce omenirea). Trebuie sa stim care ne sunt prioritatile comune: raspundem acestei nevoi dând oamenilor un rol activ în constructia pasnica a traversarii conflictelor. În diversa participare la mediere oamenii constientizeaza necesitatea stabilirii de noi relatii între ei.

Medierea este cea mai umana metoda de tratare a unui conflict. Are ca tinta mai ales demnitatea umana si excluderea - fiind o educatie pentru viata - urmând respectul mutual; este o parte a filozofiei democratice. Fara instruire, medierea este periculoasa! Ea este ideal sa apara pâna când conflictul nu ajunge prea departe.

Nu toti oamenii au o parere despre mediere sau o recunosc: oamenii nu sunt în favoarea sau împotriva medierii. Ei pur si simplu întâi trebuie informati. Adesea mediatorii nu dobândesc

recunoasterea partilor; legitimitatea lor merge pâna la recunoasterea de catre autoritati prin documente oficiale (cu atentie însa la riscul institutionalizarii medierii - când trebuie precizate obligatiile partilor si datoriile partenerilor).

Oamenii vor sa fie autonomi; într-un conflict, fiecare trebuie sa se adapteze – prin participare si furnizând informatii. Conflictul este o realitate. Medierea este un loc al libertatii si nu un serviciu; daca partile își ridică “ziduri” între ele, atunci îndemânarea mediatorilor este indispensabila.

Suferinta este transpusa în reactii; partile pasând-o una celeilalte nu rezolva problema. De exemplu - asa cum de la nastere suntem separati de mama si ne croim drum în viata, asa si medierea ofera:

- ? acceptarea realitatii
- ? calea în care memoria este importanta
- ? propria descoperire
- ? întâlnirea celui mai dificil aspect (dezordinea)
- ? integrarea fiecărei etape în viitor

fiind un proces firesc - dar si fara de sfârșit (fiind o abordare la nivel mental de integrare).

Medierea este împartasire: mult timp ne petrecem întâlnindu-ne cu noi însine dar trebuie sa învățam sa-i întâlnim si pe alții. Cele mai importante elemente în mediere sunt:

- ? ce simțim - nu ce gândim
- ? întâlnirea suferinței (este importanta pentru întâlnirea emotiilor)
- ? dezvoltarea posibilitatii de substituire – pentru perceperea sentimentelor
- ? acceptarea evolutiei celuilalt

În mediere, eliberarea sentimentelor este buna. Prin emotii, oamenii se exprima; medierea le permite sa spuna despre ce-i vorba si astfel se descopera radacinile conflictului. Raspunsul este totdeauna în conflict!

Mediatorul trebuie sa se uite la persoana - nu la rolul ei în conflict. De obicei, la întâlnirea pentru prima oara a cuiva:

- ? întâi este privirea
- ? apoi este formarea unei imagini
- ? este dobândita prima impresie (corespunzatoare perceptiei)
- ? apare “viziunea” persoanei conform propriului concept

Mediatorul trebuie sa aiba îndemânarea constientizarii prejudecatilor si stereotipurilor! A fi mediator înseamna:

- ? a avea un rol activ în societate - facilitând restabilirea unei comunicatii
- ? a descoperi devenirea proprie si contributia la umanitate
- ? a da un sens vietii - cu respect mutual

Pasii

Eficienta medierii depinde de integrarea ei în viata. Familia este izvorul cel mai important pentru dezvoltarea personalitatii si a competentelor necesare vietii sociale; ea reprezinta cheia pentru succesul unui program de învățare a artei de a face fata conflictelor, deoarece competentele respective pot fi exersate si întarite acasa si în cadrul comunitatii. Membrii familiei învata unii de la alții, la fel cum este de luptat în exterior cu aspecte precum identitatea si acceptarea în grup; de multe ori, ei copiaza actiunile si comportamentele altora ...

A media înseamna a interveni între partile ostile si a le conduce spre rezolvarea conflictului. Mediatorul încearca sa gaseasca un punct de vedere obiectiv si neutru. În genere, el nu se implica direct - cu exceptia cazurilor când încearca sa faca din partile adverse parteneri. Un mediator ofera garantia ca fiecare parte își prezinta punctul de vedere - dar totodata îl si asculta pe celalalt. Ulterior, mediatorul îndruma cele doua parti spre gasirea de solutii satisfacatoare pentru toata lumea.

Pentru acestea, procedeaza la:

- ? pregatirea zonei (un loc linistit, liber, unde nimeni nu aude conversatia, având o masa cu locuri suficiente pentru toti)
- ? urarea de bun venit (toti trebuie sa se prezinte)
- ? explicarea programului (medierea da posibilitatea lucrului împreuna si înțelegerea mai buna; prin acest proces poate fi gasita o solutie care sa îmbunatateasca situatia - astfel ca prin mediere ambele parti sa poata învinge)
- ? explicarea regulilor (mediatorii nu partinesc si nu judeca pe nimeni; tot ce se spune ramâne confidential. Discutiile sunt fara porecle, insulte, reprosuri, întreruperi - ci oneste, respectuoase, serioase)
- ? culegerea acceptului (partile convin daca sunt de acord cu medierea)
- ? prezentarea situatiei (facuta pe rând de catre parti, fara sa se întrerupa)
- ? rezumarea faptelor (facuta de catre mediatori - asa cum au fost percepute)
- ? expunerea sentimentelor (ce cred partile si mediatorii ca simt)
- ? descoperirea intereselor comune (prin "plasarea" în situatia celeilalte parti, identificarea lucrurilor agreate de ambele parti, punctarea intereselor de obtinut din conflict)
- ? gândirea la solutii (idei propuse doar de parti; mediatorii noteaza)
- ? discutarea consecintelor (pozitive si negative, încurajarea alegerii hotarârii ce avantajeaza ambele parti - ca fiind cea mai realista / posibila / specifica)
- ? asumarea angajamentelor (încheierea medierii)

Disputantii trebuie sa-si descopere interesele autentice pentru a le gasi pe cele comune. În multe conflicte, nu exista solutia care sa satisfaca ambii disputanti; pozitia fiecaruia poate fi incompatibila cu a celuilalt. Dar gândind creator - majoritatea conflictelor pot fi rezolvate. Multe conflicte par imposibil de rezolvat la început - dar au o solutie creatoare!

Cei aflati în conflict trebuie sa exprime fiecare idee pe care si-o pot imagina; unele idei pot parea imposibile sau stupide - dar nu conteaza. Uneori, cele mai ciudate idei îi fac pe ceilalti sa se gândeasca la solutia posibila. Cei aflati în conflict trebuie sa se gândeasca la cât mai multe idei posibile; cu cât se gândesc la mai multe idei - cu atât sunt mai mari sansele de a gasi o solutie. Mediatorii vor scrie toate ideile enuntate.

Gândirea laterala este o componenta a creativitatii, constând din imaginarea cât mai multor variante (posibile); este un proces de explorare din aproape în aproape, într-o stare eliberata de tensiunea restrictiilor. Gândirea laterala constituie o "miscare" pe orizontala – aparent dezordonata – în care nu intereseaza daca o varianta propusa este buna sau nu, este posibila sau nu, este competitiva sau prohibitiva, etc. Se urmareste pur si simplu gasirea cât mai multor variante! Ca instrument de lucru, gândirea laterala apare ca un proces de tip generativ si nu ca unul de selectare criteriala si dezvoltare verticala. În practica, ea este solicitata atunci când:

- ? varianta de organizare nu satisface criteriul functionalitatii si se cauta noi variante – pentru acelasi registru informativ
- ? noile informatii primite nu mai valideaza modelul existent

Gândirea laterala nu este negativa; ea nu blocheaza, ci ea propune, deschide si respectiv ofera optiuni noi, fara a chestiona validitatea lor. Miscarea se produce în acest caz nu dupa o directie prestabilita, ci în mod liber - pentru a genera o noua directie. Gândirea laterala este deci provocativa. (Fiind secventiala, gândirea verticala se dezvolta numai daca fiecare pas este corect sau corespunde unor cerinte functionale; gândirea laterala nu este secventiala si nu impune ca fiecare pas sa fie facut în mod "corect". Gândirea verticala se bazeaza pe o ierarhizare stricta – în care categoriile si clasificarile sunt date, în timp ce gândirea laterala se poate dispensa de ele).

Atentie: rezolvarea conflictului nu vine de la mediatori, ci de la partile în disputa!

Fazele

Structurile care operează în prezent în societate oferă medierea (în care adoptarea deciziei revine disputanților) ca pe o alternativă la sistemele legale și la alte metode tradiționale de rezolvare a conflictelor. Serviciile de mediere sunt foarte răspândite în unele țări și în expansiune în alte țări. Centrele de mediere funcționează pentru conflicte care nu intra sub incidența procedurilor legale convenționale.

Medierea poate fi prezentată la un nivel foarte simplu. În unele școli, copiii o învață - astfel ca, ajunși adolescenți, ei își pot rezolva foarte bine problemele pe care le au cu colegii. Instituțiile care au introdus cursuri de mediere au constatat o îmbunătățire semnificativă a bunăstării și scăderea cazurilor de indisciplina - dar din păcate încă în majoritatea cadrelor formale aceasta nu se întâmplă.

Un mediator trebuie să reziste tentației de a da sfaturi; el nu da directive. În viața sunt multe răsturnări de situații - într-o zi putem fi mediatori, pentru că în ziua următoare să avem noi nevoie de mediatori. Din experiențe și inversări de roluri învățăm și evoluăm. Medierea este o prestație pe care ne-o oferim reciproc dacă avem încredere în eficacitatea ei.

Una dintre părți poate utiliza conceptul de a face din oponent un partener în rezolvarea problemei; astfel, încurajează cealaltă parte să participe la o mediere: este destul de obișnuit ca numai una dintre părți să caute în mod activ medierea - cealaltă parte trebuind doar să fie de acord. Apoi - după obținerea acceptului - rămâne doar stabilirea locului și timpului.

Un mediator când se prezintă părților le explică rolul pe care și l-a asumat, punctând idei din regulile de bază:

- ? este acolo ca să rezolve împreună o problemă
- ? părțile nu vor învinui pe nimeni
- ? părțile nu se dezvinovătesc
- ? părțile nu se întrerup când povestesc ce s-a întâmplat
- ? fiecare își prezintă sentimentele față de problemă
- ? fiecare își prezintă doleanțele pe care le vrea îndeplinite în vederea încheierii unui acord
- ? este acolo pentru a facilita ambelor părți stabilirea unei înțelegeri corecte

Mediatorul conduce procesul. Părțile în dispută au responsabilitatea acțiunii. Dacă procedeele sunt neclare sau una dintre părți nu este mulțumită, ele se pot adapta oricând. De asemenea, dacă una dintre părți ezită în implicare, atunci poate fi re-asigurată ca este un fapt normal. Enunțurile trebuie percepute dintr-o perspectivă personală și nu ca generalizări asupra cărora nu se mai poate reveni: părțile să-și exprime propria perspectivă, evitând interpretarea subiectivă a comportamentului - concentrându-se doar pe marginea problemei pe care o au.

La început, mediatorul localizează focalizarea cea mai adecvată - identificând aspectele generale pe care părțile le admit ca să ajungă la o înțelegere: prin concentrarea pe viitor (ce ar fi de făcut, trecutul fiind depășit - ca având vechea pricină de tensiune) ori rezolvarea unui conflict din trecut (părțile fiind dominate de sentimentele negative reciproc acumulate în timp).

Pe parcursul medierii, procesul se desfășoară neîntrerupt. Mediatorul creează un climat de securitate - unde fiecare poate renunța la mecanismele de apărare, devenind dispus să:

- ? face modificări
- ? dea
- ? împărtășească idei
- ? examineze
- ? reconsidere

și - împreună cu cealaltă parte, să rezolve problema. Mediatorul permite părților să-și "vadă" nevoile și preocupările și să gasească elementele care vor schimba perspectiva sau vor deschide diferite posibilități. Rezumarea punctelor-cheie este utilă pentru toată lumea. Modelele australiano și american

pun partile s-o faca reciproc; aceasta atitudine este binevenita numai când o parte își schimbă substanțial atitudinea ori face o concesie - și de aceea, modelul francez o propune la sfârșitul primei faze a medierii și nu în timpul ei. De obicei, oamenii nu receptează informațiile care le-ar putea reclama schimbarea percepției vizavi de situația în cauză - și de aceea mediatorul oglindește ce a spus partea, înainte de a prezenta cum se simte ea. Când partile sunt de acord ori au nevoi asemănătoare, mediatorul le definește zona comună - constientizându-le punctele de consens.

Mediatorul permite tăcerea: aceasta oferă tuturor timp de gândire și de precizare a ideilor. Pauzele ori întreruperile medierii sunt oferite numai când emoțiile sunt prea puternice ori întâlnirea a durat prea mult.

Orientarea pe acțiunea pozitivă viitoare face posibilă stoparea acuzațiilor și a provocărilor de resentimente; mediatorul poate face să pară normale experiențe pe care partile le consideră extraordinare sau frustrante, ajutându-i să genereze perspective noi. Combaterea unei gândiri rigide poate fi făcută de mediator propunând protagoniștilor privirea din perspective opuse - cerându-le să vadă situația din "pielea" celeilalte părți.

Mediatorul clarifică și validează diferențele în materie de:

- ? valori
- ? stiluri
- ? puncte de vedere

atragând atenția asupra respectării diferențelor individuale. În cazul când nici una dintre părți nu vrea să câștige cealaltă (de fapt fiecare încapătându-se ca "celălalt" să fie pedepsit), tot ce poate spera mediatorul este de a echilibra insatisfacția între cele două părți, astfel ca ambele să fie la fel de nemulțumite de situația la care s-a ajuns!

În final, rezumarea unui acord la care s-a ajuns reprezintă ceva concret - servind ca punct de referință în viitor. Mediatorul poate cere partilor să-și rezerve timp pentru a trece în revistă progresele înregistrate - ce anume funcționează și ce mai necesită ajustări. După încheierea medierii, mediatorul face cunoscută participarea și contribuția fiecărei părți.

Mediatorii trebuie să se abțină de a se implica în conflict în rolul de salvatori! Medierea reprezintă o sursă nepretuită - oricine are de câștigat din ea; nu este un proces misterios (care poate fi realizat exclusiv de profesioniști), ci este o consecință firească a deprinderilor de rezolvare a conflictelor. Medierea transformă rivalii în parteneri care rezolvă împreună problemele.

Procesul

Pentru a realiza o interacțiune efectivă, mediatorul va trebui să-și folosească toate capacitățile de rezolvare a problemelor, apelând la:

- ? abordarea victorie / victorie - a câștigului reciproc (crearea contextului astfel încât ambele părți în conflict să abordeze problema împreună)
- ? răspunsul creativ (scoaterea protagoniștilor din starea de disperare - îndreptându-i spre căutarea soluțiilor, observând enunțurile negative și reformulându-le într-o manieră pozitivă - pentru că uneori conflictul poate ascunde posibilități ne-explorate)
- ? obținerea celor mai bune rezultate pentru fiecare parte implicată (neutralitatea arată fiecărei părți grija de ea - încurajând ambele părți să se asculte activ)
- ? folosirea asertivității adecvate (încurajarea enunțurilor personale ale partilor implicate în conflict)
- ? determinarea partilor în folosirea cooperantă a puterii (prin neutralitate activă - echilibrând puterea între părți și încurajând partile să-și asume responsabilitatea și să opteze pentru acțiune pozitivă)
- ? controlarea emoțiilor (astfel încât partile să nu-și nege - dar nici să-și amplifice emoțiile semnificative)

- ? inducerea dispozitiei de rezolvare (astfel încât partile sa constientizeze aceasta sarcina dificila)
- ? conducerea explorarii nevoilor si temerilor partilor (orientând procesul si nu continutul - astfel asumându-si rolul de depozitar al informatiei)
- ? initierea proiectarii variantelor (cautarea deschiderii de noi posibilitati - cerând sugestii / fara a evalua valoarea propunerilor)
- ? includerea obiectiilor (la realizarea imaginii de ansamblu)

Combaterea comportamentelor incorecte în rezolvarea conflictelor se poate face prin mai multe cai, de catre mediator, care:

- ? pune întrebari
- ? ignora unele remarci ostile
- ? cere reformulari pozitive
- ? noteaza ce se discuta
- ? demasca existenta incorectitudinii
- ? vorbeste calm
- ? foloseste umorul
- ? schimba directia de “bataie”
- ? cere dovezi
- ? etc.

Nu toate problemele apar deodata; fiecare problema are o perioada de “incubatie”. Problemele provoaca daune; unele dintre ele pot fi reparate dar altele lasa urme. Problemele au simptome ca bolile; uneori aceste simptome sunt rezolvate - în loc de problema însasi. Este important a evalua simptomele; abilitatea de a distinge corect problema “fantomă” de problema “sursa” este ceea ce societatea numeste abilitatea de rezolvare.

Fiecare problema are radacini constând în motivele ce o hranesc; rezolvarea problemei este efortul consumat în smulgerea acestor radacini - înseamnând anihilarea motivelor ce o cauzeaza. O societate care își poate rezolva problemele se dezvolta; inabilitatea în rezolvarea problemei duce la activitati “imorale”. Societatea care asteapta de la altii rezolvarea problemelor nu este posibila într-o democratie contemporana!

Rationalismul si virtutea sunt doua concepte importante care ar trebui adoptate - pe principiul fundamental de a nu dauna:

- ? propriei entitati
- ? altora
- ? mediului

Deteriorarea limbajului afecteaza felul gândirii: desi limbajul pare a fi suficient activitatilor vietii cotidiene - el uneori este insuficient nivelului intelectual. “Traditia” unui asemenea sistem descreste creativitatea si inovarea; de aceea, abilitatea societatii de a rezolva probleme trebuie îmbunatatita.

Pentru o schimbare sociala neviolenta, lucrul este asupra:

- ? adunarii informatiilor (a vorbi clar despre o problema sau nedreptate înseamna a o cerceta: investigarea tuturor aspectelor creste înțelegerea ei; trebuie vazut ce motiveaza pozitiiile oponentilor)
- ? educarii (reducerea neînțelegerii si câstigul sprijinului / simpatiei se face prin informare: aceasta nu este convertirea la vreo cunoastere “superioara”, ci considerarea ascultarii sensibile si înțelegerea valorilor, credintelor si preocuparilor - mai ales a celor diferite; concentrarea pe utilizarea abordarii creatoare, în loc de “dramatizare”, este pozitiva)
- ? implicarii personale (prin control si reafirmarea încrederii în filozofia neviolentei: eliminarea motivelor ascunse si pregatirea acceptarii suferintei daca este necesar)

- ? deschiderii (la modificarea pozitiei - în anumite limite; cautarea mijloacelor convingatoare de schimbare, fara influentare ori umilire, în spiritul câstigului reciproc)
- ? actiunii directe (ce impune o tensiune aparte în conflict - pentru a-l corecta, fara a depasi ceea ce se poate primi; odata atins obiectivul, efortul nu va mai fi exploatat, ca sa nu fie depasite asteptarile prin solicitari ulterioare)
- ? reconcilierii (non-violenta cauta simpatia / amicitia si înțelegerea oponentilor; ea nu vizeaza înfrângerea si este contra fortei - nu contra persoanelor, incluzând permisiunea de a-i face fata: nu numai partile sunt câstigate, ci si procesul)

Scopul

Medierea este folosita în domeniile:

- ? judiciar
- ? educational
- ? social
- ? cultural
- ? si altele

la nivele locale, nationale si internationale.

În timp ce sistemul legislativ / juridic încearca stabilirea ordinii - medierea întâlneste dezordinea. Chiar în cadrul oficial al palatului de justitie, medierea ofera posibilitatea rezolvarii mai umane si potrivite - în special în conflictele dintre vecini, rude, colegi si în situatiile când partile au sansele de a se mai re-vedea. Gasirea propriei solutii în cursul medierii este principala garantie a tariei acordului. Pe de alta parte, solutia impusa de tribunal risca exacerbarea relatiei, crearea unui câstigator si pierzator - fara a furniza o veritabila reparatie. Reactia publica la mediere este de surpriza, urmata de gratitudine - ca la o noua solutie ce a întâlnit nevoile partilor. Rezultatele medierii sunt foarte încurajatoare: majoritatea cazurilor au solutii pozitive!

În educatie a fost începuta formarea în mediere si practicarea ei (momente bune sunt orele de cultura civica sau dirigentie în scoli); în schimbul ramânerii blocati în situatii de frustrare sau furie, actorii educatiei descopera un nou tip de relatie: multi ani, profesorii si elevii co-exista fara a se cunoaste într-adevar reciproc; în mediere ei se întâlnesc la nivel personal si nu mai sunt asa straini - un profesor si un elev / student care nu si-au vorbit încep sa comunice. Se creeaza un sens al complicitatii, au loc schimburi, se împartasesc crezuri, este oferit sprijin mutual si fiecare se simte mai putin izolat. Teama nu-si mai are locul, sentimentele putând fi discutate împreuna - stiind ca agresivitatea poate fi dezamorsata. Relatia se schimba: în locul utilizarii autoritatii - sunt instrumentele medierii; acestea pot fi puse în practica oricând. Când devine dificila reglarea unui conflict - se poate apela medierea problemei "în pereche". Abordarea mediatorilor este în echipa; prin numarul membrilor, lucrul ei asigura un nivel mai înalt de obiectivitate si calitate pe nuante - dialogul devenind mai bogat.

Medierea sociala s-a dezvoltat mai ales în problemele comunitatilor; aici sunt conflictele din cadrul organizatiilor, ale sindicatelor cu patronatul si în general societatea civila. Locurile informale pentru mediere se creeaza functie de cel mai potrivit mediu unde oamenii își pot discuta personal problemele. În mod ideal, medierea ar trebui utilizata ca masura preventiva; când conflictul este solutionat, medierea previne reaparitia lui sau duce la repararea în primul rând de natura morala - si nu materiala. Medierea apeleaza la demnitatea personala, sensul responsabilitatii civice si sentimentelor nobile ale partilor, fiind bazata pe angajamentul voluntar; în acest fel, medierea ofera o noua abordare a tratarii problemelor sociale.

În context cultural (multi- si inter-), medierea regleaza diferentele si disputele prin dialog, adaptare, integrare si toleranta; prin urmare, medierea este o valoare pentru fiecare si atinge chestiuni care privesc oamenii, cum ar fi prevenirea intolerantei, extremismului si nationalismului - prin constructia pasnica si democratica. Oamenii au cu totii propria cultura, propria religie, propria opinie;

din aceasta diversitate s-au instaurat stereotipurile ce sunt la originea fenomenelor rasiste si xenofobe care sunt cunoscute astazi: aceasta intoleranta si aceasta lipsa de intelegere conduce inevitabil la conflicte. Pentru administrarea acestor diferente, medierea este un mod de comunicare - fiind o cale permitând o mai buna abordare a problemelor, un spatiu al dialogului.

Medierea este trecerea de la o stare de confuzie la un nivel de echilibru, tintind procesul transformarii relatiilor.

Nevoia

Medierea este un moment si un loc unde e posibila exprimarea diferentelor noastre si recunoasterea acestora. Este o întâlnire în cursul careia descoperim ca nu toate conflictele noastre sunt necesarmente distructive, ci pot crea si noi relatii.

De ce avem nevoie de mediere? De ce medierea? În orice situatie conflictuala, se creeaza o bariera ce separa protagonistii. Fiecare parte se exprima într-un monolog încapatânat si nu este capabila sa asculte cealalta parte. Ele își vorbesc fara sa se înțeleaga, se simt tot mai “singure”, fiecare parte își construiesc un “zid” în jur, agresivitatea escaladeaza - câteodata ajungând pâna la violenta. Interventia unor terti poate debloca aceasta situatie; “dinamica” conflictului în doi se transforma gratie interventiei unor persoane exterioare (în problema): acesta este rolul mediatorilor.

Ce fac mediatorii? Ei nu sunt nici judecatori, nici arbitri. Ei nu blameaza si nici nu acuza. Ei ajuta partile conflictuale sa-si exprime experienta si sentimentele lor. Ei dau fiecaruia posibilitatea ascultarii punctului de vedere al celeilalte parti si acceptarea gradata a unei alte viziuni a situatiei: recunoasterea diferentelor “celuilalt” este primul pas în rezolvarea conflictului.

Însisi protagonistii sunt cei care gasesc solutia si garanteaza respectarea ei.

Mediatorii joaca rolul de catalizatori în facilitarea dialogului. Ei:

? detecteaza ce a fost mai putin mentionat ori uitat de spus

? subliniaza mesajul

? determina antagonistii sa devina constienti de o realitate diferita - mai putin cunoscuta lor

Înainte de toate, ei reinstaleaza comunicarea - care este esentiala pentru fiecare fiinta umana. Ei sunt garantii înțelegerii si primii spre care partile se pot întoarce mai târziu - daca este necesar.

Diversitatea originii mediatorilor permite fiecărei parti:

? gasirea

? alegerea

? reflectarea

? înțelegera

în propria cultura sau generatie.

Medierea poate dura chiar 5 ore si uneori o a doua sesiune este necesara. Medierea este libera si deseori gratuita: munca e facuta de voluntari, instruirea lor dându-le toate îndemânările si experienta necesara. Principala lor tinta este de a permite fiecaruia descoperirea / realizarea capacitatii de asumare a responsabilitatii propriilor conflicte si de a-i potentia în transformarea acestora. Medierea este o educatie veritabila, deschisa tuturor si permite atingerea unei mai bune cai de convietuire.

Ne nastem slabi – avem nevoie de forte. Ne nastem lipsiti de toate – avem nevoie de ajutor. Ne nastem prosti – avem nevoie de judecata. Tot ceea ce năvem la nastere si ne va trebui când vom fi mari ne este dat prin educatie. Învatarea si practicarea medierii de catre oameni le da prilejul exprimarii nu numai a contradictiilor lor, ci si a sperantelor.

Prin urmare, a deveni mediator face posibila integrarea sociala. Uniti pentru un scop comun, oamenii preocupati simt ca fac ceva în modelarea viitorului. Instruirea în mediere serveste multor obiective dar esential este ca arata oamenilor ca nu sunt singuri si toti sunt vital legati în societate. Oricum, oamenii al caror sens de identitate este la risc nu sunt capabili sa formeze legaturi în societate; medierea este un proces prin care oamenii își pot dezvolta din plin propriile personalitati. Aceasta este

numai atunci când oamenii au învățat să se încreadă și să se respecte din nou - după ce s-au fortificat ei însși putând să se “deschidă” și spre alții.

Medierea este un proces al învățării despre oameni - și face posibilă tranziția de la nivelul individual la cel colectiv. În acest fel, medierea ia dimensiunea unui adevărat proiect social - în societate. Astfel, medierea devine o cale de a re-crea lanțul solidarității ce trece dincolo de anumite frontiere. Miza este înaltă dar modul nu: începând să ne schimbăm noi înșine - putem schimba lumea.

Deontologie

Democrația este cel mai bine învățată într-un cadru unde:

- ? participarea este încurajată
- ? punctele de vedere pot fi deschis exprimate și discutate
- ? este corectitudine și libertate

Medierea și deontologia ei aparțin democrației.

Obiectivele medierii sunt:

- ? reconstrucția țesutului social
- ? restaurarea legăturilor sociale
- ? promovarea relațiilor fraternală
- ? promovarea unui climat social generos
- ? inițierea și incitarea păcii între părți
- ? promovarea solidarității umane
- ? aplanarea violențelor în toate formele lor
- ? recunoașterea și respectul identității fiecăruia
- ? coeziunea socială
- ? prevenirea violenței

Ca mijloace, medierea fiind un proces (al societății) de trecere de la individual la colectiv, un mod de rezolvare a conflictelor și o structură de armonizare a contrariilor, permite:

- ? exprimarea și confruntarea emoțiilor
- ? identificarea sentimentelor care sunt la originea rupturii relațiilor
- ? “desfacerea” problemelor pentru refacerea legăturilor
- ? autoresponsabilizarea fiecăruia
- ? descoperirea capacității fiecăruia de a-și depăși suferința și lupta cu sine însuși
- ? rezolvarea mai umană a conflictelor interpersonale
- ? apropierea indivizilor
- ? exprimarea sentimentelor fără culpabilitate
- ? constientizarea că omul nu e singur
- ? dezvoltarea personală în construcția individuală
- ? depășirea suferințelor legate de trecut și trăirea în prezent

Agentii medierii sunt:

- ? calitatea (orice persoană are vocația de a exercita funcția de mediator, indiferent de originea socială, cultura, profesie, religie sau opinii politice)
- ? rolul (facilitează partilor o nouă cunoaștere a lor, constientizându-le capacitatea lor de regăsire, dând fiecăreia posibilitatea ascultării reciproce - fiind garanția aranjamentelor convenite)
- ? misiunea (mediatorii sunt neutri și beneficiază - la cerere - de supervizare din partea unui observator format în mediere)

Etica în mediere este ca mediatorul:

- ? transmite în cursul procesului ceea ce cunoaște din formarea sa
- ? își exercită rolul în cea mai mare neutralitate

- ? asculta partile într-un climat de încredere
- ? intervine în mod egal în prevenire oricând este nevoie
- ? asigura repararea de ordin psihologic si moral

Deontologia este o componenta esentiala a constiintei morale, având ca scop estimarea consecintelor unei actiuni – pentru a se stabili daca ea merita ori nu sa fie îndeplinita. (Se pare ca partea cea mai adevarata din adevarurile morale este tocmai greutatea cunoasterii lor).

În viata, pentru majoritatea oamenilor este mai interesant cum se petrece (ceva), decât ce se petrece. (De exemplu, arta este un mod sensibil prin care omul traieste iluzia adevarului). Deoarece în univers procesele pot fi formulate – cu alte cuvinte, peste tot guverneaza principiul metodologic al cantitativizarii – ideea de valoare “tulbura” ordinea obiectiva a lucrurilor. De cele mai multe ori, valorile sunt nemasurabile! Constiinta unui om poate fi apreciata daca sunt întâlnite în “constructiile” sale termeni ca si:

- ? masura (tot ce este exagerat este insignifiant ...)
- ? cautare (efortul uman al “descifrarilor” ...)
- ? “descoperire” (ca necesitate, între limite eliberatoare din nelinistile marginirii personale si exagerari)
- ? deductie (plecând de la general – la special)
- ? inductie (descoperirea “invizibilului” prin “vizibil”)
- ? cunoastere (derivata din fapte, prin asteptarea si “constrângerea” dezvaluirilor)
- ? claritate (în exprimare, respect, s.a.)
- ? sensibilitate (ilustrând sau demonstrând o dezvoltare mereu înnoita privind lumea)
- ? omenie (ca trasatura personala în oglindirea realului)
- ? continuitate (suita în idei – înlantuirea logica însemnând ordine în gândire)
- ? subiectivism (stilul fiind subordonat continutului – în care trebuie sa stapâneasca precizia, altfel fiind o “acrobatie conceptuala sau betie de cuvinte)
- ? etc.

Aptitudinile spirituale nu pot fi masurate. Estetic, “frumosul” poate fi caracterizat prin speculatie sau expresia lui (când adevarul nu este accesibil, oamenii se refugiază în aparenta). Deoarece vointa lucrului în sine este superioara intelectului, forta oamenilor consta în modele. Pe de alta parte, imperfectiunile simturilor si limbajului îndeparteaza oamenii de transcendentă, adica de natura lucrurilor. De aceea, oamenii traiesc nelinistile presupunerilor, îndoielile lor sfârșindu-se în întrebări. (Formalismul are rolul în a arata puterea ratiunii de a construi sisteme – omul încercând sa-si stabileasca limitele autonomiei lui fata de mediu). “Miscarea” spiritului între intuitie si ipoteza reveleaza omului limitele creatiei libere, pentru ca nevoia constanta de ordine cere raspunsuri la întrebările: ce, cine, de ce, cum, când, unde si în ce scop ...

Tratare

Medierea nu este o tehnica, ci o parte vitala a traiului. Sentimentul injustitiei apare din copilarie (exemplu: de la cearta pentru jucarii - mânia fata de persoana ce a initiat aceasta situatie poate duce la conflict). Rezultatul medierii trebuie sa ajute recunoasterea cauzelor. Procesul nu necesita calificari sau timp îndelungat de exersare!

Unii oameni practica instinctiv medierea, unii o stiu de scurt timp, altii de mai mult timp; sunt oameni care poate niciodata nu sau întâlnit cu ea. Nevoia de practica în mediere este în sprijinul dezvoltarii procesului - pentru constientizarea si obisnuirea oamenilor de a trai cu “diferentele”. În societate, medierea este utila la schimbarea progresiva a mentalitatilor - mai ales în abordare.

Prevenirea unui conflict este mai buna decât medierea. Atunci când dezastrul deja s-a produs, “actorii” au de respectat competentele altora si sunt constienti asupra procesului. Mediatorul “vede” sentimentele si le reflecta partilor; oglindirea îi ajuta pe cei reflectati sa se vada mai bine: li se prezinta

starea așa cum e. Mai mult - medierea merge la întâlnirea sentimentelor; ne-acceptarea realității este unul dintre motivele conflictului. Totdeauna “oglinda” trebuie să arate mai mult decât primește.

Accentul și felul vorbirii este foarte important în mediere; cu unele cuvinte-cheie se pot exprima multe. De exemplu: relațiile dintre adulți se bazează foarte mult pe judecata (minte); relațiile dintre copii se bazează foarte mult pe emoții (inimă). Iar unii adulți gândesc: ce tragedie că tinerețea e dată pe mâna copiilor ... (Numai cine vorbește și “limba” copiilor se înțelege cu toate vârstele). Ceea ce e specific medierii este că se concentrează pe limbajul emoțional!

După reflectarea prin “oglinda”, liniștea este foarte importantă în mediere! Tăcerea este polivalentă, exprimarea – monovalentă ... Mediatorul nu răspunde eventualelor întrebări; după ce a deschis niște “uși”, căutarea sensului (ca agitație) revine părților în conflict. Deoarece medierea nu este justiciară, părțile se vor auto-descoperi / auto-înțelege - mintea lor clarificându-se, devenind mai limpede; situația se schimbă - aceasta pentru că mediatorul nu vede conflictul la fel ca și părțile.

Atunci când procesul medierii trenează, ieșirea din învârtire mereu în jurul acelorași lucruri poate fi făcută prin abilitatea mediatorului de a scoate părțile din problema - punându-le întrebări particulare (fără legătură aparentă cu subiectul conflictului). Dacă părțile vorbesc între ele, atunci ele trebuie lăsate (poate se împacă!).

În orice caz, atitudinea mediatorilor trebuie să fie foarte preocupată (chiar și când părțile nu sunt rezonabile), seriozitatea însă neducând până la propuneri! (Căderea în capcana a unui mediator este atunci când se “identifică” cu una dintre părți și vine cu vreo sugestie).

Partea esențială a procesului medierii este darămintea “zidului” dintre părți. (Mediatorul încearcă mutarea problemei; justiția face contrariul: încearcă amanuntirea / detalierea problemei). În mediere este bine ca totdeauna să fie accentuate valorile părților - și nu elementele negative din conflict.

Procesul de mediere a conflictelor se inspiră din vechea filozofie greacă și emoțiile copilariei, fiind exact opus schemei psihologice de tratare a conflictelor! În mediere, apelul la imaginație și simboluri este important. Oglindirea părților nu va fi repetată de același mediator; este încă unul dintre motivele datorită cărora medierea se face de către o echipă.

Mediatorii nu tînesc rolul actorilor părților din conflict - ci adevăratele persoane care le joacă. De aceea și liniștea după reflectarea de tip oglindă există - ca să fie timp pentru asimilarea mesajului. (Este un timp când nu se spune nimic, este un timp când se vorbește – dar nu este nici un timp pentru a spune tot ...).

Cauze ale împiedicării medierii pot fi nu “zidul” dintre părți, ci “ziduri” între mediatori și părți ori chiar între mediatori! Munca în echipă a mediatorilor este elementară pentru succesul procesului.

Unitatea echipei mediatorilor trebuie să se rasfrîngă în abordarea sincronă a potențialului uman - atunci când se adresează părților: pentru a merge dincolo de experiența proprie și a ceea ce fac, trecerea între nivelele a părților trebuie să se facă ușor, deoarece o ființă umană are 3 caracteristici:

- ? instinct (ceea ce este comun oamenilor și animalelor)
- ? intelect (ceea ce au numai oamenii)
- ? spirit (ceea ce nu este instinct sau gândire, ci sentimente - aspirații, fericire, etc.)

medierea avînd de ajuns la spirit.

La sfîrșitul medierii, înțelegerea dintre părți se bazează pe realizarea că o bună comunicare le face să coopereze. (Cîteodata - după mediere - părțile realizează / înțeleg că împacarea înseamnă și să nu piardă timpul cu mediatorii).

Medierea este un “vehicul” al împartășirilor experiențelor. Acceptările celorlalți și a celor ce sunt oferite de alții “deschid” părțile și le fac să se încreadă în progres. (Umanitarismul se opune “tragediei” vietii: este că zîmbetul uman al persoanei suferinde ori problema metafizică a celui care înainte de a-și da duhul cheamă la capătîiul sau pe cei apropiați, când numai “lumina” i se poate da - dar nu și viața).

Principii

În viața unor comunități, medierea a început să se dezvolte ca o profesie nouă - la confluența științelor sociale și a dreptului. Mulți în conflict au tendința aplecării spre mediere; în Europa - fiind promovată mai recent - medierea este în evoluție.

Forma de intervenție a unui tert independent și neutru conflictului se practică în diferite stiluri: așa-zisul stil "occidental" favorizează întâlnirea părților cu mediatorii; în așa-zisul stil "oriental" - mediatorii apar între părți (dar indiferent de stil, mediatorii cad de acord cu părțile pe procesul care constituie baza medierii).

În orice conflict, caracteristica esențială a medierii este că dă atenție componentei emoționale. (Consilierea, negocierea și alte forme de lucru în conflicte ignoră sau se referă prea puțin la acest aspect - datorită procedurii dar și a convingerii că mai totdeauna cealaltă parte poate utiliza și exploata emoțiile în avantajul său; o ruptură simulată a face privind anumite emoții - ca derutare - nu este recomandată și oricum nu este obiectul a ceea ce propunem aici). Învățându-ne gestionarea emoțiilor putem deveni mai supli și obține rezultate mai bune - dar aceasta ține de:

- ? favorizarea alternativelor
- ? compromis
- ? creativitate

Mai ales în conflictele de sorginte:

- ? economică
- ? politică
- ? militară

ulterior medierii este negocierea (direct) între părți. Nu se pune problema unui insucces în mediere, cât timp aceasta a reușit inițial doar să:

- ? pună părțile în dialog
- ? întrerupă desfășurarea conflictului
- ? creeze premisele pentru regăsirea unor activități normale

Dar despre continuări (după împlinirea acestora) ne vom referi pe larg în partea a treia a acestei lucrări.

Medierea are o schemă universală, ce transcende conflicte implicând nivele de violență extremă: un exemplu este când liderii a două părți aflate în mare confruntare declară separat același lucru: că doresc pace și respect - cealaltă parte fiind teribilă și plină de ură; adevărul este că fiecare dintre ele sunt în aceeași măsură culpabile (fiind responsabile)!

Medierea funcționează bine cu 3 condiții împlinite:

- ? se declanșează într-un bun moment
- ? se desfășoară sub o presiune adecvată
- ? este făcută de un bun intermediar

Numărul mare de constructori ai păcii ne încurajează optimismul: oamenii au nevoie din ce în ce mai mult de informare și formare asupra proceselor de reglare și vizează promovarea unei păci dinamice și constructive. Evoluția favorabilă a vieții se petrece fără îndoială prin educația tuturor - de la nivelul personal, până la global. Medierea este o mișcare a unora spre alții - mișcare grație căreia spațiile individuale se întâlnesc într-un spațiu colectiv, într-un echilibru subtil.

Refuzul recunoașterii anumitor sentimente și negarea dialogului ne arată expresia violență a unei profunde frustrări; aceasta nu este ineluctabilă: schimbarea cursului opiniilor poate părea ambițioasă - dar are un potențial realizabil totdeauna. Favorizarea acțiunilor de mediere permite depășirea obstacolelor de "nedepășit" ("insurmontabile"). Toată lumea se crede puternică! Dar și

speranta de asemenea este (puternica) - datorita muncii facute si eforturilor viitoare putându-se chiar si reface din "cenusa" conflictului.

În spatele fiecărei medieri se ascunde un ecou ce poate rezona. Deoarece medierea este un proces de tranzitie - ecoul poate nu e imediat: în fiecare mediere este ceva de învățat, un punct câștigat si ceva de împartășit / împartit. Însusi acceptarea ca altceva este important pentru unii este un câștig! Mediatorii nu se pierd pe calea deschisa pentru altii, ci pot crește, îmbogăți si deveni mai puternici - tocmai din aceasta deschidere.

Atentie: reducându-le altora vreo funcțiune - este posibila reducerea reciproca (totodata).

Filozofia

Gasirea fericirii a fost totdeauna dorinta omului. Dar ce este fericirea? E necesar a fi legata de sensul destinului. Totul este prins în lanțurile destinului propriu. (Caile destinului sunt greu de înțeles). De la originile sale, gândirea filozofica a fost conectata cu teologia (si invers). Pentru unii, filozofia este teologia revelata de însusi Creatorul: este contemplarea inteligibilului / neinteligibilului - învățând eliberarea sufletului de corp - gândirea fiind mijlocul care permite aceasta dezvoltare.

De aceea, cautarea adevarului - în gasirea regulilor ce sa fie aplicate - a devenit o necesitate. Nu este o separare între cunoastere si viata. Astazi ne dedicam cel puțin un sfert din viata educarii noastre dar se pare ca am uitat ca subiectul esential este omul.

De ce este o prapastie crescânda între impulsul pe care îl avem fata de frumos / armonie / fericire si realitatea vietii - care adesea e diferita de aceasta aspiratie? Producem chiar mai multe tehnologii si metodologii, dezvoltam o cunoastere ce tinde spre eficientizarea optima dar în dezvoltarea cunoasterii modului cum sa facem - uitam cum sa fim. Ne refugiem în spatele conceptelor. Conceptul comunicarii este larg utilizat astazi dar niciodata nu a fost asa de rau aplicat - pentru ca (cel mai adesea) duce la iluzia unei forme de relatie! Am uitat ca pentru a întruni conditia umana - avem nevoie de considerarea unor lucruri esentiale ale vietii:

Disparitatea între mijloacele la dispozitie si rezultatele obtinute ne obliga sa luptam; experienta medierii ne confrunta adeseori cu profunda absenta a recunoasterii fiintei umane. Se presupune ca demnitatea în suferinta este cea mai înalta demnitate a omului. Civilizatiile s-au dezvoltat în timp; ele au elaborat religii si filozofii pentru a raspunde întrebării primare: ce raspuns (ce înțeles) are suferinta? Suntem obligati sa admitem ca trecerea timpului nu a adus fericirea. (Hormonal, sentimentul fericirii este indus de endorfina; dar aici, mai mult decât fiziologicul ne intereseaza psihicul).

Medierea poate aduce o contributie: ea furnizeaza o remarcabila privire în omul modern - înăuntrul cadrului dimensiunii umane. Ambiguitatea cuvântului "mediere" nu-i exclude obiectivul: promovarea unei culturi a pacii în lume. "Mediere" înseamna "a fi în mijloc"; prima folosire cunoscuta dateaza din timpul sumerienilor. Atunci avea o funcțiune teologica - desemnând ceva între Dumnezeu si om; sensul modern indica pozitia mediatorului "între" partile din conflict. Pozitionarea "între" e necesara pentru a întâlni ceea ce este inima conflictului.

Orice religie a convenit ca daca la începutul universal a fost haosul, omul a fost separat de sacru, decazând în postura sa datorita imoralitatii; omul a fost confruntat cu o injustitie pe care mereu a încercat s-o rectifice. (De altfel, este indiferent daca haosul e la început, continuu sau la sfârșit). În timp însa nu a reusit absolutul - si de aceea suferă; o anumita unitate spre care aspira a fost distrusa. De aceea este esential echilibrul - formând un proces natural în care fortele (iubirii si urii) își schimba doar locurile.

Absolutul (gândit în marginile experientei posibile) este un paradox; în conceptie trebuie înțelese 3 întrebări fundamentale:

- ? ce pot sa știu
- ? ce pot sa fac
- ? ce pot spera

Cu ajutorul ratiunii, omul discerne adevarul de eroare, justul de injust, pune ordine în pasiuni si își “întinde” afectiunile – pentru ca le face sociale si universale. Intrarea irationala în sfera absolutului (unde adevarul si ratiunea sunt contopite), depaseste cunoasterea umana: ar fi o contopire a mediatului si imediatului; iar pâna la urma, este mai placut sa traiesti înlanțul lucrurilor – decât în afara lor ... (Transcendenta si absolutul exprima acelasi lucru: perfectiunea). Omul modern chiar fuge de absolut, ocolind unitatile pure si relatiile dintre ele (înlocuindu-le cu formalul iluzoriu).

Omul este o creatura efemera; el apartine ordinii lumii dar nu totdeauna este capabil sa-i înțeleaga organizarea. El constientizeaza traiul în nedreptate si cauta câstigarea de cunostinte; acestea îl conduc la transformarea comportamentului sau - pentru crearea echilibrului.

Tocmai constiinta unicitatii lui constituie o conditie a aspiratiei spre fericire. (Numai având constiinta faptului ca nu putem trai oricât, dobândim si constiinta faptului ca nu putem trai oricum). Constiinta existentei trece dincolo de instinct, devenind generatoare de energii si constituind un suport indispensabil omului pentru a trai creând si a crea traind; datorita ei, imediatul nu satisface valentele existentiale ale omului stapânit de setea de absolut. Prin transcenderea imediatului, omul devine modelator al modului sau de a exista - ca rezultat al unei vietii înscrise în orizontul valoric. (Însesi obstacolele pe care le întâlnește în acest proces pot deveni puncte de sprijin pentru a conferi valoare vietii si a lupta împotriva surselor nefericirii / durerii).

O viziune este si ca separarea e în mijlocul experientei de viata, fiind o parte necesara a ei: nasterea cuiva înseamna - pe moment - tranzitia de la unicitate la dualitate (mama - copil); pe masura trecerii timpului, omul cauta unitatea primara si reîntoarcerea la paradisul pierdut (exprimarea filozofala este: întregul premerge partea). Cautând întregul în viata - ca si chestiune existentiala - omul gaseste multiple solutii. Conflictul atinge suferinta umana pentru ca fiecare experienta de separare dezgroapa experienta originara; si acea experienta nu poate fi repetata. Este ceea ce numai moartea rezolva definitiv.

Vietile noastre sunt serii de tranzitii; ca si ciclul anotimpurilor si alternativa zi / noapte, noi - ca fiinte umane - trecem de la nastere la deces: suntem muritori; viata e un mister pentru ca oamenii trebuie sa accepte ca este efemera. Dar gradat, ei descopera ca dupa fiecare tranzitie nastere - moarte este din nou viata. De aceea, medierea devine “scena” unui teatru pe care se joaca drama separarii: o “scena” care de asemenea este un spatiu dar si un timp - unde aceste tranzitii pot fi traite intens: tranzitii în care fiecare se “misca” de la un punct initial la un punct final - si care constituie etape ale unui proces nesfârșit.

Suferinta devine un monolog hranit de separare; toti acumuleaza suferinte ale trecutului ce fac prezentul inconfortabil. Dar multi se agata de aceasta suferinta deoarece ea identifica o relatie pierduta. Unii încearca activ sa ignore ca starea nu este necesar a fi permanenta, ci poate fi traversata.

Medierea ofera posibilitatea tranzitiei - ceea ce permite parasirea trecutului si redescoperirea prezentului: abandonarea fanteziilor formate despre altii si întâlnirea realitatii lor; numai atunci este acoperita înlantuirea pierduta cu altii si de asemenea cu propria personalitate. Este conceptia omului ca fiinta temporala ce accepta si înregistreaza posibilitatea schimbarii. Integrarea permite înțelegerea singularului si pluralului - în sensul propriu si al altuia. Aici este atins un aspect fundamental - identificat ca înțelepciunea discutarii naturii lucrurilor (existenta în mediere).

Poezia si arta tind spre aceasta: ele confrunta complexitatea fiintelor umane, exprimând inexpresibilul. Ele adesea reprezinta doua experiente opuse ce pot fi privite ca doua laturi în existenta: iubire / viata si suferinta / moarte; ambele sunt intim conectate. Separarea - printr-o etapa intermediara - poate conduce prin suferinta de la dragoste la moarte dar de asemenea si la viata.

Medierea îmbratiseaza separarea pâna la “sufocare” - astfel ca succesiunea de tranzitii sa aiba sfârșit prin a se întoarce la viata / nastere / dragoste. Prin symbolism, medierea ofera experienta vietii în evolutia ei - atât în situatiile cele mai obisnuite, cât si în cele mai tragice. Medierea nu poate fi redusa la reparare. Daca ar fi mediere / reparare, reparatia merge dincolo de aspectul material sau invers - ajungând ca în conflicte minore în loc de recuperarea demnitatii sa fie mai importante compensatiile.

(În multe cazuri oamenii se uita inconștient spre o forma de recunoaștere - dar puțini știu de ce fel ar fi ea).

Ceea ce este valabil partilor în mediere este de asemenea (valabil) și pentru mediatori: cineva comunica într-adevăr cu altcineva dacă o face și cu sine însuși. Motivația unora de a se implica în mediere vine de la nevoia vitală de a-și confrunța violența dinlăuntru. Medierea este nevoia fundamentală de a confrunța prin conflict batalia interioară și întrebările de bază ale vieții.

A fi în conflict aparține vieții; nu e bine sau rău. Pur și simplu "este". Violența este o forță pentru viața - ce există în fiecare; este important să recunoaște că e acolo - și că se exprimă de fiecare dată când apare o opoziție. Ființele umane au capacitatea auto-transformării; ele nu sunt condamnate să fie violente și să aibă instincte distructive - fără vreo speranță de control propriu - pentru că pot răbufni din confuzia regăsirii libertății constructive de acțiune. Valoarea unui om rezidă în ceea ce dă el și nu în ceea ce este el capabil să primească.

Oamenii pot învăța că libertatea constă nu în a face o alegere, ci prin achiziționarea cunoștințelor despre ceea ce este cea mai bună alegere. O viață nededicată urmăririi cunoașterii nu este o viață ce merita trăită.

Natura

Omul trebuie considerat în totalitatea sa: el este sinteza și cristalizarea unor straturi; nu poate fi separat de mediul său, făcând parte din biosfera terestră. Lupta pentru viață este o provocare care îl face să se confrunte în raport cu natura, cu alții dar și cu sine. Nevoia de a se hrăni pentru a supraviețui este o prioritate. Nevoia de procreare însoțește instinctul de protecție. Nou-născutul trebuie hrănit și să se dea un spațiu protejat în care să crească și să se modeleze. Istoria este plină de invazii succesive ale oamenilor care - pentru a-și acoperi nevoile - au capturat pământurile mai bogate ale vecinilor; vecinii au răspuns apărându-și teritoriile și astfel a început ciclul infernal al războaielor.

În mediere, instinctul de protecție teritoriului este un element frecvent întâlnit, deși adesea este subtil disimulat. Ceea ce se regăsește nu e chiar un spațiu geografic de apartenență, ci un spațiu moral care devine sinonim cu spațiul de viață. Iar lupta este o noțiune dinamică: dacă nevoia e primul factor, dorința este forța motivului.

Există o întreagă ierarhie a dorințelor - plecând de la cea mai instinctivă / "animalică" formă, până la cele mai elevate forme umane - când sufletul caută să-și satisfacă nevoile prin pasiuni. Dorința poate ajunge să devină cea de a elimina dorințele altora - până la faza finală: dorința de a întâlni absolutul. Oamenii sunt implicați într-un fericit amestec cu dorințele altora dar - inevitabil - apar opuneri. (Nu este vorba de o logică binară). Confruntarea duce la stabilirea unei relații a forțelor.

Oamenii sunt departe de a găsi armonia necesară pozițiilor lor contradictorii. Dacă situația e frecventă, efectul acumulat deteriorează orice relație: fiecare parte se simte atacată în identitate. Fiecare întâlnire cu haosul este înspăimântătoare: este o pierdere a punctelor de referință care furnizează securitatea. (Fără prejudecăți metafizice, însuși știința a asociat creația universală cu explozia inițială). Oamenii nu pot ignora haosul. Indiferent unde, el are același sens nestiut - iar într-un conflict, haosul poate înconjura partile ca într-o închisoare (fără de scăpare). Oamenii pot deveni "prizonierii" haosului pe care îl creează.

Din timpuri imemorabile, regulile au fost create pentru a limita și controla dorințele oamenilor, a regla conflictele și să permită desfășurarea vieții comunității; inițial au fost verbale dar - încetul cu încetul - ele au fost codificate. Treptat, au apărut reguli ce au garantat ordinea sistemului, aplicând și penalități. Fiecare deranjare a ordinii devenea un potențial pericol, pentru care era asumată responsabilitatea combaterii și reprimerii. Una dintre caracteristicile importante ale medierii este că intervenția ei previne deteriorarea vreunei situații.

În societatile traditionale, dezordinea si violenta sunt tratate conform unor angajamente ferme - fiind lucruri ce sunt experimentate împreuna - dându-li-se prilejul exprimarii. Scopul este ca prin integrarea lor, coeziunea sociala sa fie restaurata. Ideea este vechiul concept natural al elanului vital. Asadar sunt exploatare cele doua fatete (beneficiu în loc de distrugere).

Sacrificiul are dubla functie: comiterea unui act social gasit inacceptabil si suferinta eliberarii. Dualitatea este purificatoare - fiind sursa unei noi forme de energie. Acest proces în alte societati a fost transformat în faptul ca oamenii gasesc pe altcineva responsabil de suferinta lor - identifica vinovatii si pedepse într-un proces al "tapului ispasitor".

Disparitia simbolismului ritual duce la razbunare; din acest motiv, nu este raspunsul corect. (Razbunarea nu poate avea înteles: ranind, nu se "duce" rana din suflet ...). Tendintele contradictorii ale oamenilor oscileaza între:

- ? ordine / dezordine
- ? moderatie / exces
- ? armonie / violenta
- ? etc.

Schimbând rolurile, oamenii fac posibila întâlnirea celorlalti prin moduri foarte diferite; de exemplu: în carnavaluri, oamenii se travestesc - chiar barbati în femei si femeile în barbati - tabu-urile fiind transgresate prin abolirea diferentelor (sexuale ori altele).

Semnificatia trecerii în noul an este exhaustiva: timpul trecut nu mai poate fi reînnoit. Dar este regasirea timpului ciclic, timpul care se întoarce etern si care permite un reper. Scopul calendarului este legarea ritmului de cosmos, astfel ca omul se reintegreaza în univers; însa timpul își pierde eterogenitatea când oamenii își stiu doar timpul secular.

Asadar, exprimarea în coordonate spatiale si temporale determina natura medierii. Mediarea este rezultatul unei lungi evolutii. Constientizarea variatelor mecanisme ale dominarii oamenilor este un punct de plecare în înțelegerea ei.

Violenta

Ireparabilul poate fi facut pe diverse cai - dar în orice caz produce reactii foarte puternice, mai ales manifestari de violenta. Adesea violenta se naste din disperare. Pentru a câstiga o mai buna înțelegere, trebuie identificate diferitele forme de violenta care se petrec:

În primul rând, exista o violenta ascunsa, interna, "nespusa" - una ce nu poate fi prezentata altcuiva - care întoarce omul împotriva propriei sale persoane si devine astfel un fel de auto-agresiune. Legata de cuvântul "violenta" este ideea de violare. Violarea este o injustitie îndurata, ca impact al confruntarii cu unele acte inacceptabile. Acestea se pot acumula în viata si ataca atât psihicul, cât si corpul - facând fiinta o victima. Toata suferinta este mulata asa; este pastrata de memorie. Aparându-se si fara abilitatea de exprimare a durerii, fiinta umana poate deveni bolnava (de la o raceala pe care adânc în sine poate o "vrea" - ori tumoarea care desigur ca nu este dorita). Violenta ne-exprimata se poate întoarce împotriva societatii, care la rândul ei - aparent fara motiv - pedepseste. Dar aceasta pedeapsa doar va agrava suferinta si violenta individuala; si astfel, ciclul infernal va continua.

Un alt tip de violenta care exista este cea comportamentala / emotionala, care are un stadiu premergator eruperii, greu vizibil (dar în proportie larga, zilnic sustinuta de fiecare): o permanenta hartuiala - prin gesturi si atitudini, vorbit sau tacere. Aceasta hartuiala rezulta din cât liniste e ori cât de fapt e spus - prin caracterul sau insidios infiltrându-se, penetrând si invadând rutina cotidiana; este o hartuiala prin care nimeni nu declara razboi, ci e un apel disperat la altcineva - în scopul dobândirii recunoasterii. Daca aceasta face pe cineva sa se simta atacat - va raspunde ostil. Manifestarea acestei forme este printr-o întârziere sistematica, întreruperea altei persoane ori invadarea linistii ei, refuzul discutiilor, etc. Aceleasi gesturi pot fi diferit percepute (ținând cont de diferenta culturala): foarte des aceasta violenta nu este recunoscuta de persoana care o traieste sau de cea care o primeste. Caracterul

ei difuz o face fara nume; poate fi subliniata doar când devine inacceptabila - prea exteriorizata prin violenta verbala ori fizica.

Violenta verbala este larg raspândita si des are un impact subestimat. Sunt cuvinte care ne omoara la fel de sigur ca si armele. Exista o întreaga gradatie (foarte subtila) în atacurile verbale; acestea pot fi insidioase, indirecte, alunecoase sau pe de alta parte - frontale, adverse, distructive. "Razboiul" cuvintelor poate transforma viata într-un câmp de lupta; acest "razboi" de asemenea poate deveni un mijloc de supravietuire. (De exemplu: aceasta este situatia vechilor cunostinte ori cupluri care dupa ani de trai împreuna si-au stabilit un veritabil terorism - fiind de altfel singura cale pe care fiecare partener merge; de fapt, acesta e terenul ideal pentru ei de a-si juca drama iubirii si urii). Relatia tripartita dragoste - violenta - razboi nu accidental a adus în limbajul seductiei cuvinte din registrul razboiului: "strategie", "combatere", "lupta", "cucerire", "captura", "dominatie", "ruptura", etc. Este o asimilare constanta a unui domeniu cu celalalt, care se completeaza reciproc (cercul e întregit).

Reîntoarcerea la conditia umana este dificila cât timp sistemul social acorda mica atentie violentei verbale; mai frecvent ca vinovatie este clasificata agresiunea fizica. Conteaza ca persoana violentata verbal sa fie suficient de capabila sa nu ia prea personal; dar când cuvintele sunt ignorate, adesea exista pericolul ca violenta fizica sa devina forma de comunicare. Violenta devine o necesitate, ca fiind vitala, când este escaladata pâna la nevoia anihilarii ei. Reprimarea violentei nu e usoara: ea este auto-regenatoare, hranindu-se din ea însasi, ceea ce duce la ciclul infernal de a raspunde violentei cu violenta - ajungându-se la vechiul dicton: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte ...

Violenta, de asemenea, poate fi o alegere deliberata: în numele religiei sau al unei ideologii, teroristii declara razboi autoritatilor politice, angajând violenta nediscriminatorie pentru a-si intensifica luptele si a arunca tara în haos; violenta devine un mijloc de identificare a vinovatiei si uciderii, un mijloc de a fi auzit, recunoscut. Soarta eroica este asigurata: pentru violenta lor - o buna violenta ca raspuns.

În fiecare forma de violenta exista cel putin un pierzator, adesea doi - dar niciodata un câstigator. Violenta este strâns legata de conflict, însa niciodata nu e un raspuns "bun" la el; totdeauna oamenii vad aceleasi secvente ale evenimentelor. Iar deseori, ei sunt slab echipati în tratare, cautându-si justificarea greselilor proiectând o imagine redusa conflictului; facând astfel, partea integrala (si a normalitatii) lipseste - lipsind si potentialul schimbarii, ramânând blocati în dezordinea reprezentata. Reducerea actului violent la ceva comun - cu aspect de dezvoltare - este un punct esential al medierii.

Conditii

Ce se întâmpla în societate are strânsa legatura cu procesul la care facem referire: oricât de mult s-ar înfatisa mersul evenimentelor ca pur întâmplator, în fond nu este asa; dimpotriva, toate întâmplarile sunt cuprinse de o necesitate adânc ascunsa, al carei simplu instrument este întâmplarea însasi. Nimic nu-i (absolut) întâmplator, ci totul se iverse în mod necesar - chiar si simultaneitatea celor care nu au vreo legatura cauza la între ele si pe care o numim întâmplare este ceva necesar - întrucât ceea ce-i simultan acum, a fost determinat ca atare de (anumite) cauze înca din trecut.

Familia, asa cum este astazi (ca si concept), e o creatie recenta; este bazata pe sentimente mutuale. În trecut, sentimentele rar erau considerate în aranjarea casatoriei: considerentele materiale erau dominante. Deoarece gradat sentimentele au început sa domine viata familiala, structura familiei s-a transformat. Aceasta dezvoltare s-a raspândit si spre ceilalti membri ai societatii. Acum este triumful identitatii tuturor persoanelor si recunoasterea dreptului la sentimente; prioritatea în familie este mentinerea dreptului la fericire. Desacralizarea casatoriei nu mai reprezinta în mod necesar un angajament pe viata; de aceea, rata divorturilor si separarilor a crescut, aparând familia "nucleara" - când un cuplu poate fi împreuna si chiar avea copii, acceptându-se tacit oricând o posibila separare. În noua logica însa, absenta unui parinte din viata sau dificultatile materiale creeaza noi probleme.

(Familia este adeseori definita drept o unitate de baza a societatii. O definitie a familiei este ca fiind un grup de fiinte ce traiesc împreuna într-un aranjament social; aceste grupuri sunt caracterizate prin relatii de întrajutorare care asigura hrana, conditiile de locuit si suportul emotional).

Mentinerea unei cariere este o reusita considerabila, fara îndoiala; femeile la risc astazi sunt parte a unei categorii în dezvoltare. Singuratarea - de asemenea - a devenit o realitate; aruncarea în curentul principal de activitati al societatii este cotidian. Acestea si multe altele sunt de fapt o rutina a violentei - ca noua ordine în locul celei vechi.

Refuzându-si constant propriile actiuni, oamenii își ating punctul negarii de fapt a însasi vietii lor si a trecerii timpului; este simptomatic faptul ca viata eterna e dorita. Sunt întâlnite doua feluri de atitudine: cea în termenii de integrare a permanentei transformari sociale si cea a oamenilor incapabili sa-si gaseasca linistea, cautându-si disperati iluziile si luptând pentru ele pâna în ultima clipa.

Treptat, a fost stabilit un cult al motivelor - cu negarea instinctelor primare: oamenii s-au plasat în serviciul stiintei - Universul fiind redus la mecanismele sale; sa crezut ca oamenii își pot gasi fericirea prin actiune: facând, nu fiind. Astfel, oamenii si-au taiat accesul spre universal, stiinta separându-se de sacru, lumea simbolurilor reducându-se.

Sunt opinii (occidentale) ca mintea este separata de corp si opinii (orientale) ca ambele sunt în armonie. Indiferent de pozitia dualitatii, pasiunea omului de a-si atinge dorintele duce la lipsa auto-dominarii umane, cât timp este pierdut auto-controlul. Conteaza restabilirea primordialitatii emotiilor în locul separarii de ele.

Într-o lume unde totul poate fi explicat si unde dezordinea este legata de emotii - aproape mereu - oamenii si-au pierdut umilinta de a recunoaste ceea ce nu stiu; le place sa explice totul, sa controleze totul. (Oamenii care stiu ca singuri nu pot face ceva lucreaza în echipe). Orgoliul de a descoperi umilinta este mai strain de înțelepciune decât umilinta de a descoperi orgoliul. Este ca si când omul se naste atât de "sus" - încât trebuie sa inventeze treptele ca sa coboare ...

Gândirea dezvoltarii viitoare a devenit un pur exercitiu intelectual - rupt de experienta vietii. Frica de haos este legata de refuzul acceptarii originilor si confruntarii realitatii. Oamenii trebuie sa-si aminteasca intimitatea legaturii dezordinii cu ordinea: nici una nu poate exista fara cealalta. Aspiratia orânduirii sociale de a le organiza este o utopie - cât timp oamenii nu sunt gata sa faca posibila transformarea dezordinii. Asa cum lumina nu poate fi fara întuneric, oamenii se misca oscilant pentru a fi complementari reciproc.

Conflictul (inseparabil de violenta), este "strigatul" dezordinii de a-si gasi locul. Evitarea sau rutina lui sunt opuse armoniei, ca si razboiul - pacii, dragostea - urii, s.a. ... Cel mai mare bine pe care (oamenii) cei "rai" îl pot face, e de a ramâne "rai"; numai statornicia lor asigura victoria celor "buni".

Actualul curent de gândire este de a elibera omul de teama dar si de a-i controla dezvoltarea viitoare. Acumularea de cunostinte face posibila îndepartarea limitelor înrobirii la care creatura umana ar fi altfel redusa. Aceasta cunoastere a facut posibila nasterea stiintei. Acum, cercetarea este orientata mai mult spre operatii de netezire decât cautarea adevarului; chestiunile trebuie dominate, natura controlata si utilizata. Lumea este subiectul dorintei omului; motivul organizatoric i-a dat puterea exercitarii unei suveranitati asupra existentei sale. Este dificil de acceptat ca omul - în acelasi timp - este si bun si rau!

În orice conflict este o simetrie a emotiilor. Violenta se dezvolta ca raspuns suferintei; ea este foarte contagioasa si rapida - un schimb reciproc având loc: când violenta apare - creeaza o victima. Victima cere razbunare. Actul razbunarii va face alta victima: o victima a victimei.

De aceea, oamenii se închid într-un ciclu auto-generator. Presiunea de a iesi din acest ciclu este pentru ca violenta sa se exprime fara reciprocitate. Aici este veriga permitând ruperea lantului violentei; momentul e crucial, având de mutat violenta individuala într-una colectiva - care sa joace functia regloare: este ceea ce face medierea.

Surprinzator de observat este cât de departe merge refuzul dezordinii si violentei: scenele de acest tip sunt eliminate din educatie, carti, teatre, etc., crezându-se ca eliminându-le, protectia e mai

facila. A propune un loc unde violentei i se da o voce si o transformare nu înseamna altceva decât o “revolutie” sociala! (E foarte important a recunoaste ca asta înseamna o schimbare radicala a relatiei omului în societate). Este de fapt - ceea ce medierea ofera! Virtutea sa specifica este de a “îmbratisa” dezordinea (ca functiune esentiala).

Cum, prin ce mijloace, poate fi împlinit un asa proiect? Conflictul este cea mai reprezentativa manifestare a dezordinii - atât la nivel individual, cât si la nivel colectiv. Totdeauna sunt doua parti în opozitie ... Pentru a le întruni nevoile, cineva trebuie sa aiba caracterul exceptional al întâlnirii, careia sa i se dea adevarata dimensiune; în timpul medierii se da dreptul:

- ? furiei
- ? ne-acceptarii diferentelor
- ? violentei
- ? dorintelor contrazise

sa fie! Mediatorii sunt confruntati cu persecutorul si persecutatul - fiecare putând fi asa; o asemenea încarcatura emotionala poate fi eliberata numai printr-o montare riguroasa.

Spatiul

Este necesar a se crea un spatiu de creatie - care sa recepteze iesirea din haos. Vorbim de creatie deoarece este o miscare de la dezordine la o noua forma de ordine. Toate etapele conflictului si reprezentarile lor sunt parti ale acestui spatiu de “calatorie” a medierii; “calatoria” trece prin experiente variate care - ca forme ale tranzitiei - sunt totodata începuturi si finaluri. Însusi actele de violenta sunt adesea reproducerea / repetarea modelelor arhetipale. Aceasta poate explica revenirea în mediere asupra acelorasi tipuri de emotii si situatii.

Spatiul primar este spatiul originilor conflictului - foarte redus vizibilitatii. El apartine expresiei existentiale a fiintei umane si furnizeaza raspunsuri întrebărilor fundamentale legate de imitarea arhetipurilor prin imitarea reprezentarii scenariului identitatii. El face actele sa fie semnificative si reflecta puterea. Pentru a intra în el, mediatorii au de abordat limbajul semnelor, deoarece simbolistica face omul sa se miste între toate nivelele realitatii sale; aceasta pentru ca în spatiul primar omul își reflecta viata si destinul sau. (Fiecare se prezinta printr-o fenomenologie simbolistica iar – în fond – fiecare om trebuie sa-si suporte destinul ...).

Spatiul imaginatiei este cel expus prea adesea slavei progresului, eficientei ori continuitatii. Omul nu este prea constient de bogatia ascunsa în limbajul secret al emotiilor: lumea emotiilor poate fi decriptata prin simboluri; daca acestea nu sunt înțelese, atunci ramân prea putine ... Nerealizarea dimensiunii expresiei suferintei nu duce la “inima” ei. De aceea, mediatorii trebuie sa creeze o “geografie” care sa ofere un spatiu ce singur sa fie capabil sa îmbratiseze suferinta umana.

Medierea este procesul prin care se face aceasta reprezentare. Prin mediere, partile sunt conduse la relevarea suferintelor lor - proces care se potriveste traditiilor ritualurilor (modelelor arhetipale). Medierea ofera un nou ritual societatii în continua creare - pentru ca permite durerii sa-si gaseasca o “voce” prin ritul sau initiatic. Astfel, reprezentarea violentei devine simbolica experientei originare. Prezentarea violentei duce la reintegrarea ei - dându-i-se un loc. Acceptarea manifestarii ei (la nivelul scazut al medierii) este pentru trecerea la nivelul înalt al personalitatii armonioase; pentru ca medierea urmeaza mereu aceeasi cale: tranzitia / trecerea de la o stare la alta.

Medierea are un loc de “lupta” înrudit cu cel al tragediei. Amândoua (medierea si tragedia) apar datorita confuziei exprimarilor si ca raspunsuri la o stare de criza - fie spirituala ori sociala. Oamenii aflati la rascrucea dintre o ordine impusa si o ordine negociata sunt în mod curent aflati într-o stare conflictuala. Geneza lumii spune ca a fost creata din nimic si organizata de Dumnezeu, care - ca autoritate - este responsabil de ea. Organizarea umana - inspirata din acest model - nu confera legitimitate omului ca sa-si dispute modelul. De aceea, impunerea reciproca a oamenilor prin diverse argumente nu poate face o ierarhie ce sa exercite dominarea - ci doar o relatie interactiva provocatoare

pentru schimbarea situatiei în găsirea propriului loc / spațiu în lume. Astfel, confruntarea oamenilor în tranziția de trecere de la o stare a ordinii la alta este o exprimare a nevoii de libertate proprie - ceea ce înseamnă responsabilizarea propriilor acțiuni.

Spațiul dintre confruntarea fatalității și o nouă alegere pe care un individ o poate avea în angajarea actelor sale este strabătut de forța răspunderii sale (element esențial). Cei care refuză această acceptare vor să intervină în viața lor și a altora - motivându-și astfel acțiunile. Interferențele ce le propun sunt tratate de mediatori pentru constientizarea de către ei a felului de "ordine" oferită.

Orice tranziție este necesar legată de timp. Principiul compensării și reparării poate fi exercitat doar în timp ... Timpul echilibrează o balanță injustă: reparatia ar trebui făcută numai dacă partea neîndreptată o merita. De obicei, prin mediere, transformarea ce poate apărea la sfârșitul ei este doar prima treaptă a procesului de vindecare, alegerea reparării fiind însă o simplă chestiune de timp; oamenii pot aștepta ca durerea să treacă întâi, pentru a se petrece apoi restul ...

În toate conflictele, mediatorii trebuie să știe că timpul este cel mai bun argument pentru toți. Cererea transformării conflictului duce la recunoașterea adevăratei dimensiuni a medierii. Nu există limite temporale. Pentru a atinge înțelesul real al conflictului, partea în cauză trebuie să se reconecteze experienței originare; doar aceasta va fi capabilă să-i răspundă cererii. Ca orice proces, medierea are sistemul de coordonate prin axele spațiului și timpului - pe care evoluează - ea putându-se mișca în orice sens.

Reprezentarea conflictului pentru părți trebuie indusă de către mediatori, astfel ca oamenii să fie întâi confrunțați ei înșiși cu actele lor: este pentru a realiza un intens moment - prin întrebări despre responsabilitate și putere. Oamenii, pierzându-și punctele de referință, au dificultăți în dobândirea înțeleșurilor; ei pot fi nesiguri asupra rolului / poziției lor. Dacă demnitatea umană este o miză și dialogul e zdrobit, chestionarea proprie face părțile să nu "paralizeze" în incapacitatea lor de comunicare adecvată.

În orice situație conflictuală (re)apare violența - care totdeauna este o manifestare a unei disfuncționalități ce necesită o reacție. Găsirea răspunsului necesită timp pentru inovare. Medierea da o speranță pentru că este o nouă perspectivă, apărută în momentul crucial al tranziției între două "ordini", constituind puterea externă de facilitare a autonomiei părților. Rămân de examinat elementele constitutive și structurale ale conflictului - pentru a descoperi relația ce poate întoarce părțile spre dialog.

Forma

Partile conflictuale aflate în mediere sunt în impas: ele se confruntă cu alegeri și o cale de urmat. Una dintre primele funcții ale medierii este de a face posibilă trecerea la acțiune, pentru că deseori sensul disperării protagonistilor este strâns legat de sentimentul neputinței; acest sens de "închidere" interioară este ca o închisoare - din care nu se vede o ieșire.

Pentru a reda protagoniștilor capacitatea de acțiune, mediatorii le vor permite să-și examineze propria situație - facilitând o reflecție în care fiecare să-și atingă cele mai bune șanse. În această apreciere, totdeauna este un element necunoscut - atribuit soartei; pentru întâlnirea și împlinirea dorințelor, oamenilor le este necesară înțelepciunea deciziei de a-și analiza comportamentul. (Spiritele mediocre condamna de obicei tot ce depășește inteligența lor!). Ceea ce daruiește soarta nu este nimic; ce se face cu ceea ce daruiește soarta - aceea este totul! Recunoașterea elementului opac / inexplicabil este începutul relației care duce la un sfârșit acceptabil de armonie. Aceasta nu presupune înțelegerea actelor, ci se bazează pe abordarea acțiunii pe firul ei, prin mediere.

În practica structurată, ea se împarte în 3:

Expunerea

Fiecare parte își expune situația prezentă; este atât timpul de exprimare, cât și cel de ascultare - fiind schimb obligatoriu pentru părți de a o face, din moment ce anterior și-au pierdut posibilitățile de comunicare. Aceasta e o fază prețioasă, pentru că reprezintă o “caramida” componentă a dialogului ce inițial a fost suprimat (când părțile vorbeau fără să se asculte); atunci erau două monologuri, fiecare parte făcându-și propria schemă a povestii - ignorând cealaltă versiune iar acum reprezentarea este vitală - permițând șansa fiecăruia de a auzi cealaltă opinie despre conflict. Odată ce acest schimb s-a încheiat, unul dintre mediatori va rezuma pe rând viziunile părților, așa cum le-a auzit; o face cât mai imparțial se poate. Rezumatul este făcut dintr-un punct extern, accentuând însă temerile, frica sau îndoielele. Mediatorul separă actorul de acțiune - făcând o dualitate. Aceasta separare e un rezultat al intervenției mediatorului și este “pregătită” (pentru) faza următoare a medierii - când va “erupe”. Spiritul dual trebuie deja foarte clar să stabilească relația dintre părți și conflict. Mediatorul marchează dualitatea imediat ce ambiguitatea ce caracterizează conflictul o permite.

Confruntarea

Acțiunea reactivează emoțiile. Expunerea experienței fiecărei părți (făcută în prima fază) aduce în proces reacții puternice ale protagoniștilor. Ei se întâlnesc direct “pe teren” cu contradicțiile și diferențele lor. Aceasta confruntare permite exprimarea suferinței și chestionarea ei; este o explozie ce nu poate apărea fără violență. Aici deja părțile își “plâng” durerea, reflectându-se reciproc. Este scena evitată de judecată - pentru că e legată de spaime - fiind un cadru la distanță de realitate: este acțiunea pe care mediatorii o fac acum direct; confruntarea ținteste “inima” conflictului. În faza precedentă, pozițiile mediatorilor au fost de “oglinzi” - reflectând ceea ce părțile au exprimat despre conflict; în confruntare, mediatorii își asumă rolul de “oglinzi” (din nou) dar în sensul de a facilita acțiunea pe care părțile o vad legată de conflict. Este luptă în dualitatea din părți. Mediatorii sunt în fața haosului creat de ambiguitatea ce caracterizează părțile, “rupând” forțele ce le domina - astfel ca ele să domine forțele. Apropierea mediatorilor de părți prin jocul de reflecție al “oglinzilor” permite treptat protagoniștilor să-și depășească emoțiile și să aibă altă viziune a experienței lor. Mediatorii împreună cu părțile îmbrățișează cele mai intense aspecte ale violenței conflictului. Medierea nu răspunde violenței cu violență - ci se distanțează de ea, căutând o cale de evoluție a situației. O nouă percepție a comportamentului părților printr-o creștere mutuală a conștientizării schimbă atitudinile lor, pregătindu-le pentru faza următoare.

Transformarea

Este recunoașterea suferinței din criza (exprimată în faza de mijloc, a confruntării) care face posibilă apoi înfrângerea ei. Transformarea sentimentelor este faza de inducere a agenților purificatori: tranziția este de la nivelul individual de conștiință la un nivel altruistic - al altora / celeilalte părți. Multumita exprimării și recunoașterii suferinței mutuale, rezultatul este de a opune omul dificultăților sale umane - efectul fiind arătarea generozității sale, eroismului sau, dragostei sale și acceptarea condiției sale. Aceasta a treia fază a medierii - de transformare - este de a lega într-adevăr oamenii de acțiunile lor adevărate (pentru că lucrurile nu sunt totdeauna ce par a fi).

Mediatorii se întâlnesc mereu cu ambiguitatea tensiunii dintre părți și lucrează asupra dualității. Există o logică a intervenției pentru controlarea forțelor: confruntarea activului cu pasivul (între ceea ce controlează părțile și ce pot părțile controla). Oamenii sunt totdeauna la o intersecție a deciziilor pe care să le ia. Dezbaterea prin mediere conduce la decizia care în mod liber ar fi luată dar care în fapt este legată de forțe deasupra puterii părților. Rezultatul medierii este o acțiune fructuoasă, dorită, însă nu ușor de atins.

Limbaul

Medierea este procesul care exprima “drama”. Cuvintele folosite constituie vehiculul care recunoaste nu viziunea asupra armoniei, ci importanta conflictului. Ca substanta, cuvintele pot fi pentru disensiune ori consens. Lumea s-ar pierde în întuneric dacă n-ar străluci deasupra ei cuvântul ... În mediere, tonul limbajului este foarte important. Cuvintele sunt mijloace de exprimare dar și de rezolvare a tensiunilor.

Cuvintele sunt poate singurele realități cărora îngrădirea le sporește frumusețea și sensul. Mediatorii au de construit un spațiu verbal care să fie adevăratul spațiu în care are loc medierea. Totdeauna cuvintele înseamnă ceva. Poți vorbi în sensul ca nu spui ceva - dar asta nu înseamnă ca nu zici nimic! (Este știut că - până la urmă - nu cuvintele te apără, ci faptele pe care le-ai făcut sau faptele pe care nu le-ai făcut ori pe care trebuia să le faci) ...

Prin cuvinte, este atins un punct fundamental al medierii. Ceea ce este spus în cursul schimburilor din mediere adesea nu reprezintă ceea ce simte vorbitorul (mai ales în prima fază). Depinde de mediatorii să găsească semnificația ascunsă a cuvintelor - al căror înțeles nu totdeauna e deturnat intenționat, ci deseori nestiut de către cei ce le pronunță; depinde de ei să fie intermediarii dintre cuvintele spuse și cele rămase nerostite.

Prin “ogîndire”, dualitatea care există în fiecare își poate găsi expresia: protagonistul nu-și mai aude numai sunetul propriei voci, ci o altă voce - spunând ceva diferit; el devine astfel conștient de această vorbire dublă. Ceea ce cuvintele spun poate fi înșelător; experiența arată că problema prezentată de multe ori nu corespunde cererii și problemei lor reale. De exemplu - iată două cazuri foarte simple: într-unul un bărbat sparge ușa vecinului, în celălalt o femeie vrea ca fostul prieten să n-o mai hărțuiască; cel cu ușa spartă vrea doar ca să-i plătească ușa cineva iar femeia vrea o separare curată. (Dacă mediatorii se rezumă la a se concentra pe cererile victimelor, atunci ei sigur procedează greșit; dacă - pe de altă parte - ei încearcă să asculte ce se ascunde în “spatele” vorbelor, atunci ei pot fi capabili să răspundă cererii reale: în primul caz nu e un război, ci bune relații între vecini iar în al doilea caz e nevoie de recunoașterea durerii femeii în relația cu “fostul” și dorința ei de a-și continua relația cu actualul iubit).

În toate festivalurile și carnavalurile unde se poartă măști și costume deosebite sunt reprezentate de fapt cei prin care nu persoana vorbește, ci aspectul. Pericolul este ca mediatorii să-și imagineze că mășca și persoana sunt aceeași realitate. În conflicte, purtătorul “măștii” permite celelalte voci - a persoanei în disperare / care țipă - să fie în spatele acesteia, pentru a-și putea exprima și găsi vocea sa. Vocea din spatele măștii (invizibile) arată tensiunea pe care mediatorii o facilitează a se exprima.

În faza a treia a medierii, de transformare, primul dialog real are loc între vocea rolului și vocea adevărată: este mutarea la dialogul propriu, în sine, a vocii adevărate cu vocea rolului - pentru un schimb de înțelesuri ale cuvintelor. Înălțurarea “măștilor” părților în conflict apare după multe momente de liniște pe parcursul procesului medierii - deoarece ne-utilizând cuvintele, protagoniștii își vor arunca “măștile”, dezvelindu-se reciproc; atunci fiecare acționează după vocea interioară și ajung la adevăr. Atitudinea avută înainte (când se ascundeau după “măști”) se schimbă radical! Dacă o parte insistă în a-și purta “mășca” - devine artificial. Lucrul asupra “măștilor” este astfel un instrument remarcabil de cunoaștere, care poate salva timp; din nefericire, în mediere nu pot fi utilizate măști adevărate.

În dialog sunt două nivele de tensiune: unul este cooperant, orientat constructiv; celălalt implică o distanțare și face posibilă acceptarea contradicțiilor. Dialogul servește exprimării acordului sau dezacordului; el permite fiecărei părți să-și mărească diferențele și să încerce împreună să ajungă la o înțelegere a sensului cuvintelor. Când este confuzie nu poate fi libertate ... Schimbul verbal ce are loc este mai mult decât un schimb de cunoștințe și informații; este o cale de construcție a relației cu celălalt. Pentru construcție este nevoie de o bază - iar la baza conflictului stă haosul ... Pentru a

surmonta aceasta, trebuie surmontata ignoranta si dezvoltata o cunoastere - dar aceasta cunoastere nu este doar constienta. A cunoaste înseamna a gusta, ceea ce duce la savoare - un sens al înțelegerii dezvoltat mai târziu ... Mediatorii faciliteaza în conflict aceasta relatie între cognitiv si afectiv.

Povestea construita de catre fiecare parte este în context larg la nivel cognitiv, în timp ce realitatea suferintei este la nivel afectiv. Oferind cuiva permisiunea de a spune ceea ce simte si nu ceea ce gândeste, este deja un mare avantaj; acesta e un nivel al oamenilor puțin stiut si pe care (prea adesea) oamenii nu îl considera fata de altii. De exemplu: când dupa o experienta oarecare cineva e întrebat nu cum a fost, ci cum s-a simtit, deseori reactia este de surprindere - pentru ca de obicei oamenii nu întreaba cum se simt.

Mediatorii sunt învățati - si apartine limbajului lor - sa spuna ce simt si sa întrebe partile despre sentimentele lor. Aceasta poate parea elementar dar în realitate este un proces original de educatie, neglijat în timpul scolarizarii. Pentru a fi receptiv la sentimentele altora, cineva întâi trebuie sa fie receptiv la sine. Este o inabilitate a intra în contact cu altii la nivel afectiv când aceasta nu se face si la nivel propriu. Deci, în acelasi fel ca învățarea cititului / scrisului, mediatorii învăța sa spuna ca le este frig, teama, nu pot continua, etc. – “îmbrățișând” totodata si sentimentele celorlalti.

Adesea calea este dificila - pentru ca acest nivel nu e uzual prin vorbe, ci prin realitatea simțita. Treptat, mediatorul descopera o voce, o alta voce! Este un substantial proces de dezvoltare în recunoasterea intensitatii emotiilor. Calea omului este opusa caili divine ...

Exista ceva în noi însine mai adânc decât noi. Clarviziunea este definita drept calitatea cuiva de a achizitiona informatii, în mod direct, de la surse exterioare; daca în acest proces se presupune ca e ajutat si de altcineva, de o sursa exterioara – ca de exemplu spiritul – clarviziunea se numeste inspiratie ... Aceasta poate ajunge pâna la revelatie (actiunea directa a absolutului). Fara revelatie si fara asistenta, oamenii nu pot stii cine sunt, nici ce este lumea, nici daca are vreun sens sau nu, nici daca ei au vreun sens sau nu; nimeni nu poate stii de unul singur ...

Rolul

La începutul procesului de mediere protagonistii adesea pot tipa, permitându-se si tot felul de acte - oferind o reprezentare redusa a experientei lor. Mediatorii trebuie sa fie capabili sa învețe sa foloseasca vorbe “puternice” - în sensul de a se potrivi cu nivelul suferintei exprimate de parti - proiectându-le imaginile. Acesta este un mod de privire care nu înseamna pierderea propriei identitati (a mediatorilor ori a partilor). Este un exercitiu dificil dar extrem de profitabil, pentru ca permite întâlnirea fiintelor umane în realitatea lor (este ca o relaxare, bun si în relatiile cotidiene - nu doar în rolul mediatorului).

Pentru mediator, exercitiul este esential; el de asemenea trebuie sa nesocoteasca toate prejudecatile. Oamenii realizeaza ca în mod constant judeca:

- ? bun / rau
- ? frumos / urât
- ? dragut / obraznic
- ? prost / destept
- ? etc.

Oamenii încadreaza pe cei pe care îi întâlnesc ca pe niste “poze” - închizându-i în “rame” - din moment ce gândesc ca viziunea lor este în mod necesar cea dreapta. Mediatorul face în primul rând acest exercitiu de demistificare: întâlnește partile asa cum sunt.

Instrumentul mediatorului este “oglinďa”: de fapt, mediatorul ocupa locul unei “oglinzi”, reflectând emotiile protagonistilor pentru a le cuprinde si a le “pasa”. Pentru a face asta, unul dintre mediatorii trebuie sa se prezinte ca o “oglinďa” clara; ca sa ajunga la un astfel de rezultat, trebuie sa faca fata si unei linisti care - în multe cazuri - sperie grozav. Oamenii își umplu viata cu zgomot, gesturi si

actiune; oamenii nu sufera golul. (Aceasta se petrece deoarece este expresia unei anxietati profunde de a face orice au în putere pentru a nu întâlni linistea).

Linistea ... se învata. Linistea si spatiul sunt intim conectate. Linistea este limbajul sufletului. În singuratate, natura vorbeste cu sufletul omului – în tacere, omul vorbeste cu sufletul naturii ... Gratie linistii, elementele sufletesti devin prezente; o mica schimbare în pozitia corpurilor este de ajuns pentru a arata experienta umana: speranta sau disperare, joaca sau regret, etc.

Odata ce linistea își regaseste locul sau, golul umple existenta - fiind binevenit, deoarece este un spatiu al potentialitatii si libertatii. Acest vid / gol stabileste în mod necesar o distanta între mediatori si parti dar de asemenea si între rolul jucat de parte si însusi rolul ei. "Mascându-se", partile de fapt își paraziteaza relatiile. Restul spatiului ramas va îmbraca procesul medierii; este ideal atunci ca mediatorii sa întâlneasca partile - tintind trezirea vocii lor interioare si facilitându-le exprimarea. (E posibil ca acest scop sa ceara o mare umilire, deoarece partile trec de la pasiv la activ).

Mediatorul este (si) ca un spectator al unei piese: el urmareste confruntarea la multiplele nivele ale schimbului dintre parti, împreuna cu confuzia ce o însoteste ori provine din ea. Pentru el - oricum - situatia este mult mai transparenta, fiindca nu este implicat în a-si pastra "distanta" ... Dar desi aparent mediatorul nu este implicat, el totusi ramâne o fiinta umana ... El nu poate ramâne în afara reprezentarii conflictului atunci când ceva îl conduce la propria sa experienta. Suferinta este universala si este posibil ca unul dintre mediatori sa gaseasca fatete ale propriei experiente în conflictul partilor din mediere; evocarea anumitor fapte îi poate reactiva propria experienta de viata personala.

Implicarea experientei de viata a mediatorului în proces este ceva neprevizibil. Acest interschimb face imposibila pentru mediator atingerea distantei cerute de neutralitate; mediatorul atunci poate deveni incapabil sa-si joace rolul. Este unul dintre motivele pentru care totdeauna mediatorii lucreaza în echipa (în general - formata din 3 membri). Daca este un asemenea caz, atunci mediatorul pastreaza linistea si ceilalti mediatori continua munca echipei, pâna când el recunoaste ca poate sa-si reia locul.

Am atins aici doua aspecte ale rolului mediatorului: ca transmitator sau catalizator si ca receptor. (Ca exemplu: el combina rolul corului care acompaniaza solistul cu rolul spectatorului - care aplauda sau nu). Acest rol dual este de mare forta pentru mediator; fiind în echipa, întarirea procesului se produce prin faptul ca unul poate fi în relatie cu una dintre parti, facând un schimb cu protagonistii la diverse nivele - dar care nu totdeauna sunt simultane (în acelasi timp). Aceleasi cuvinte pot fi folosite - însa având diverse întelesuri. Completându-se reciproc, mediatorii culeg aceste cuvinte si vorbesc diferit partilor. Mediatorii se gasesc integrati ei însisi în actiune prin rolul dual si permanent - umplând golul dintre parti - ca sa formeze un tot unitar (element esential al procesului de mediere).

Oamenii actioneaza motivati dual, atât în termeni de model (caracter), cât si de inspiratie (divin). Cauzalitatea actiunilor este divizata în doua parti: una pur umana, apartinând individului si una ce nu apartine partii ajunsa în conflict. Deci, actiunea umana devine produsul deciziilor suportate si a celor luate voluntar. Motivatia duala este un element esential notiunii de responsabilitate; pâna la ce nivel se poate extinde dominarea altora si dominarea proprie înseamna deja confruntarea cu situatia.

Dreptatea nu este la mijloc, ci dincolo de aparente; când oamenii aflati la o rascruce care sa le determine destinul cred ca dupa o adâncă reflectie iau decizii ca oameni liberi, trebuie sa fie constienti totdeauna de factorii externi lor. (Mintea e influentata de destin – nu destinul de minte). "Cheia" alegerii libere este de miscare între polii aparent opusi (dar care pot deveni complementari) între sine si ceilalti, pentru a dezvolta energia morala si adânci resursele pentru actiune. Lumea e atât de tare ocupata cu aparenta, încât prea puțin îi pasa de realitate. (Frecvent, lucrurile nu trec drept ceea ce sunt, ci drept ceea ce par).

Ca oamenii sa-si închipuie o alegere initial nedorita (strâns legata de luarea deciziei din "inima" unui conflict), aceasta trebuie ca produs sa corespunda felului lor de gândire. (Prima desteptare dupa o nenorocire / într-o încurcatura poate fi o clipa foarte amara). Oamenii pot crede ca validitatea alegerii este convergenta dorintei altora - iar schimbarea deciziei lor apare în finalul procesului de mediere. În

conflict, mediatorii accentueaza partilor lipsa totala a sensului puterii în a face fata realitatii nedorite de ele (separat) la care au ajuns, subliniind ca dupa acuzatii / în spatele lor ramâne un grad de neînțelegere reciproca - ce se poate vedea. Cel mai adesea, raspunsurile sunt în sinea partilor: arsenalul analitic pus la bataie de catre mediatorii îi face sa reduca diferenta dintre cunoastere si constiinta. La sfârsitul medierii, partile pot afirma ca a fost decizia lor de a actiona si a accepta un rezultat care sa le permita a ajunge la încheierea conflictului.

Continut

În cursul medierii, dupa teorie, protagonistii vor trece prin proces în criza, ce îi va duce la rasturnarea situatiei, la momentul crucial care este transformarea din final.

Medierea întâlneste misterul cu care au de a face partile. Uneori, actiunile omului îl conduc împotriva acelei realitati ce îi depaseste înțelegerea - dar pe care el vrea s-o ignore datorita greutatii sale prea opresive; omul își “construieste” în jurul sau un “zid” al certitudinilor si opiniilor - ca sa-si creeze falsa luciditate care sa-i justifice teama si ignoranta. Omul poate fi consumat de frica, însa refuza sa recunoasca. Copiii au curajul de a face fata misterului: ei se joaca fara teama. Adultii joaca alt rol: cel de a nu le fi frica. Acest din urma comportament duce la respingerea realitatii, pentru ca oamenii uita ca doar confruntarea cu frica le permite s-o depaseasca.

Mintea umana este mai complicata decât un labirint. Omul își ascunde misterul din viziunea sa, dedicându-si multa energie în a nu-l vedea ori simti. Deschiderea cuiva fata de altii este si o deschidere spre mister. Învatând sa se abandoneze pe sine, omul procedeaza ca si cum își abandoneaza postura de izolat (înconjurat de iluzia certitudinilor); evitând aceasta - el își cultiva opacitatea si persista în conul sau de umbra. Admitând ca nu are raspuns la orice, omul poate face un pas în exteriorul judecatilor sale imediate, pentru a descoperi acele lucruri care nu sunt în mod necesar albe sau negre, adevarate ori false, etc.

Prin “oglundirea” din mediere, violenta mutuala este transformata si devine violenta unanima: este vorbita aceeasi limba. În procesul medierii, chiar partile în conflict pot sa-si fie reciproc “oglinzi”; acestea ajuta mult succesul medierii. Când violenta fiecareia devine a celeilalte, apare transformarea - partile având aceleasi:

- ? dureri
- ? sentimente
- ? cereri

Nu este prezenta sacrificarea vreunei victime, însa cuvintele “letale” rostite substituie uciderea “bestiei”. De multe ori conflictele nu au logica – nici:

- ? de ce
- ? unde
- ? cum

Sunt - simplu zis - batalii în care fiecare parte combatanta parca si-a pierdut sufletul. Unul dintre obiectivele medierii este si regasirea interioara! Chestionarea proprie aduce oamenii împotriva ambiguitatilor si “impotentei”, permitând pretinderea responsabilitatii si depasirea strânsorii în care au ajuns. Nevoia stergerii vinovatiei însa persista; prin mediere, recunoasterea greselii conteaza, cu insuflarea acesteia în parti.

Din nou oamenii se pot gasi ei însisi în fluxul ignorantei - fiind aflati între recunoastere si vinovatie (între caracterul ce a fost activ si cel ce a consimtit pasiv); în mediere nu este vorba de confuzia rolurilor - ca facând acte pure si impure. (Caracterul fara inteligenta face mult – dar inteligenta fara caracter nu ...). Fiecare om tinde sa-si afirme vointa si sa-i dovedeasca perfecta constructie logica pe situatie - ca fiind cea dreapta.

Pentru a trece de la stilul de operare centrat pe minte si a ajunge la esential - sentimentele - se cere timp; este treaba mediatorului sa conecteze antagonistii cu aceasta dimensiune. Niciodata mintea

nu conduce – ea arata numai alternativele; directia finala o hotaraste inima. Contactul cu purul si impurul este greu, în special deoarece sunt mereu amestecate. Confruntarea interioara cu dorinta produce o fluctuatie permanenta, din care - datorita unei medieri de succes - apare simbolismul.

Între violenta si dorinta exista o relatie: superstitia - un element recunoscut ca necunoscut si incontrollabil - în rezultatul unui eveniment în care este provocata. Daca mediatorii localizeaza superstitia în zona conflictului, atunci ei au de interpretat toate semnele care sunt în favoarea ori contra ei, pentru ca altfel actiunea nu mai este în control. O tratare asemanatoare intervine si când partile alternativ / ciclic se accepta ori resping reciproc. Asadar, imaginea pe care oamenii o au despre ei este rasturnata: orice situatie de conflict în care s-ar afla le dovedeste ca au facut opusul dorintei lor.

Între altele:

- ? sentimentul sigurantei
- ? respectarea diferentelor
- ? a sti a trai între contradictii

sunt aspecte imediat necesare relatiilor umane, în orice mediu. (Propria siguranta nu depinde de cât au oamenii, ci de cât de multe pot realiza ne-având).

... Drepturile altora sunt întâmpinate prin promovarea tolerantei si înțelegerii iar aspectele afective nu trebuie niciodata neglijate. Privind experienta emotionala – exercitiile practice duc la rezultate concrete; de aceea, ele nu sunt de evitat atunci când se intentioneaza rezolvarea unor probleme. Încurajarea comunicarii si educarii comportamentului (neviolent) în mediu este o raspundere personala a fiecaruia. (Chiar si jocurile cu mult contact fizic permit agresivitatii sa se transforme într-un efort constructiv – daca sunt ghidate corect; majoritatea materialelor publicate despre confruntari atrag atentia asupra cauzelor si intereselor implicate, însa doar foarte putini oameni le si aplica). Este o realitate ce trebuie constientizata ...

De multe ori, controversile pot fi productiv discutate, însa nu totdeauna sunt rezolvate pe baza rationala. Logica trebuie legata de atitudini si sentimente (în aspectul lor simbolic), pentru ca multe discutii pot fi sterile daca nivelele nerationale sunt ignorate.

Expresia

Sportul este un bun exemplu de a ilustra practici “primitive” ce au caracterizat societatile arhaice: este ca un ritual instaurat ce permite unui individ ori grup (de indivizi ce actioneaza în echipa) sa combata o alta parte; este revelata o întreaga idee simbolica a transcendentiei violentei. Sportul se bazeaza pe faptul ca înfrângerea celuilalt este dorita (asa cum în conflicte deseori se petrece). Astfel, numai multumita altora, fiecare se va descoperi mai bun / bine decât înainte; prin mediere, triumful asupra propriei persoane - în primul rând - permite renasterea. Prin ceremonia sportului, oamenii își purifica relatiile dintre ei, exorcizând violenta.

Sexualitatea este un alt exemplu: în actul unirii, orgasmul este un cadou total: uitarea proprie pe moment - în eternitate, “moartea” fiecaruia pentru a urma apoi o noua experienta, ce se repeta mereu. Disperata cautare sexuala în care sunt astazi oamenii angajati are înteles numai în profunzimea simbolisticii sale. Oamenii încearca sa-si sublimizeze exigentele, “plângând” dupa libertatea destinului si dreptul la a trai; aceasta este recunoasterea propriilor lor existente în relatie cu violenta. “Violenta” orgasmului este intim legata de cea a partenerilor, conducând la unitate. Dar chiar si paroxismul placerii sexuale nu aduce niciodata “purificarea”.

Din moment ce fiecare om refuza a deveni o victima, uneori trebuie substituita victima (poate fi un “tap ispasitor”). Ca si în exemplul anterior, ritualul totdeauna re-începe - pentru ca oamenii nu au vazut lucrurile pâna la capat (pânzele albe); numai un real sacrificiu va fi capabil sa conduca la o mutatie, însa aceasta se întâmpla foarte rar. Implicarea este în sensul ca evenimentul viitor va aduce ceea ce e real dorit: va face ca în sfârșit sa se consume un sacrificiu ... În viata curenta, când este:

- ? golita de continut

- ? lipsita de speranta
- ? devotata pasiunilor

în agonia necompletarii, omului îi ramas sa se agite pentru succesul sau material si încântare; acestea recreeaza violenta într-un circuit infernal si - intuitiv - omul stie ca s-a întors spre violenta originara.

Limbajul sau devine violent interiorizat ori exteriorizat; omul se poate exprima prin doua atitudini, ce sunt contradictorii - dar care provin din aceeasi necesitate, dupa un model ca si cel:

- ? conservator - când datorita fricii de schimbare, omul se ataseaza ordinii sociale si religioase, care este garantia continuitatii, ajungând în immobilism; refuza miscarea, deoarece explorarea valorilor poate fi amenintatoare si ar putea permite haosului sa se reverse, ceea ce ar dauna societatii atinse cu un efort asa de mare, astfel încât el sustine disperat ordinea stabilita
- ? revolutionar - când omul este permanent furios împotriva ordinii stabilite, atitudinea sa fiind orbita nu de alta ordine, ci de originea ordinii în curs si de potentialul ei uman

Provocarea este continua în viata cotidiana. De exemplu: un mare numar de violente se înregistreaza în traficul rutier; fiecare stie ca o persoana își poate schimba comportamentul - reflectat prin stilul de conducere. Cineva care este foarte pasnic în viata curenta devine un nebun la volan; o enorma violenta este deodata exprimata! (Daca pasagerul este femeie si soferul e barbat, situatia adesea e mai puternica în confruntarea de la volan, pentru ca el se poate simti amenintat în virilitatea sa). Masina duce oamenii în afara felului lor de a fi – acestia devenind brusc “incontrolabili”; este un parteneriat între automobil si sofer, o relatie duala, însa de asemenea si o identificare. Fiecare adiere de lovitura împotriva puterii sale confera punerea conducatorului în primejdie; este totodata o invazie a teritoriului si pune chestiunea protectiei spatiului (în care omul își gaseste propria securitate).

Motivatia conflictelor merge pâna la instinctele arhetipale, pe care medierea le reface la dimensiunile lor adevarate. Luptele cu taurii furnizeaza un alt - mai nobil - exemplu al relatiei pe care omul si-a creat-o pentru el însusi ca sa se confrunte cu el însusi! Aici e, din nou, sfidarea în joc: întâlnirea din arena este într-adevar provocarea însusi a omului; este confruntarea cu profunzimile si misterul. Conflictul este simplu - întâlnirea a doua creaturi razboinice; fiecare devine pe rând “oglinda” celuilalt - gasind în oponent nevoile ce le are.

Este de remarcat cât de des oamenii își pun oponentii în cale; de obicei, persoana ale carei mecanisme aduce aspectul împotriva ei însisi - si de care e cea mai mare dorinta de a scapa (atât prin caracter, cât si prin locul ce-l ocupa) - este tocmai cineva apropiat! Este alternativa confruntarii dintre emotii si experienta umana: dragoste si ura.

Razboaiele fratricide (atât între tari, cât si în familii) ilustreaza violenta reciproca manifestata în conducerea partilor spre adevar; protagonistii vor ajunge la paroxismul acelei violente - care poate sfârsi în doua feluri: anihilare sau transformare.

Transformarea este în fapt (simbolic) evacuarea “tumorii”; numai expulzarea aduce purificarea si împacarea. Dar înainte de a atinge acel punct, fiecare parte a încercat s-o distruga pe cealalta pentru a se salva pe sine. De fapt, ce si-au salvat? Dorinta de putere, posesiune, încântare? Ori ce s-a ascuns în spatele acestor dorinte? Este o continua “îmbrâncire” si “punctare” ... Fiecare devine monstrul pe care îl vede în celalalt - cu o perfecta reciprocitate.

Sacrificiul

Jertfa / sacrificiul este o manifestare executata dupa un ritual – având scopul exprimarii adoratiei sau speranta de a îmblânzi nefavorabilul; a existat totdeauna, în forme mai acute sau mai temperate, periodic. Este actul de consacrare asociat ritualului de purificare si are un caracter simbolic, fiind o operatie absoluta aplicata unui intermediar – pentru satisfacerea din plin a dorintelor omenesti.

În ceremoniile rituale de sacrificare ale animalelor, oamenii își puneau masti chiar înainte de sacrificiu. Prin virtutile mastii se face împartirea în sine posibila: aspectul violent al fiecărei persoane poate ajunge la maxim omorând animalul - iar celalalt aspect (adevarul propriu), poate fi liber de acel

aspect. Caracterul universal al mastii permite exprimarea dualitatii dar numai sacrificiul unei victime reprezentative permite protagonistilor sa-si transceda violenta transformând-o - într-o violenta unanima. În mediere, fiecare parte se întoarce la experienta arhetipala de gasire a violentei unanime pentru a se elibera ei însisi, fiind în contact fiecare cu fiinta ce potential ar putea fi.

Astazi, omenirea se zbate sa nu accepte moartea. Multi oameni sunt numai capabili sa-si exprime setea vitala de violenta neînțeleasa - o violenta înnebunita de dimensiunea ei reala - care li se întoarce împotriva. Oamenii uita ca si alt spatiu exista - cel ce poate gazdui toate contradictiile; oamenii uita ca acea violenta poate descoperi o dimensiune care este a ordinii. Prin mediere, este substituit procesul de tranzitie - astfel ca recaderea în haos este evitata si pacea re-instaurata.

În ritualul sacrificiului, victima trebuie sa fie externa conflictului. Aceasta este o necesitate, pentru ca daca victima ar fi fost parte a crizei, atunci ar fi sustinut ciclul violentei contagioase reciproce. Nefiind parte a conflictului, victima este pe deplin apta sa primeasca toate persecutiile si acuzatiile înaintate. Acestea evidentiaza "responsabilitatea" victimei pentru criza si confirma rolul ei (nou), ca purtator al "maleficului". Este o rasturnare totala a rolurilor; persecutorii au devenit persecutati. Ei au acum toate motivele ca sa urasca victima; si-au creat pentru ei însisi justificarile necesare pentru a-si muta raul din ei pe victima.

Transferul pe noul statut este complet, însa nu suficient. Prima etapa este perioada în care se pregateste sacrificiul. A doua etapa este când victima trebuie pedepsita (este razbunarea pentru raul ce-l are); pedepsirea trebuie sa fie exemplara, totala - deoarece fortele nenorocirii trebuie distruse. Procesul este clar: pregatirea, plasarea victimei în locul cel mai potrivit, alungarea raului din protagonisti în victima reprezentativa si sacrificarea noului purtator al raului; astfel, dezordinea face loc ordinii!

Privind variatele etape ale medierii, se pot vedea mai multe puncte suprapuse în fazele dezvoltarii sale - cu procesul descris anterior:

Mediatorul, ca si victima sacrificiului, este o terta parte, externa, aleasa pentru a întâlni / împlini o nevoie urgenta; este chemat în ultima clipa, când toate eforturile de a rezolva conflictul au esuat si violenta a devenit crescând amenintatoare - reprezentând un pericol (protagonistii sunt prinsii în mrejele violentei absolute si s-ar putea sa se piarda ori distruge prin ea).

Alegerea mediatorilor întruneste aceleasi cerinte ca si alegerea victimei: ei trebuie sa restabileasca ordinea si s-o localizeze la acelasi punct de convergenta - intervenind atât în conflict, cât si fiind externi lui; cum sa-si joace mediatorii acest rol? Victima a fost aleasa pentru a deveni receptorul suferintei antagonistilor si a violentei care este manifestarea ei. Ce sa faca mediatorii? Ei permit "raului" sa vorbeasca, primind ceea ce este exprimat, devenind "oglindea" la acesta, însa neînșusindu-l; este prima diferenta de baza între ei si victima sacrificiului! Mediatorii întorc spre emitor imaginea suferintei si violentei sale - dar vazute acum prin alti ochi. Gratie acestui fapt, emitorul are noi aspecte ale problemei: este primul pas într-un proces de dezvoltare, care va face posibila - printr-o noua cunoastere - revelarea fortelor "rele" multiple ale problemei.

Aici este (într-adevar) o diversiune - în sensul ca problema este deturnata temporar. Diversiunea atrage dupa sine o punte - prin mediator - capabila (datorita symbolismului) sa ajunga la formele de transformare.

Deci, fazele medierii sunt strâns legate de etapele ritualului sacrificiului: îmbratisarea "raului", acceptarea lui, exprimarea si transformarea. (De altfel, determinismul proclama ca "raul" este absent / lipsa binelui). Aceste faze implica un interschimb permanent, ceea ce face o diferenta între ele fiind conditia mediatorului fata de conditia victimei. Mediatorul este în mod esential agentul schimbarii; toate acuzatiile vin în calea sa dar el se detaseaza de acestea si le "întoarce" - vazute acum într-o lumina diferita - catre initiator. Aceasta produce o adevarata alchimie: lumina ce cade pe întuneric va face un joc de lumini si umbre. Chiar si în acest punct este posibila scaparea din "închisoarea" întunericului. Un început poate fi acum pentru parti, extragându-se ele însele din minciuni - nu numai fata de altii, ci si fata de ele - si sa aiba marea iluzie ca au facut-o chiar ele!

Apoi, ca si victima din ritualul sacrificiului, mediatorul va juca rolul receptorului pentru fortele daunatoare, însa aceasta receptie este un fel de comunicare: nu mai e o rasturnare a rolurilor cu antagonistii, nici un amestec de schimbari ale identitatilor. Mediatorul nu-si asuma responsabilitatea pentru criza. Aceasta cruta antagonistii de întreaga violenta pregatita fata de victima, înzestrându-i cu abilitatea de a deveni ei însisi “persecutati”. Niciodata mediatorul nu ia rolul opresorului - ci faciliteaza indispensabila schimbare a partilor între cele doua pozitii (din persecutor în persecutat), jucat aici orizontal de catre parti, ele însele, nu vertical cu mediatorul. Acest aspect esential al inversarii rolurilor nu-si adopta o forma definitiva, ci ia o forma de interschimb permanent între antagonisti. De aceea ei - si nu mediatorii - se vor elibera de “rau” si vor culege avantajele.

Medierea îmbraca toate aspectele importante ale ritualului sacrificiului, însa înlocuieste în mod necesar dispunerea rolurilor, din moment ce victima sacrificiului este absenta. Dar victima este doar aparent absenta - deoarece în final antagonistii însisi îi vor juca rolul. Fiecare va deveni “tap ispasitor”, ambele parti în conflict fiind purtatoare ale “raului”, într-o permanenta reciprocitate. Partile sunt în miezul actiunii; în contrast, victima sacrificiului este supusa unei autoritati. Rolul victimei este de a substitui dezordinea cu ordinea, platind; prin contrast - în mediere - partile își iau raspunderi.

Victimele

În mediere sunt doua victime: cele doua parti în conflict. Ele singure sunt instigatoarele / purtatoarele “raului” si garantele autenticitatii problemei. Ele nu sunt în relatie de subjugare, ci își pot exercita vointa liber. Partile sunt “agentii” schimbarii problemei. Ele se vor elibera de dublurile proprii pentru a regasi acea unitate ce exista în fiecare om. Prin adevar, ele descopera pacea cu altii si cu ele însele. Medierea este un act de creatie, deoarece (prin ea) partile re-descopera si re-experimenteaza procesul violentei din societatea umana. Partile sunt “actori” pe deplin maturi, asigurând cursul “piesei” jucate si concluzia sa. Partile sunt responsabile pentru propria vindecare.

Este stiut ca o dispozitie sufleteasca buna într-o situatie rea face ca “raul” sa fie numai pe jumătate ... Oamenii deduc cele ne vazute din cele prezente (comparând elementele necunoscute cu cele vadite). De aceea, exista o demnitate care nu atârna de “norocul” vietii: este o anumita atitudine care distinge si pare a-i destina pentru lucrurile mari; este pretuirea pe care si-o acorda singuri – fara a-si da seama. Prin aceasta calitate se câstiga respectul celorlalti oameni - si de obicei ea este aceea care îi pune “deasupra” altora mai mult decât meritul. (În legatura cu destinul, exista vorba ca norocul este orb – dar nici nenorocul nu vede mai bine!...).

Actul medierii totdeauna aduce oamenii la oscilatia între contraste (bun / rau, persecutor / persecutat, etc.). În mediere nu mai sunt oameni “buni” si “rai” - din moment ce fiecare este de ambele feluri în acelasi timp. În mediere este parazit moralismul confortabil si judecarea a cui e bun ori rau. A lasa deoparte aceasta dualitate înseamna a confrunta partile cu ceea ce este neterminat în ele si a vedea ce fiinte potentiale pot fi.

În procesul evolutiei experimentate prin mediere, prima necesitate este acceptarea întrunirii cu adversarul. Numai prin aceasta confruntare va fi posibila realizarea unui progres; adesea (la nivel practic) aceasta acceptare este foarte dificila. Într-un substantial numar de cazuri medierea nu a fost atinsa niciodata, pentru ca partilor oponente le-a fost prea teama sa se întâlneasca: ele au respins confruntarea.

A doua necesitate în mediere este trecerea de nivelul dualitatii (nivelul “binelui” si “raului” - si acceptarea ambelor ca realitati alternative). Atunci certitudinile si contradictiile pot începe sa dispara. Puritatea poate deveni cealalta fata a impuritatii si invers.

Treptat, cererea reala va “erupe”. Aceasta va veni numai aducând antagonistii sa realizeze (prin întrebări) ca nimic nu este de neînteles: adevarul va iesi la iveala, pentru ca este un adevar interior si întoarcerea la normalitate se va întâmpla. Partile vor ajunge între ceea ce este terminat si neterminat în noul domeniu al constientizării. Mediatorii, întrebând sistematic protagonistii, îi vor conduce la faza

finala - a transformarii; partile vor permite "raului" sa le paraseasca, îi vor da un nume si îl vor situa într-un timp care nu este al lor - pentru ca este deja un timp îndepartat. Partile își acopera memoria trecutului si pot "declara" aceasta mediatorilor.

Timpul interiorizat duce oamenii la ceea ce sunt: "particule" în universul eternitatii. Asupra transformarii continue oamenii nu au control. Întoarcerea realizata prin mediere este ca si calea strabatuta de eroi (legata de destin). Fiecare are cereri care implica schimbari necesare. (Fiintele umane sunt locuri de confruntare între forte opuse). Întoarcerea petrecuta în mediere apartine miscarii nesfârsite: înlocuirea dezordinii cu ordinea, razboiului cu pacea, etc. (de exemplu, acelasi lucru se întâmpla si cu imperiile, care urmeaza aceeasi derulare - ele se nasc si mor ...).

Deci, totul este miscare. Controlul destinelor este iluzoriu. Spiritul medierii se misca într-un spatiu nesfârșit, unde timpul nu se opreste, care nu are trecut sau viitor, ci numai un prezent etern. Medierea este un fapt complet social. Este o provocare atât a cunoasterii, cât si a ordinii impuse, datorita nevoii de a gasi solutii noi la nevoi noi.

Medierea este în esenta democratica, una dintre caracteristicile sale de baza fiind sa ofere noi roluri în societate - nu într-o relatie dependenta, ci în postura responsabilitatii si libertatii. Partile aflate în conflict dovedesc / probeaza ca nu pot înainta fara sprijin. Prin mediere, ele își re-descopera radacinile. Medierea atinge "inima" conflictului: ceea ce înspaimânta oamenii cel mai mult ca sa-i faca fata, ajungând dupa identificarea acesteia pâna la denumirea si confruntarea sa.

Mediatorul doar faciliteaza exprimarea potentialului fiecaruia. El permite fiecărei parti sa se cunoasca pe sine într-o amplitudine mai mare si sa-si recupereze independenta de actiune. Dupa mediere, persoanele supuse unei ordini impuse pot deveni cele care iau în mâini dezvoltarea unei ordini noi, într-un permanent schimb si o negociere continua. Singura ordine impusa ce nu o pot depasi este cea care le depaseste scopul existentei (si asupra careia nu au putere): destinul.

Vibratia

Modul de perceptie al oamenilor se schimba – iar odata cu el gândirea si reprezentarile valorice. Exista ipoteze despre o realitate ce nu mai poate fi înțeleasa folosind conceptele vechiului univers de reprezentari; exista conceput un model al lumii, vazut ca un complex de vibratii (nu este menirea noastra a-l categorisi cumva, ci doar îl prezentam – ca rod al gândirii umane):

Obiectele fizice, organisme, spiritul sunt – de la natura – dinamice iar formele lor vizibile sunt manifestari stabile ale unor procese care le stau la baza. Procesele (oricare ar fi ele) se desfasoara, vadind o structura ritmica. Ele sunt fluctuatii, oscilatii, unde, vibratii. O descriere unitara a naturii ar fi posibila numai prin deplasarea semnificativa a accentului de la structura la ritm. Modelele ritmice se manifesta la toate nivelurile:

- ? atomii sunt modele de unde probabilistice
- ? moleculele sunt structuri vibratorii
- ? organisme sunt modele fluctuante multidimensionale în dependenta reciproca

Plantele, animalele, oamenii nu sunt numai ceea ce:

- ? vedem
- ? palpam
- ? auzim
- ? etc.

ci în mod primar sunt complexe de vibratii care vadesc cicluri de activitate si repaus, functiile lor fiziologice oscilând în ritmuri de frecventa diferita. Componentele sistemului sunt legate între ele prin schimb ciclic de materie si energie. Civilizatii si culturi întregi se nasc si pier în cicluri evolutive – iar planeta ca totalitate își deruleaza ritmurile si ciclicitatile în sistemul astral de care apartine.

Structurile ritmice sunt un fenomen universal. Pâna si individul uman – identitatea irepetabila a insului, unicatul absolut al fiintei constiente de sine, se exprima pe un fond de ritmicitate. Identitatea

persoanei este identitatea unui ritm! Indivizii umani pot fi identificati dupa modul specific de rostire si timbru, de miscare si respirare – toate acestea fiind moduri diferite ale structurii ritmice. (Exista pâna si ritmuri “încremenite”, spre exemplu amprente digitale sau aspectul grafologic al scrisului de mâna; fireste, acestea sunt doar observatii exterioare – dar ele indica existenta unui ritm personal la baza ansamblului structurilor ritmice, caracteristice unui individ, ele atestând existenta unui “puls interior” care întruchipeaza identitatea personala propriu-zisa).

Imaginile de obiecte separate ar “exista” numai în lumea noastra launtrica a simbolurilor, a reprezentarilor si ideilor ... Realitatea din jur ar fi cu totul altfel: ea este un neîntrerupt “dans ritmic” - din care simturile noastre traduc unele, doar unele game de vibratii, unele benzi de frecventa, transformându-le în structuri vibratorii care, la rândul lor, sunt prelucrate de sistemul nostru nervos (inclusiv creier).

Cercetarea fundamentala urmareste o teorie unitara si completa a particulelor elementare: lumea materiala, fiind o tesatura de conexiuni, n-ar avea în componenta atomilor “particule elementare” – ce sa constea din vreo substanta anume ... N-ar fi decât modele dinamice care trec necontenit unele într-altele sub forma unei energii neîntrerupt rotitoare ... Toate proprietatile considerate separat vadesc dependente si conditionari fata de totalitate – rezultând din totalitatea proprietatilor celorlalte parti. Consecventa concordanta a relatiilor reciproce ar determina structura întregii “tesaturi” ...

Macrocosmosul ar parea sa contrazica astfel microcosmosul: deci niciodata nu s-ar putea denumi proprietatea unui model individual, ci mereu un ansamblu de modele concordante între ele, din care nici unul nu este mai “fundamental” decât celalalt; lumea sesizarilor noastre macrocosmice n-ar fi prototipul, nici finalitatea ultima a adevarului, ci doar un aspect. În Univers, ordinea implicata ar fi / este astfel înfasurata / descrisa în fiecare fragment, care – într-un anumit mod – contine totalitatea (genele, holograma, memoria, s.a. sunt exemple evidente în acest sens).

Întregul cuprins în fiecare din partile sale (ca proprietate universală a naturii) duce la un tablou vibratoriu – cu infinita sa multime de interferente codificatoare de informatie si nu exclude nimic din experienta umana. Deci, întreaga diversitate a fenomenelor singulare este parte a unui proces – iar sistemele cu auto-organizare cuprind spirit structurat pe niveluri. Desigur ca sistemul integral al Universului sustinut de aceasta teorie este în divergenta cu lucidizarea rationalista a dualismului – prin care lumea materiala (“vizibila”) si lumea spirituala (“invizibila”) sunt privite ca fiind fiecare în parte suficienta siesi ... Mereu oamenii au fost preocupati de relatiile de putere dintre spirit si materie (desigur ca privind dual - reversul rationalului este irationalul; material, ilogicul pretinde dovezi).

În lume, rolul stresului si al nelinistii creste ... Apare criza care poate împinge oamenii spre o ordine superioara ... Transformare, inovare, evolutie – iata raspunsurile firesti la orice criza. S-a crezut si predicat mereu ca o structura sociala rationala impusa si sustinuta cu un sistem de recompense si pedepse ar putea genera armonie ... Rezultatele constau pretutindeni în invariabile si lamentabile esecuri / utopii!

Modul de stocare în creier a informatiilor obtinute prin simturi si de reconstituire a perceptiilor (pe de o parte) si lumea ca un domeniu al frecventelor / vibratiilor, compusa din evenimente (pe de alta parte), ar face oamenii ca elementele rezonatoare ale unei matrici – având acces la toate informatiile întregului sistem (empatia, telepatia, evenimentul “deja vazut”, etc. ar fi exemple ce ilustreaza sugestiv vibratia) ... Fenomene ca:

- ? visul (în subconstient)
- ? halucinatia (în inconstient)
- ? imaginatia (în constient)
- ? etc.

se petrec astfel în dimensiunile transcendente timpului si spatiului, calatoria putând fi oriunde – deoarece energia nu trebuie sa se deplaseze “de aici acolo”, pentru simplul motiv ca nu exista nici un “acolo”, toate locurile fiind coincidente ...

Fara nimic mistic, re-interpretarea “inversa” unei cunoasteri liniare (la capatul evolutiei careia este absolutul), face parte din mecanismul medierii ...

Exemple

Iata 3 feluri prin care medierea poate facilita elaborarea unei noi ordini:

Juridic

Sistemul judiciar încearca restabilirea ordinii - dar la ce ordine se refera? Asa cum deja am vazut, cel mai înspaimântator lucru este haosul; acesta trebuie evitat, indiferent de costuri. Sistemul judiciar este pazitorul ordinii; acesta e un rol de importanta maxima. Justitia nu poate fi limitata doar la reguli (legi - în sens strict politic). Justitia este a ordinii si e în prima instanta preocupata de ea însasi: a fi just e actul corespunzator unor reguli care contribuie la fericire - ca tinta a eticii. Nu ar fi perfectiune proprie fara virtutea justitiei iar fericirea veritabila nu poate fi în detrimentul altora. Deci, în justitie, se gasesc doua modele de functionare a fiintelor umane: cel practic - asigurând respectul regulilor / normelor sociale si cel etic - cautând perfectiunea în cei mai elevati termeni. Aceasta concepie a justitiei poate oferi un raspuns nevoii generale de ordine. Asa cum am aratat, ordinea umana este întotdeauna foarte fragila. Imperfectiunea acestei ordini produce nevoia gasirii modelelor de referinta. Într-un eveniment, efortul de re-aducere a ordinii este prin experienta luptei pentru putere (în care violenta omniprezenta este instrumentul esential de recuperare a ordinii). Justitia nu trebuie vazuta ca pedepsind mereu pe cel slab, deoarece asta arunca societatea într-o reciprocitate care limiteaza violenta dar nu o elimina. Trebuie parasita logica relatiei de forta. Închiderea în roluri trebuie lasata deoparte. (Dimensiunea sociala este cruciala în înțelegerea razbunarii prin justitie; în unele circumstante, razbunarea poate fi aprobata ca o forma legitima de justitie - atingând pur si simplu un impuls vindicativ, strâns legat notiunii de onoare). Functia razbunarii este de a reda partii vatamate statutul - restabilind echilibrul deranjat. Prin urmare, sistemul judiciar trebuie sa ia în considerare reparatia pentru victima, astfel ca victimei sa-i fie restituit locul anterior din societate; trebuie gasita decizia justa ce va reda onoarea victimei si va da o pedeapsa valorizata atât de victima, cât si de acuzat. Violenta actului angajat trebuie sa devina profitabila. Pedepsirea trebuie sa serveasca unui mod de iesire din violenta. Altfel, pedeapsa nu serveste nici unui scop - si violenta va reîncepe. Pentru a fi restabilita ordinea, trebuie stiut ca ea nu este pur si simplu o ordine exterioara, ci - în primul rând - una interioara! Numai plecând de la ordinea interioara poate fi pace. Din nefericire, sistemul judiciar de astazi își îndeplineste foarte putin functiunea sa primara. El este aglomerat (daca nu “bombardat”) de cazuri care n-ar trebui sa ajunga pâna la el. Colapsul familiei si structurilor comunitare lipseste oamenii de prezenta “persoanei înțelepte” ce le poate netezi problemele. Lipsindu-le asa o resursa, drumul posibil îi duce la politie si sistemul legal. Adesea magistratilor li se cere administrarea unor birocratii obositoare pentru a promova pacea într-o lume aflata în permanenta cautare a unei noi ordini. În fata oamenilor este o institutie care are tot potentialul de a-si îndeplini scopul dar ca sa-si împlineasca obiectivele îi este uneori dificil ... Fundamentele justitiei sunt apropiate de spiritul medierii: promovarea pacii, înțelepciunii si armoniei. Aspectul educational este legat - pentru ca într-o promovare trebuie comunicare. Deseori, originile faptelor sunt ignorate; prin urmare, trebuie remediere (gasite legaturile intime si complementare, pâna la relatiile ce pot inversa persecutorul în victima si victima ce poate fi persecutoare). Atunci violenta poate fi transformata. Solutia conflictului poate fi gasita de însusi partile în cauza! Ele pot alege reparatia împreuna, în mod voluntar (indispensabil restituirii echilibrului). În mediere, recunoasterea si confirmarea nelegiuirii este un element-cheie, având importanta pentru ambele parti - aparținând reparatiei cerute. Dauna victimei nu este ceva usor de trecut. Identitatea victimei a fost modificata, pentru ca a devenit o alta persoana. Reconstituind raul facut, i se permite victimei sa-si stabileasca o distanta de experienta ce a avut-o si sa-si recapete identitatea; victima necesita aceasta recunoastere din

partea mediatorilor dar înainte de asta vrea ca actul comis (si consecinta sa) sa fie admis de cine l-a facut. Ea are nevoie de scuze, pareri de rau, cerere de iertare, etc. Este un proces de "liberare" a victimei; cealalta parte poate avea în aceasta etapa experienta "oglinzii" - care-i reflecta sentimentele de rusine si vinovatie (ce în multe cazuri nu sunt recunoscute în acest punct). Aprecierea stricaciunii este legata de reparatie; fara ea, etapa de transformare nu poate avea loc. Durerea niciodata nu dispare complet dar este primul pas catre vindecarea rani; în viziunea victimei, partea vinovata acum poate "plati" pentru ce a facut si poate acum sa-si reia situatia dinainte. Deci, medierea face posibila aprecierea actului comis (pe care societatea îl gaseste inacceptabil), întorcând situatia într-o experienta centrata pe viitor - nu pe trecut. Medierea urmeaza supremul scop al justitiei - însa utilizând mijloace diferite de ale sistemului legal. Oamenii vor "justitie" asa cum au înteles-o din toate timpurile - având imaginea ca judecatorul, fiind extern problemei si posedând o pregatire înalta, poate garanta neutralitatea si lua decizia corecta. Procesul medierii propune a arata ca partile însele pot poseda aceasta pregatire (cunoastere) si gasi cea mai buna solutie ce s-ar potrivi conflictului. Partile pot deveni agentii propriei vindecari! Aici ne confruntam poate cu o pozitie revolutionara - datorita inversarii operatiei uzuale a individului vizavi de institutiile pe care le-a creat. Acest act confera responsabilitate fiintelor umane - confruntate cu dezordinea pe care ele au creat-o sau îi sunt subiect. Aceasta responsabilizare întruneste nevoia exprimarii curente si conferirea ei poate avea un efect determinant pentru viitor; este produsul unui nou proiect pentru societate - deoarece restituie omului locul pierdut treptat. Omul nu-si poate recapata instantaneu acel loc, ci i se cere o perioada de acceptare. Medierea nu este alta forma de justitie, ci poate fi în tandem cu sistemul judiciar sau alte structuri dar are identitatea sa specifica. Este manifestarea dorintei omului de responsabilitate si afirmarea faptului ca el își poate determina devenirea; este dovada ca e capabil de angajare sociala (în conflictul ce-l separa de altii) si de asemenea este dovada ca dezordinea joaca un rol inseparabil în generarea ordinii. Înaintea depunerii plângerii în justitie (etapa preventiva), interventia medierii are cele mai dezirabile forme. Conflictelor latente (ne-exprimate) - ce sunt la fel de devastatoare ca si cele exprimate - pot fi consumate înainte de a cauza vreo paguba substantiala. Uneori ele sunt mai dificil de tratat, deoarece nu sunt recunoscute de catre cei implicati. Partile neaga deliberat, mecanismele de aparare punându-le adesea sa se protejeze ca în fortarete veritabile. Dar odata ce toate acestea sunt depasite, deseori este posibil procesul medierii, într-o dezvoltare de o rapiditate spectaculara. Însa, adesea etapa preventiva a conflictului este dificil de determinat; odata ce a putut fi identificata, cererea e foarte clara: prevenirea escaladarii conflictului si restituirea pacii. Dupa ce actiunea în justitie a fost initiata, situatia poate parea iremediabila si singura dorinta exprimata este confirmarea separarii definitive a partilor. Pronuntarea verdictului nu înseamna si stoparea conflictului (de exemplu - într-un divort, conflictul poate continua prin copiii aflati în custodia unuia dintre parinti). Daca violenta nu-si gaseste o cale de exprimare, atunci "explodeaza" din nou. Treaba mediatorilor este una foarte dificila. Medierea nu este întotdeauna acceptata (din moment ce partile refuza sa se întâlneasca) ori - în schimb - își trimit avocatii sa conduca ostilitatile. Când medierea poate avea loc, gradul discordiei de obicei este foarte mare; s-ar putea ca o a doua sesiune de mediere sa fie necesara, deoarece munca este foarte înceata si rezultatele foarte incerte. Tinta ramâne aceeași: iesirea din violenta reciproca, pentru a calma situatia si a permite durerii sa se descarce. În general, situatia începe sa se "mistie" când intensitatea durerii a fost recunoscuta; este punctul în care e oprita concentrarea exclusiva pe ruperea relatiei si trecut: atunci viitorul poate fi constientizat. Cel puțin partial, o dezvoltare pozitiva a relatiilor între parti poate începe - macar vindecarea datorita aceleiasi dorinte: fericirea. În timpul încarcerarii, medierea poate juca de asemenea un rol-cheie pentru viitorul partilor; mediatorii pot face calvarul mai usor de trecut si pot ajuta conferirii unui înteles, restaura speranta si preveni repetarea ofensei. A fi capabili sa exprime sentimentele cuiva si resentimentele, genereaza un efect calmant. Medierea nu este o cale de distragere de la gravitatea anumitor ticalosii, ci permite restituirea unui anumit loc - al infractorului cu sine. Partea vatamata ascultând justificarile celeilalte parti vede cât de necesara este exprimarea regretului cuiva, dubiilor cuiva, suferintei cuiva, ostilitatii cuiva ori caderii în neînțelegere. Confruntarea dintre partile

foarte adverse permite contactul direct cu repararea morala (repararea materiala este foarte importanta, însa cea morala este esentiala).

Educativ

Virtutea civica predispune oamenii la viata comunitara. (Actul just este acel act care nu e injust). Educatia nu poate ignora aspectul social al justitiei. Dreptul la educatie este una din marile victorii ale democratiei. Scolarizarea de buna calitate creste constant, însa - curios - lucrul asupra emotiilor nu este vazut ca un subiect potential. Eforturile curente sunt facute doar în "cetatenie": examinând drepturile, responsabilitatile si comportamentul. Dar aceasta este tocmai intrarea în domeniul medierii! Exista un interes în teama cresterii violentei din scoli si inabilitatea de a o estompa ... Frica de dezordine întareste masurile disciplinare - însa aceasta nu furnizeaza o solutie. Violenta nu este numai între elevi, ei si adulti, ci si a institutiei: relatia predominanta este una de autoritate - aproape orice fiind impus (prin lectia condusa, orar, modul general de operare, continutul învatarii, etc.). Constrângerile se datoreaza regulilor de categorisire clara: ceva este ori bun - ori rau. Scoala este locul de asimilare indispensabila a traiului în societate, acceptând restrictiile si integrarea în comunitate. Prin urmare, este important a recunoaste ca violenta e reala si mereu prezenta - putând cauza reciprocitate - mai ales în perioade de instabilitate. A deveni independent (unul din "stâlpii" de baza ai educatiei) înseamna a trece prin multe stagii diferite. Ca rezultat al crizei de vârsta, totul este o întrebare. Prin medierea în educatie se ajunge la o noua cale de relationare, bazata nu pe autoritate - ci pe ascultare mutuala, împartasire si schimb. Partile își lasa deoparte "rusinea" în exprimarea dificultatilor; ele descopera ca si altii pot avea aceleasi probleme - aceasta "ajutând". Participantii în mediere imediat promoveaza interschimbul si felul de dialog potrivit vietii institutiei. Instruirea în mediere înseamna mai puțin solitarism si mai multa solidaritate. Participantii își pot descoperi anumite îndemânari personale în a deveni mediatori si moduri de a-si aplica noile cunostinte în conflictele din jurul lor. În scoli, sesiunile de mediere trebuie derulate întâi cu profesorii. Dificultatile unui astfel de proiect provin din insuficienta motivare a lor si datorita fluxului de transferuri ale acestuia. Stabilitatea si practica îndelungata duce la constructia încrederii. Spiritul medierii permite descoperirea unor noi libertati: educatia pentru cunoastere, relevarea propriului potential, identificarea diferentelor si acceptarea lor, re-învatarea comportamentului, etc. Constientizarea responsabilitatii fata de altii, la nivel individual, duce la posibilitatea jucarii rolului la nivel colectiv - atât în scoala, cât si în afara ei. Cei ce stiu sa se exprime ei însisi si sa asculte pe altii, își exprima de fapt violenta lor - si pot juca astfel un rol activ / semnificativ în mediul lor. În cursul medierii, comportamentul se schimba; de exemplu - agresivii recunosc ca actioneaza diferit: "înaintea medierii, eu loveam primul - dar acum astept cealalta persoana sa loveasca si numai dupa aceea lovesc înapoi". Cel puțin - este totusi - primul pas spre pace! Medierea (care este educatie!) învata individul sa faca fata acelei parti din el ce este situata în afara intelectului / sferei mentale: emotiile si sentimentele sale nu pot fi dissociate de comportamentul sau. Oamenii simt înainte de a gândi! (Procesul într-o situatie este ca dupa experienta traita sa fie identificate elementele sale si apoi de procedat la analiza a ceea ce oamenii simt, gândesc si fac, permitându-se "generalizarea" abia la sfârșit...). Medierea promoveaza cunoasterea, având rezultate inevitabile: initial în mediere sunt relevate problemele experimentate individual; apoi, exprimarea dificultatilor este posibila gratie virtutii respectului mutual stabilit - care promoveaza încrederea ceruta pentru abilitatea atingerii zonelor de experienta adesea ascunse. Experienta unei parti devine de asemenea si experienta celeilalte (parti). Totdeauna - prin aceeasi oglindire - dificultatile unei parti ajunge a fi cunoscuta colectiv. Treptat, o reala împartasire a ceea ce este esential fiecărei parti se întâmpla; efectul este ca partea simte ca nu mai e singura în suferinta ei. Dar tinta este transformarea - pentru rezolvarea situatiei. Calitatea lucrului mediatorilor creeaza calitatea întregului grup si a procesului de mediere. Pentru succes, întâlnirea partilor trebuie sa se produca facându-le sa iasa din rolurile lor si sa-si paraseasca "mastile". O mediere reusita produce efect multiplicator: membrii procesului se vor manifesta dupa ea prin dorinta de a comunica experienta lor în cercul lor imediat / apropiat (familie, scoala, prieteni, etc.). Odata introdusa

medierea, devine imposibila întoarcerea la vechiul stil de operare pentru a raspunde conflictelor. Energia initiativei duce medierea în sensul deschiderii spre ideea de cetatenie activa prin participare. Fiecare joaca un rol în societate; fiecare are responsabilitatea / raspunderea sa, care-i permite un loc în crearea colectiva a viitorului - indiferent de problemele ce le poate avea. Daca oamenii sunt capabili sa-si îmbunataseasca viata cotidiana si a celor din jur (împartind cu altii putina înțelepciune), atunci viata se schimba, ajungând într-o alta dimensiune. Medierea este o deschidere fata de altii, fata de diferente si fata de lume: pentru protejare, cineva nu mai trebuie sa se închida în scoica sa protectoare. Violenta provoaca spaima si spaima provoaca reactii violente. Represiunea, cresterea securitatii, îngradirea, etc. sunt masuri fara a fi luate în considerare cauzele (uneori). Violenta printre oameni poate fi si un “strigat” de ajutor privind traiul într-un mediu dezorientat. Oamenii au creat societatea si sunt raspunzatori pentru ea. Depinde de ei în a oferi noi modele, noi structuri. Pentru a propune o experienta inovatoare cum este medierea, e necesar s-o înțeleaga. Oamenii tin “piramida” lumii pe umerii lor; ca sa nu se rastoarne, trebuie sa raspunda chemarii ei. Aceasta este o imensa responsabilitate, care cere efort comun. Iar pâna la urma, converge într-o directie: schimbându-se unii dintre ei, cei din jur se vor schimba. Unii au energia vitala de a o face, altii pot avea inteligenta de a-i lasa sa raspunda chemarii lor. Toti pot fi egali în transformarea ceruta! Oferind initiativei un loc, nu înseamna pierderea propriului loc. Noul model nu este academic, ci uman.

Social

Structurile fundamentale ale societatii sunt într-o accelerata provocare de transformare. Dezordinea exista peste tot si eradicarea ei este un vis; oamenii trebuie sa traiasca împreuna cu ea. Deci oamenii trebuie sa faca fata dezordinii, indiferent ce forma ia aceasta. Din mediere, fiecare ia ceea ce poate asimila; totdeauna aici sunt doua nivele: ceea ce este primit si ceea ce e dat altora. Nu este nici o prioritate de selectare. Pentru asta nu trebuie o reala calificare; ce sunt cerute sunt sensibilitatea si deschiderea. Oamenii mai putin educati sau cu abilitati înnascute sunt buni în mediere pentru ca nu au inhibitiile dobândite în a-si exprima emotiile si ei pot vedea imediat profundele aspecte ale procesului - înțelegându-i calea spre înțelepciune. Mediatorii nu trebuie vazuti ca fiind fiinte distinct superioare, ci simpli oameni capabili sa împlineasca un scop serios. Medierea poate parea uneori dificila lucratorilor sociali; asa cum mediatorii ar fi niste judecatori învatati sa nu judece, lucratorii sociali trebuie sa se concentreze pe emotii - de care, în fapt, au fost învatati sa se distanteze. Mediatorul trebuie sa stie sa simta ceea ce altcineva simte, fara a se pozitiona favorabil ori contra, fara a-si arata simpatia sau antipatia. Prin urmare, lucratorul social relateaza emotiile - mentinându-si detasarea necesara - pentru a permite fiecărei parti atingerea necazurilor, fara a le lasa sa-i “plânga pe umeri”. Într-un climat de solidaritate, medierea permite partilor sa-si depaseasca individualismul si sa devina active comunitar. Este o provocare ce restituie fiecăruia dimensiunea creativa, deoarece prea adesea oamenii au uitat sa faca un lucru împreuna (indiferent de proiect). De exemplu: în zonele neprivilegiate, unde somajul este o problema dramatica, avantajul medierii este ca da partilor utilitatea de a se simti folosite în societate; fiecare își poate descoperi un statut, o demnitate si un respect al rolului sau - totul în beneficiul comun (poate deveni mediator). Experienta medierii poate duce oamenii împotriva realitatii lor; conceptia pesimista si lipsa de speranta sunt componente ale realitatii care-i împiedica sa-si genereze relatii pozitive si actiuni constructive. Medierea îi pune în contradictie cu un spatiu deschis lor - acela de libertate morala si imaginatie; ei singuri pot gasi solutii creative problemelor ce le au si iesi din marginalizare. Printr-o mediere de succes, se experimenteaza un sens al împlinirii si o satisfactie profunda, oamenii câstigându-si nobila slujba de a fi fiinte umane. Datorita potentialului sau, medierea joaca rolul de regulator social: simultan este capabila sa detecteze si sa trateze problema. (Identificarea timpurie a surselor conflictului joaca un rol preventiv - cu conditia ca astfel actiunea propusa ca solutie sa remedieze situatia). Medierea singura se stabilizeaza! Începtuta experimental, se dezvoltă pâna la acel punct când este recunoscuta ca necesara. A fi mediator nu este o slujba, ci mai degraba a avea o functie civica; este ca si un cadou altora - o forma de relatie foarte putin vizibila (din pacate) în jur /

societate. În mediere limitele sunt determinate de catre parti; ea creeaza o retea de solidaritate între actorii sai, ce nu poate fi selectiva - pentru ca ar intra în contradictie cu spiritul ei. Din nefericire, multi vorbesc despre mediere dar n-o practica - ceea ce duce câteodata la neînțelegere sau interpretare falsa. Medierea (ca fapt social) este inevitabil o abordare complementara: deoarece nu exista un singur tip de mediere - se poate spune ca sunt tot atâtea forme ca si numarul mediatorilor. Metodele nu sunt atât de importante cât timp obiectivele ramân aceleasi. Localizarea medierii în largul context social o arata ca agent activ în formarea viitorului oamenilor.

Nu insistam pe puntea dintre trecutul cu o mostenire asa de pretioasa si viitorul în care nevoile se schimba. Toate tranzitiile sunt dificile. Ele implica o regiune obscura - a trecerii de la ceea ce este stiut ca lasat în urma la ceea ce nu se stie ca urmeaza. Medierea redusa la o tehnica își pierde potentialul. De aceea, este nevoie de curaj în a-i acorda dimensiunile sale reale. Pentru ca lumea sa fie lume, i se cer planuri marete si apoi - punerea lor în realitate. Oamenii sunt interdependenti ca indivizi si fiintele umane totdeauna se confrunta cu diferentele lor. Dar vin momente când se cer:

- ? libertate
- ? respect
- ? încredere
- ? speranta

Medierea poate fi facilitatoarea acestor momente. Reprezentând aceasta miscare, pregatirea programelor vizând promovarea culturii pentru pace este o realitate; dar pacea în lume nu este o realitate, însa mediatorii stiu ca pacea este cealalta fata a razboiului - este ceva în care oamenii pot face parte activ. Omul vrea constant sa se perfectioneze; mediatorul cauta sa creeze lantul solidaritatii cu partea neterminata a oamenilor (cealalta fata, nevazuta) - pentru reîntregirea la care aspira umanitatea de la început.

În istorie, autoritarismul excesiv exercitat de religie a limitat totdeauna dezvoltarea gândirii stiintifice. Nu insistam aici nici cu exemple din medierea:

- ? culturala
- ? politica
- ? economica
- ? militara
- ? etc.

Principiile medierii se aplica la fel în toate conflictele, de orice nivel ar fi. Ceea ce am vrea sa se perceapa prin aceasta lucrare este ca sa fie vazut un "tot" unitar - în abordarea diverselor conflicte cu care oamenii se confrunta în viata. E demn de retinut ca procesul este identic - fie între persoane, fie între institutii! Asadar, este de înțeles ca partile (oriunde / oricine ar fi ele), sunt în cele din urma reprezentate de persoane - iar problema în disputa e invariabil legata de ele.

Reflectii

Prin mediere este posibila asa-zisa reconciliere dintre doua parti; dar aceasta implica o a treia parte ... Faimosul proces al criminalilor nazisti dupa cel de-al doilea razboi mondial a fost posibil deoarece a fost facut de aliati; procesul comunismului românesc dupa revolutie nu a fost posibil - deoarece români pe români - de aceeași natie! - nu se judeca (astfel) iar o putere exterioara nu a fost interesata într-o astfel de organizare ... Totdeauna, dupa lupta "pentru" libertate, urmeaza lupta "cu" libertatea ...

Analogia cu jocul de sah este sugestiva: tabla cu patratele sale - albe si negre - poate fi vazuta ca simbolizând harta lumii, unde un patrat este o tara; fara un patrat / tara (lipsa) jocul nu poate fi ... fiindca are nevoie de toate spatiile ... Relatiile dintre piese se supun regulilor si despre acestea vorbim:

Violenta politica apare sistematic în fenomenele conflictuale intra si inter statale. (Antagonismele pot fi interne sau externe). Forma prin care oamenii se combat zilnic este eficace pentru a determina si înțelege structurile sociale carora le apartin. În cele mai multe cazuri, conflictul este individualizat si circumscris în jur; aceasta largire, la scara mondiala, a dus la disparitia bipolaritatii - ce ascundea bine unele fenomene - si a lasat câmp spiritelor sa fie mai libere.

Obstacolul specificitatii observatiilor este în principiu al însusi conflictualitatii:

- ? farmecul
- ? influenta
- ? puterea
- ? frustrarea
- ? tensiunea
- ? raportul de forte
- ? controversa
- ? agresivitatea si agresiunile de tot soiul
- ? rezistenta si lupta

nu sunt izolate, ci reglate de o logica proprie si prezenta - având caracterul unor generalitati globale.

Mai precis, daca ele nu tin de o stricta violenta politica, este din ce în ce mai putin evident de ce ar tine. Razboaiele au ca efect distrugerea coerentei si unitatii. Violenta este difuza si pacea se distinge ca pauza între razboaie. Politica interna si politica externa se întrepatrund, razboaiele civile urmeaza matricea razboaielor scurte (si prolifereaza!), transnationalitatea multiplica sursele beligerante, etc.; caracterul interdisciplinar al fenomenului conflictual constituie un ordin de dificultate în tratarea lui.

Într-un conflict armat, militarii natural se preocupa de:

- ? aspectul sau tehnic
- ? amploarea luptelor
- ? sistemele de arme
- ? tacticile utilizate

sub autoritatea sefilor. Viziunea strategica fiind subordonata eficacitatii imediate, mijloacele de apreciere a aspectelor politice sunt ca acceptiune îmbratisate de factorii de decizie. Când este vorba de defensiva si ofensiva sau repaus ori mobilitate, atunci nu mai e loc nici pentru neutru, nici pentru ignorare. Este ceea ce e integrat în determinism.

Existenta în lume este vulcanica: frontierele deschise favorizeaza invaziile; daca sunt flexibile, atunci unesc ori despart (zonele tampon, enclavele, culoarele, etc., sunt exemple); istoria, etnia, modul de viata, irendentismul, religia, cultura, saracia sau bogatia, invidia, frica, hegemonismul, imigrarile, nomazii, prezervarea mostenirii si atâtea altele sunt tot atâtea cauze de conflicte ale colectivitatilor. Medierea atinge probleme de natura diversa (discriminarea legata de nationalitate, instalarea într-o alta tara, netratarea refugiatilor, controlul frontierelor, etc.).

Pe plan international, rationalitatea se impune pentru a face fata dezordinii: configuratia raporturilor de forte reflecta echilibrele sau dezechilibrele existente, efectele polarizante ale marilor puteri în sistemul international exercitându-se sau nu pe ansamblu - pe de o parte - si pe de alta parte, se manifesta heterogenitatea celor ce se înfrunta. Omogenitatea ideologica sau sociala s-a atenuat în timp, recent amplificându-se heterogenitatea. (Razboiul rece, care a facut complici din adversarii ce au practicat descurajarea, este un exemplu în aceasta optica). De exemplu: monocentrismul american de astazi atenuaza antagonismele - omogenizând - însa pe de alta parte accentueaza reactii ostile heterogene.

Este adevarat ca de-a lungul timpului / istoriei de pâna acum (antichitate – ev mediu – epoca moderna), polul civilizational dominant s-a mutat de la est la vest (Orient – Europa – America), pe directia migratiilor majore dintotdeauna, urmând în fapt sensul aparent al “miscarii” soarelui pe cer – înspre unde apune putin mai târziu ...

În orice razboi, adevărul este prima victimă. Manipularea informației este foarte importantă. Propaganda poate accentua:

- ? nationalismul
- ? religia
- ? inegalitățile sociale
- ? frustrările
- ? imperialismul
- ? trădarea
- ? etc.

pentru a revolta masele împotriva conducătorilor. Anumite opresiuni și anumite violente (simbolice ori represive), larg anonime - ce obișnuit lasă pe mulți indiferenți - apar astăzi uneori prin mass-media ca inacceptabile, fără ca spectatorii să observe că și ei însuși sunt victime. Se poate spune că mijloacele de informare fiind instrumente ale democrației au rol pacifist - dar în multe cazuri ele multiplică (imediat) amploarea conflictelor.

Din moment ce, față de importanța drepturilor omului, ele rămân cele mai vizibile, în ochii maselor defavorizate - inegalitățile, etalarea luxului, ș.a., toate intra în atingere directă cu ostilitatea și prejudecățile, sentimente care nu sunt de natură să le creeze punți! Între elementele transnaționale ca surse ale violentei politice de contestare, represiune și opresiune, mai pot fi evocate:

- ? fluxurile ideologice
- ? pulsunile religioase sau culturale (ca sectarismul și agresivitatea)
- ? migrațiile (accentuând depopularea sau popularea)
- ? somajul
- ? urbanizarea
- ? mișcările de capital

sau combinații ale acestora.

În toate cazurile, complexitatea manifestărilor de violență, ramificațiile lor și jocul lor conduc de la un conflict la altul. Violența co-există cu omul și politica. Agresiunea încă nu a fost definită; diplomatic (sunt termeni care o disting de război), există cuvinte ca:

- ? bombardament
- ? blocada
- ? embargo
- ? infiltrare armată
- ? invazie
- ? mercenari
- ? etc.

Dar agresiunea este întotdeauna prin:

- ? spionaj
- ? incitarea la rebeliune
- ? atentat
- ? persecutarea minorităților
- ? acțiuni subversive
- ? etc.

Toate sunt acțiuni (indirecte) - unele armate, altele economice, ideologice sau culturale. Într-un anumit fel - și diaspora (ca azil în exil) este legată de acestea.

Nu se poate chiar un ecumenism al identităților vecine - pentru că există totdeauna un clivaj între:

- ? egoism și ostilitate
- ? aspirație și putere
- ? protecție și protectorat

? s.a.

De aici rezulta si dificultatile gasirii criteriilor comune ale conflictelor - pentru tratarea lor. De exemplu: greva este un mijloc de presiune pentru exprimarea unor insatisfactii si revendicari dar poate ajunge numai pâna la violenta împotriva conducatorilor (este o violenta simbolica); lupta de clasa e opusa (este o violenta structurala). În plan interstatal, la fel ca indivizii, puterile se concureaza, rivalizeaza, își opun sentimentele, valorile si interesele; ele se supravegheaza, se pun în posturi dificile ori daca este nevoie fac aliante - totul în perspectiva pacii sau unui eventual razboi.

Incluzând violenta difuza la toate nivelele ecuatiei, ceea ce o retine nu este simetria ori asimetria conflictului (când partile par inegale), ci barierele de trecut de la intra la ultra conflict. Conflictul este un cameleon; la fel sunt:

- ? razboaiele
- ? terorismul
- ? loviturile de stat
- ? etc.

Astfel - în functie de intensitatea conflictului - se combina parametri ca:

- ? modalitatile
- ? formele
- ? mijloacele utilizate

Prelungirea si metamorfozarea lor depind în mod esential de societate. Autonomia, gherila si revolutia sunt produse ale conflictelor care exista, nu conflicte despre care se vorbeste; ele sunt de maniera diferita dar reflecta aceeasi tesatura economica, politica si culturala. Influenta marii puteri provoaca o mutatie a violentei (un exemplu este virusul democratic introdus în societatile unde destabilizeaza regimul).

Cresterea pe glob a diferitelor planuri, niveluri, împletiri, tesaturi ale omenirii, continua cu viteza exponentiala – nu spre nemaexistente spatii neocupate, ci spre intervalele mai putin dense – spre interstitii, articulatii, conexiuni, suprapuneri, s.a., care reclama alte abordari din partea indivizilor, a colectivitatilor, a natiunilor. Lumea devine din ce în ce mai mica. Dar total invers, omul parca devine din ce în ce mai mare – iar odata cu el cresc problemele care (de altfel) au si fost numite “globale”. Aceasta înseamna ca modul de perceptie însusi trebuie sa se schimbe.

Fortele combinate ale localizarii si globalizarii sunt cele care contureaza viitorul economiei: localizarea presupune cresterea puterii economice si politice a oraselor, provinciilor si altor entitati de nivel sub-national; împreuna cu globalizarea accelerata a economiei mondiale, localizarea ar putea revolutiona perspectiva dezvoltarii umane sau conduce la haos si o crestere a suferintelor umane.

Localizarea poate îmbraca forma unei cereri generale pentru o participare mai larga a populatiei în politica ori poate lua forma cererilor de crestere a autonomiei locale care poate conduce la descentralizare sau recunoasterea oficiala a unei identitati culturale locale; dar localizarea poate duce si la împovararea peste masura a administratiilor care nu mai sunt în masura sa poata asigura infrastructura si serviciile pe plan local, fiind nevoite sa se împrumute masiv si sa efectueze cheltuieli mari, facând - astfel - necesara interventia guvernelor nationale. Împinse la extrem, cererile de autonomie locala pot conduce la conflicte etnice si razboi civil.

De asemenea si globalizarea ofera ocazii si riscuri deopotriva: largirea pietelor si dezvoltarea tehnicii poate duce la o crestere a productivitatii si îmbunatatire a nivelului de viata; dar ele pot conduce si la instabilitate si schimbari nedorite - ca teama de reducere a numarului locurilor de munca prin patrunderea importurilor din strainatate, instabilitate financiara provocata de fluxurile inconstante ale capitalului (strain) si amenintarile la adresa mediului la nivel global. Cu toate acestea, globalizarea si localizarea sunt amândoua inevitabile.

Noua ordine internationala politica este cumva imprevizibila - ca si jocul de carti; circula teoria conspiratiei mondiale sau reorientarea împartirii planetei (care nu ar mai fi ideologica, Est / Vest - comunisti / democrati, ci economica, Nord / Sud - bogati / saraci). Orientarea globala este însa pentru

integrare - respectând diferențele de identitate; polii de putere rămân actuali cât dominația se exercită din aceleași surse: imperialismul banului a capatat amploare în ecuația ca economicul determină politicul și nu politicul determină economicul. Cortina de fier căzută a fost semnalul acesteia, evenimentele arătând termenul lung al schimbărilor rezultate.

Realitățile economice, politice și militare se înscriu, într-o manieră complexă, atât pe termen scurt (usor de observat când se produc), cât și pe termen lung (mai dificil de decelat). Peisajul geostrategic european este într-o mutație continuă - ansamblul evenimentelor de pe continent relevând amploarea conflictuală existentă la diversele nivele ale comunităților. (Integrarea nordului planetei într-un sistem de securitate răspunde acestei situații).

La nivel internațional, de multe ori se întâmplă ca rolul unei puteri să nu fie de forță, ci de mediere a conflictelor. O putere realistă se poate manifesta și așa, credibilitatea și tăria să crească astfel - imaginea și poziția să în peisajul global având multe de câștigat.

... Opinia unora este că oamenii nu mostenesc această lume - ci o împrumută de la copiii lor!

Mediere / negociere

Comunicarea este procesul prin care oamenii sunt informați și îndrumați pentru a obține rezultate cât mai bune. A comunica eficient înseamnă nu numai a-ți pune gândurile în ordine și a le prezenta într-un mod accesibil, ci și a le exprima într-un fel care să capteze atenția receptorului.

Principalele avantaje ale unei comunicări eficiente sunt:

- ? câștigi cooperarea celor din jurul tău
- ? dai naștere la mai puține neînțelegeri
- ? descoperi că oamenii devin mai înțelegători
- ? ești perceput ca fiind o persoană plăcută, pe care merită să o asculți
- ? devii mai metodic
- ? îți mărești capacitatea de a gândi clar

Comunicarea este o activitate complexă, care implică stăpânirea artei conversației, capacitatea de a negocia și de a convinge, de a-i învăța pe alții, etc. De multe ori se dovedește că este mai important modul cum comunicăm decât ce comunicăm; pentru a comunica eficient trebuie ca mesajul tău să fie interpretat corect de către persoana careia îi este destinat.

Medierea propune mișcarea de la

? dezordine		? ordine
? individual		? colectiv
? inconstient	la	? spirit
? expunere		? transformare
? irational		? rational
? haos		? cunoaștere

? s.a.

Apelând emoțional partile în confruntare, medierea lucrează de la afectiv la cognitiv - pentru o nouă abordare și ordine.

... Oamenii negociază în fiecare zi a vieții lor, deși de cele mai multe ori nu constientizează acest lucru. (Mulți cred că negociatorii sunt doar oamenii care rezolvă situații tensionate). De fapt, negocierea este o metodă eficientă de găsire a soluțiilor pentru satisfacerea unor necesități, cu mențiunea că rezultatul negocierii trebuie să fie acceptabil pentru părți. Fie că este vorba despre necesitatea de a rezolva niste dificultăți sau de a stabili termenii unui contract, negocierea permite indivizilor să încerce să obțină ceea ce doresc și - în același timp - să dea și celorlalți șansa de a-și atinge scopurile.

Când ceea ce vrei tu să obții este controlat de alții, nu este ușor să-ți atingi scopurile; pe de altă parte, atunci când tu deții controlul, celorlalți le va fi deseori greu să obțină ceea ce vor. (În realitate, de

cele mai multe ori, nici una dintre parti nu obtine rezultatul dorit). De altfel, în mediere si negociere foarte importanta este empatia (tendinta receptorului de trai afectiv - prin transpunere si forma de intuire a realitatii - prin "identificare").

Tratatativele sunt deseori privite de oameni ca fiind activitati ce "înghit" prea mult timp si energie - mai mult decât au ei la dispozitie; de aceea, unii opteaza pentru cai mai putin eficiente de a obtine ceea ce doresc: a lasa o persoana neutra sa decida asupra rezultatului este doar în aparenta mai simplu decât a ajunge - de comun acord - la o înțelegere. Decizia luata de un arbitru este de cele mai multe ori contestata de ambele parti, care declara (fiecare) ca nu au obtinut ceea ce au dorit. Uneori medierea este cronofaga dar daca nu reuseste sa puna partile în situatia solutionarii conflictului, cel puțin le poate determina sa depaseasca unele piedici din calea lor.

În cazul negocierii, multi oameni pot s-o evite - crezând ca a negocia înseamna a renunta la propriile dorinte, a intra în conflict cu cineva sau a-i intimida pe ceilalti pentru a-i determina sa faca niste concesii; aceste lucruri se pot întâmpla doar când nu se cunosc destule lucruri despre negociere. Medierea "lumineaza" / deschide ochii asupra acestora aspecte!

Motivul pentru care uneori sfârsesti prin a ceda se gaseste în parerea pe care o ai despre tine însuti. S-ar putea ca tu sa:

- ? nu-ti dai seama ca te afli în mijlocul unui proces de negociere si sa presupui ca doar cealalta parte are atu-uri
- ? crezi ca renunând îi vei face o placere celeilalte parti implicate
- ? crezi ca nu ti se cuvine sa obtii tot ceea ce ceri

De obicei, cei care cedeaza usor sunt cuprinsi de regrete mai târziu - când își dau seama ca ar fi putut face o "afacere" mai buna; mai mult, cedând prea usor vei da dovada de slabiciune si acest lucru îți va afecta imaginea, chiar pe termen lung. Nu uita ca nu trebuie sa renunti niciodata la ceva fara sa obtii altceva în schimb!

Principalele motive pentru care sfârsesti intrând în conflict cu cei cu care negociezi sunt:

- ? te lasi afectat de comportamentul sau de remarcile celorlalti
- ? reactionezi agresiv la ceea ce tu consideri a fi o solicitare nerezonabila sau o lipsa a dorintei de cooperare
- ? pleci de la ideea ca persoana cu care negociezi îți este ostila

Izbucnirea unui conflict între doua parti care încearca sa negocieze înseamna - de obicei - ca ambele parti au confundat negocierea cu o confruntare a personalitatilor. Ar putea fi cazul medierii sa intervina! Daca refuzi sa raspunzi la atacurile personale si te concentrezi asupra subiectului principal al negocierii, celorlalti le va fi greu sa se certe fara un partener - desi unii vor încerca. (Este important sa retii ca pentru un conflict este nevoie de doua parti).

Motivul pentru care ai putea fi determinat sa capitulezi este în strânsa legatura cu modul cum percepi tratativele. De exemplu - poti gresi pentru ca simti ca trebuie sa accepti solicitarile cuiva care are o mare influenta asupra ta sau crezi ca intimidarea partenerului face parte din "joc" - ca este normala în cursul tratativelor. Cealalta parte te poate intimida numai daca te lasi intimidat! Te-ar putea ajuta în acest sens gândul ca persoanele care ameninta sunt de fapt mult mai nesigure pe propriile lor puteri decât sugereaza comportamentul lor. Sustinându-ti politicos - dar ferm - punctul de vedere, nu le vei permite celorlalti sa obtina tot ceea ce vor, în defavoarea ta. Aminteste-ti mereu ca este dificil sa încerci sa intimidezi pe cineva care nu lasa sa se vada nici cel mai mic semn de intimidare.

Multi oameni considera ca negocierea este o întrecere. Logica spune ca acolo unde exista un învingator trebuie sa existe si un învins. Dar - în negociere - a avea învingatori si învinsi este cât se poate de nerecomandabil, pentru ca partile nu reusesc cea mai buna "afacere" posibila, ele încercând numai sa se întreaca una pe alta.

Persoanele care considera conflictul ca fiind parte integranta a negocierii nu s-au gândit serios ce pot realiza prin acest conflict; conceptii eronate - datorita carora negocierea poate esua - sunt ca: totul este sa obtii ceea ce ti-ai propus (nu conteaza ce doreste celalalt) ori totul e sa-ti învingi

partenerul! Persoanele având astfel de concepții încearcă să convingă cealaltă parte să accepte o anumită condiție; dacă această condiție este acceptată în detrimentul altor aspecte, negocierea va fi în final nesatisfăcătoare pentru ambele părți.

Când rezultatul nu este reciproc avantajos, “învingătorul” nu se va simți deloc implicat în procesul de obținere al acestui rezultat și nu-și va da silința să respecte condițiile înțelegerii. Până la urmă, “câștigătorul” va avea atâtă bataie de cap și va pierde atâtă timp, încât va realiza că de fapt nu a câștigat mare lucru.

Se poate spune că tratativele sunt reușite doar dacă părțile ajung la o înțelegere care să le convină amândurora. Temerile referitoare la negociere se datorează - în general - unei lipse de înțelegere a procesului și a avantajelor sale. Dacă vei persevera în a evita să negociezi, nu vei afla niciodată cât de mult poți câștiga cu ajutorul negocierii. Primul pas spre o negociere eficientă este înțelegerea faptului că negocierea nu este o întrecere, ci o oportunitate de a stabili relații de bună colaborare. (Deseori, o negociere poate forma baza unei legături solide între părți). Când vrei să cooperezi sau să finalizezi o înțelegere cu cineva, negocierea este o metodă excelentă de rezolvare a problemei.

(Este adevărat că sistematic, atât mintea, cât și trupul, îți sunt supuse la multe încercări - în mod separat; viața înseamnă presiuni zilnice asupra ambelor - la fiecare persoană). Asadar, în tratarea conflictelor, medierea și negocierea sunt căi bune de soluționare; totul este să știi cum și când să le aplici.

În această lucrare nu am detaliat medierea în amănuntele mecanismului ei, deoarece studiul și practica să trebuie să-o faci! Ca atare, salutăm orice interes pentru lucrul nesuperficial asupra medierii. Menționăm că, dacă este necesar, putem realiza și un al doilea volum - având spre deosebire de prezentul, nu trei părți, ci două: structura și efectuarea medierii; suntem recunoscători oricărui observator (aprecieri sau critici) privind această lucrare.

Cazuri

În mediere, nu partea teoretică este importantă, ci practica ei. Sunt destui oameni care vorbesc ori scriu despre ea dar nu o exersează. Cei care se rezumă la știința științifică uită de știința vieții.

Cazurile următoare sunt înscrise alfabetic (similar cu jocurile din prima parte a lucrării), fără o sistematizare - utilizatorii fiind liberi să-o facă oricând, în funcție de interesul ce i-ar determina gruparea într-un anumit mod; ele sunt doar aspecte ale medierii, pigmentate cu unele pilde și exerciții:

A - Z

Atributele	152
Bibliografie	152
Ciocanul	152
Defilarea	153
Electoratul	153
Fericirea	154
Greva	155
Haosul	155
Istoria	157
Întâlnirea	158
Joc	158
Lupta	159

Mineriadele	160
Numele	161
Oul	161
Papusa	161
Razboiul	161
Scorpionul	162
Seicul	162
Tatal	162
Tara	163
Ura	164
Viciul	164
Ziarul	165

Atributele

Exprima 4 caracteristici prin atribute despre 4 lucruri: o camera alba, un animal domestic (la alegere), un animal salbatic (la alegere) si mâncarea favorita. Rezultatele pe care le-ai scris apoi vor fi comparate cu înlocuirea celor 4 lucruri prin (în ordinea lor): casatorie, tu însuti, devenire si sexualitate. Analizeaza acum cu ceea ce stii ca-i adevarat despre tine!

Bibliografie

Pentru documentare exista o multime de surse. Cele doua manuale de educatie tiparite de noi anul trecut - ca rezultate ale campaniei “toti diferiti, toti egali” - contin bune exemple de simulari si cazuri de mediere a conflictelor (Rui Gomes - Pachetul educational, Antje Rothmund - Domino). Fundatia pentru o societate deschisa a produs în româneste un foarte bun manual pentru lucrul asupra medierii în scoli (Conflictele si comunicarea - Daniel Shapiro). Consiliul Europei este depozitarul unei imense experiente în medierea conflictelor; în documentatia sa sunt si materialele produse de Jacqueline Morineau (pe care se bazeaza o buna parte din teoria acestei lucrari). Prin Internet pot fi contactate retelele de mediatori americani, australieni, europeni, s.a. (inclusiv România). Circulatia orala înregistreaza debite si fluxuri mult mai bogate decât s-ar crede; deoarece multe aspecte se pierd în timp ori se transforma, culegerea unora dintre ele nu poate fi decât utila...

Ciocanul

A fost odata un domn care mergea acasa cu o pictura sub brat; si-a dorit-o asa de mult - si acum parca nu-i venea sa creada ca a cumparat-o! Si-a cheltuit toate economiile pe ea dar merita - pentru ca pictura era magnifica...Mergând spre casa, barbatul se gândea unde sa agate pictura: în mijlocul sufrageriei - într-un loc foarte vizibil, de unde putea fi admirata - pare a fi locul cel mai bun. El si-a planificat totul, chiar si cuie cu capatâi “frumos” avea în buzunar - pentru tablou. Dar ajuns acasa, omul realizeaza ca nu are ciocan. “Am sa împrumut de la vecin...”. “Pe de alta parte”, își spuse, “vecinul nu m-a salutat azi dimineata asa cum face de obicei”. “Poate ca nu-i nimic sau poate este din cauza câinelui meu care a latrat toata noaptea trecuta?” El își continua firul gândirii - “e adevarat, nevasta-sa n-a fost prea prietenoasa când ne-am ciocnit luni dimineata...” Un lucru a condus la altul si el si-a amintit ca administratorul crede ca-i un om dificil si posibil ca si alti vecini gândesc la fel...A sfârșit fiind convins total ca vecinul este suparat pe el. Incapabil sa mai tina în el, a ciocanit în usa vecinului si i-a strigat acestuia (care a fost uluit): “Poti sa-ti pastrezi ciocanul tau nenorocit, nu am nevoie de el!...”

”Morala: Ți zice ceva aceasta poveste? Noi totdeauna credem ca stim ce gândesc alții: gândim în bcu lor! (Este una din cele 1001 de cai a începerii conflictelor).

Defilarea

Comportamentul este posibil sa contribuie la înrautătirea situatiei. La o defilare, mama care își urmareste odrasla total iesita din ritm în cadrul paradei, spune: “Toata lumea greseste, numai baiatul meu tine pasul”. Morala: Daca vezi numai ceea ce vrei sa vezi, fara a-i înțelege pe alții, atunci nu stii ce poate determina anormalul.

Electoratul

Alegerile supun opinia publica propagandei. Candidatii încearca sa corespunda intereselor / necesitatilor celor care îi voteaza; metodele pe care ei le utilizeaza fata de populatie pot duce la conflicte, mai ales când – deseori! - mesajele (ale lor sau ale altora) nu întâlnesc asteptarile unor segmente ale electoratului. În general, analistii politici si jurnalistii sunt perceputi de societate ca jucând rolul mediatorilor. Însa traditional, într-o campanie, nu cei preocupati într-un fel sau altul de derularea ei vor fi legati de medierea unui conflict, ci exponenti ai societatii civile. (Justitia își are locul în sistemul legal al comunitatii dar am vazut ca reparatia prin ea adesea nemultumeste partile). Chiar si într-o democratie mai puțin consolidata, procesul medierii are succes când își urmeaza principiile. Tratarea conflictelor nu va fi asadar printr-o masa rotunda televizata, ci - respectând conditia confidentialitatii - va fi o “masa rotunda” organizata discret. Înțelepciunea liderilor de opinie ale partilor le poate conferi atitudinea de a accepta o reala comunicare (de tip emitor - receptor) fata de:

- ? obisnuitele
- ? credintele
- ? valorile
- ? comportamentele

grupurilor pe care le reprezinta. De exemplu, unele seminarii / conferinte îndeplinesc aceasta functiune; se stie ca orice fel de propaganda are la baza deturnarea cognitiva (o deliberata manipulare de simboluri), exploatând faptul ca în general oamenii prefera coerenta în locul complexitatii realitatii, având predispozitia pentru o imagine simplificatoare - chiar daca e ilogica sau incompleta. Echipa mediatorilor va “vedea” dincolo de acestea - tintind cauzele conflictului (în lucrul lor cu reprezentantii partilor).

Înainte desfasurarii unei activitati practice, pentru exersarea unei rezolvari de problema, facilitatorul prezinta participantilor pasii importanti:

- ? definirea problemei
- ? clarificarea problemei
- ? însemnatarea emotionala
- ? creionarea solutiilor
- ? alegerea unei solutii posibile
- ? precizarea rolurilor
- ? aplicarea solutiei
- ? estimarea / evaluarea

Pe un panou, facilitatorul prezinta sub titlul “Cine-i Domnul Negru”, fotografiile unor personaje mai puțin celebre din viata publica. Fotografiile pot înfatasa respectivele persoane în mai multe ipostaze (la lucru, cu copiii, la o întrunire, etc.). Adevaratele întrebări din exercitiu sunt însa: cine-i domnul “Negru” si ce îi determina pe participantii la întrunire sa creada ca este o anumita persoana din fotografiile înfatiate. (Domnul Negru este un personaj imaginar dar participantii nu stiu asta). Grupul

va fi împartit în perechi, participantii având a discuta între ei despre ce îi face să aibă încredere într-un anumit personaj și nu în altul, având totodată de “separat” persoana de problema politică în sine. Desigur că la dezbaterile în plen ulterioare, pot fi atinse prin comentarii aspecte legate de cultura proprie și de faptul că atenția multor oameni este atrasă mai mult de chestiunile negative decât de cele pozitive ori că uneori nu este suficient - sau chiar de prost-gust - a spune că unii sunt (foarte) buni într-un anumit domeniu, ș.a.

Fericirea

Fiecare om are un inconștient structurat ca un “limbaj”, în virtutea căruia el este propulsat spre satisfacerea dorințelor, principalul “personaj” din “cartea” unei vieți fiind - incontestabil - fericirea. Optimizarea raportului dintre dorințele satisfăcute și cele existente deschide perspectiva fericirii numai în condițiile maximizării raportului dintre valorile create și cele dobândite. Pentru a-și satisface scopurile, omul nu-și este suficient și însuși, ci are nevoie de alții, văzând în această nevoie un interes pragmatic - urmat voluntar. Omul tinde să se afilieze cu ceilalți după calitatea învățării sociale pe care a realizat-o. Asumarea oricărui risc pune oamenii în situații de conflict dar nu este nici un motiv de teamă! Conflictele pot fi rezolvate...Preludiul succeselor oamenilor sunt cortegiile de conflicte. Nu întotdeauna acțiunile “bune” au efecte succesuale în condițiile date. Succesul nu este o valoare oarecare servind orice stare de lucruri - ci valori încărcate cu germenii progresului. Numai această formă de succes rezistă timpului. Riscurile, în astfel de condiții, sunt imense; cei care și le asumă constituie exemple de mare tărie și caracter, de pasiune puternică pentru adevăr și multă responsabilitate. Pildele marilor nu sunt izolate, ci exprimă atitudinea unor grupe sau generații. Din această cauză, ele sunt tratate nu ca succese individuale, ci de grup sau de generație. Firește, nu toate solicitările sunt maxime dar angajarea în acțiuni de mai mică amploare, care implică însă cetezanta, presupune nu numai curajul ci și riscul de a obține sau nu succesul - cu toate consecințele. Cu câtă durere striga cineva când se socoteste las! Durerea de a se simți las în fața unei situații de risc este mai mare decât cea de a avea un eșec. Nimeni nu obține toate succesele ce și le dorește în viața dar dacă lupta le obține pe cele mai multe dintre ele. Omul las este disperat pentru că nu mai are nimic de așteptat. Traiește în gol. Situația nu-i mai aparține. Interesul omului de a-și “cultiva” sentimentele este sinonim cu interesul de a obține fericirea (și nu îndeplinirea idealurilor). Fără sentimente nu există societate. Mediarea se adresează sentimentelor. Emoțiile partilor sunt totdeauna în centrul atenției mediatorilor. Succesul suprem al oamenilor este acela de a fi fericiți. Nu există fericire ca dat, ci ca aptitudine (de a fi fericit). Fericirea este o stare permanentă, care însoțește oamenii după felul în care știu să și-o “croiască” și să o “poarte”.

Într-un grup, facilitatorul cere participanților să și scrie pe o etichetă, fiecare în fața sa, ce ar vrea să fie într-o altă viață. Exercițiul continuă prin faptul că urmează ca fiecare să explice celorlalți ce a determinat această alegere - făcând legătura cu sentimentele de fericire și nefericire (inclusiv ale vieții curente). Restului participanților i se interzice întrebări sau orice fel de comentarii - față de prezentările pe rând ale dorințelor. Exercițiul urmărește dezvoltarea capacităților de ascultare și înțelegere a sentimentelor altora.

Greva

Este o încetare voluntară a activității, cu scopul satisfacerii unor revendicări. Greva este expresia existenței unui conflict dar nu se confundă cu acesta, ci este doar o modalitate a sa! (Există și greve politice, de protest, de solidaritate, nesindicale, “japoneza”, foamei, etc.). Soluționarea conflictului se face prin negocieri, comisii de arbitraj ori mediere. Participarea la greva presupune responsabilitate. Armonizarea intereselor partilor se poate face prin dialog. Societatea a conferit soluționarea litigiilor numai judecătorilor, însă medierea - ca proces implicând a treia parte - a fost doar recent luată în considerare (ca răspunzând cererii foarte bine). Secretul succesului constă în

structura sa tripartita. Consimtamântul pentru acceptarea echipei neutre de mediatori trebuie sa fie prin vointa ambelor parti în conflict (ceea ce se poate când ele sunt predispuse la încetarea grevei prin acord).

Un exercitiu asupra drepturilor si obligatiilor / raspunderilor – în sensul cresterii constientizarii echilibrului acestora – este prin lucrul într-un grup pe “principiul aisbergului”; conceptul are în vârful relatiile pozitive interpersonale si submers îndemânările necesare (dar adesea neremarcate) de:

- ? comunicare
- ? cooperare
- ? afirmare

Participantii vor discuta, analiza si decide care elemente îi exprima efectiv mai mult:

- ? ascultarea
- ? exprimarea
- ? abilitatea de a lucra în parteneriat
- ? cunoasterea valorilor (proprie si ale altora)
- ? etc.

Lucrul în acest exercitiu se face pe o tabla sau o coala mare de hârtie - participantii desenând efectiv un aisberg în sectiune transversala si notând pe el ceea ce se vede (si nu) imediat într-o greva.

Haosul

Este o stare primitiva, de ne-organizare, de dezordine si (eventual) confuzie. Societatea este formata din oameni de la A la Z - dintre care nimeni nu poate fi exclus, deoarece exista! Problematika diversitatii umane este foarte importanta în întreg cadrul social, pentru ca dupa felul raportarii se poate ajunge fie la acceptanta si toleranta, fie la categorizari si valorizari, sub si supra standardelor consacrate. (Tendinta actuala este de acceptare si în consecinta - de egalizarea sanselor fiecaruia). Din punct de vedere biologic, diferentele umane sunt acceptate si nu sunt stabilite mari deosebiri între oameni. Aceasta diversitate se înscrie între limitele esentei umane; dar societatea este cea care face diferente, pe unele exagerându-le pâna la devianta, creînd astfel deficienta / segregarea. Din punct de vedere social, aceasta stare de lucruri trece inevitabil în educatie, rezultând sistemul dual al educatiei. Tocmai din domeniul educatiei se fac simtite contestari ale acestei stari de fapt - si în special distinctia între “normalitate” si “anormalitate” - din punct de vedere intelectual. Astfel, se considera ca este posibila si chiar necesara o noua teorie a inteligentei umane, deoarece teoria traditionala a inteligentei este constituita exclusiv pe normalitate ca baza de pornire. Aceasta normalizare este la rândul ei stabilita arbitrar mai mult sau mai putin pe baza simtului comun al experientei si eficientei umane îndelungate. Abordarea pe verticala a inteligentei repropune teoria clasice ca a pornit mai degraba “de sus” decât de la realitate si ca a stabilit o granita inferioara a “normalului” convenabila ei - variabila în timp, functie de complicatiile si cerintele educatiei, aceasta treapta urcând treptat si aparând “codasii”. Si abordarea pe orizontala repropune teoriei clasice ca a construit o scala figurativa a inteligentei în mod gradal si nu asa cum era normal si firesc - de la inteligenta reala existenta în omenire. Curba diversitatii umane este probata statistic ca fiind curba performantei. Cele mai multe constatari includ în banda normalitatii cerintele educative, pentru simplul fapt ca ele exista (si pentru ca tot ce exista este real). O asemenea reconfigurare a scalei inteligentei este revolutionara, rezultând o noua teorie a educatiei si inteligentei umane. Daca se accepta ca un supradotat nu este un supraom, la fel ar trebui si ca un nedezvoltat nu este un subom. Rezulta asertiuni ce deriva logic prin opozitie - ceea ce nu prea s-a întâmplat din cauza pozitiei comode a majoritatii “normale”. Supradotarea presupune un plus de valoare umana; subdotarea presupune un minus de valoare umana si devalorizare umana. Acceptarea acestor lucruri duce la deosebiri pe scala distributiei umane pâna la deosebirile ca între “normali” unii sunt “mai normali” decât altii. Între vecini pe scala, diferentele sunt nesemnificative si indivizii se

accepta între ei fiindcă nu-si pun problema a ceea ce nu prea simt. Diferentele se percep însă între doi indivizi îndepărtati pe scala. Accentul pe parcurgerea în mic a scalei duce la un continuum lent și unitar, rezultând diferențe ce nu sochează și nici nu separă oamenii. S-a ajuns și la a se atrage atenția ca dacă nu se fac începuturi în acest sens, poate apare un fenomen periculos în timp: un potențial “nazism intelectual” - care ar echivala cu o foarte sofisticată formă de exploatare și inechitate socială, după ce toate celelalte au fost eradicate. Cei mai puțin inteligenți fiind rejecțati de către ceilalți, se caută și se unesc între ei, lucru care se întâmplă și cu cei inteligenți. În aceste condiții, cei mai puțin inteligenți devin mai prosti iar cei mai inteligenți devin mai deștepti, obținându-se o dihotomizare din care rezultă ca distanța dintre cele două tabere crește mereu și tabăra celor inteligenți (în care se măresc superioritatea și nepăsarea) o va domina pe cealaltă (în care va crește nemulțumirea și disperarea), cei mai puțin inteligenți ajungând să se revolte. Indivizii mediocri, din mijloc - cu rol de tampon între cele două tabere - vor fi puțini pentru că se polarizează și ei uneia din tabere. Dacă s-ar revizui ca atare scala inteligenței, ar fi favorizați toți indivizii umani, fără excepție, în sensul că nedotații ar fi incluși în normalitate (acceptați), mediu performanții ar fi în câștig iar supradotații și-ar găsi locul binemeritat, de valoare excepțională, pe care nu și-l găsesc de multe ori în societatea actuală - toată lumea fiind multumită datorită valorizării. Egalizarea șanselor presupune revizuirea, acordarea de șanse reale fiecărui individ de a participa la viața comunitară, de a-și realiza condiția de om. Egalizarea șanselor nu înseamnă egalizarea performanțelor în societate (nici nu se poate așa ceva); ea presupune doar ocazia acordată fiecăruia de a face atât cât poate - de la foarte puțin la foarte mult. A i se cere unui individ și a i se da ocazia să facă maxim din ceea ce poate este benefic și pentru societate și pentru individ (mai ales), pentru că se valorizează atât în propria conștiință, cât și în ochii semenilor. Astfel, indivizii se acomodează și se dezvoltă după legea solicitării apropiate (indivizii sunt “trasi” în sus). În practică, atitudinea caritabilă corodează egalizarea șanselor, situația din societate fiind tradițional transpusă prin faimoasa segregare a ofertei, cercetarea arătând că integrarea înseamnă transmiterea valorilor tuturor. Scopul de a da o înțelegere și cunoaștere despre inovare și schimbarea proceselor conflictuale - iar chiar mai mult, de a da posibilitatea acceptării analizei metodelor și instrumentelor în legătură cu desfășurarea inovării și schimbării - este un scop al medierii.

Printr-un exercițiu simplu, asupra drepturilor la libertate și lucru, facilitatorul va face participanții să reflecteze asupra relațiilor umane: fiecare va avea de întocmit o listă cu drepturile pe care le consideră ca fiind cele mai importante pentru ei; în scopul de a decide primele 3 drepturi, după câteva minute, ei sunt rugați să formeze perechi, apoi să-și dubleze numărul (formând grupe de 4 în care să decida din nou asupra primelor 3 drepturi), apoi grupe de 8, ș.a. - până când ajung în grupul mare, al totalității participanților. Discuțiile care încheie exercițiul vor aborda:

- ? dacă a fost ușoară sau nu decizia pe drepturile cele mai evidente la fiecare dublare a numărului participanților
- ? cum se simt cei care inițial au considerat niste drepturi care nu se regăsesc în formula finală și cum se simt cei care le au (eventual) pe toate
- ? dacă participanții sunt foarte mulțumiți de drepturile rezultate prin decizia comună și ce s-ar putea face pentru îmbunătățirea considerării și altor drepturi
- ? etc.

Facilitatorul poate expune participanților o diagramă cu două câmpuri - care să ilustreze procesul luării deciziilor:

- ? împreună, în grup - unde toată lumea contribuie
- ? într-un grup unde două persoane domină restul

Istoria

Un automatism asociază istoriei continuitatea; dar există și discontinuități...Structura conflictului este constantă în timp. Durata lungă caracterizează orice serie temporală care își asociază evenimentele istorice situate, prin stabilitate, dincolo de istoria oscilațiilor scurte, rapide, nervoase; durata lungă este chemată să exprime împrejurarea că un fapt istoric nu depinde numai de ceea ce l-a precedat imediat. Orice societate este strabătută de serii temporale cu viteze de deplasare extrem de diferite. Duratele lungi, ele însele, posedă lentori variate, după cum însaiează raporturile omului cu mediul, “subîntind” structurile sociale sau oferă suport atitudinilor mentale. O criză “înghetată” (dintr-un motiv sau altul) înaintea rezolvării ei naturale, va re-izbucni când contextul care a blocat-o dispare; din punct de vedere istoric, atunci când un “agregat” de opțiuni supraviețuiește eroziunii duratelor repezi - înseamnă că el corespunde unei atitudini mentale înradăcinate în durata lungă, care își legitimează astfel profunzimea, adică vecinatatea cu “esența” ce poartă acel “agregat”. De exemplu: un dat profund al evoluției mentalului colectiv al poporului român - în durata lungă - este reconstituirea după revoluție a raporturilor de forță pe care sirul de regimuri autoritare (și dictaturi) le-a “înghetat” într-o serie nerezolvată. Oriunde în lume, cauzalitatea conflictelor profunde trebuie să urmărească atitudinile mentale colective care sunt “scufundate” într-un timp diferit decât cel în care se succed - rapid și efemer - evenimentele cotidiene. (...Este un timp mult mai lent, aproape imobil, mai înrudit cu stabilitățile geografiei decât cu fluctuațiile istoriei). Acest timp cu prefacere lentă - care ignoră fluctuațiile economice, politice sau de altă natură - e capabil să explice persistentele fără raport comun cu istoria evenimentială, durata lungă asociindu-și în chip firesc o istorie “stagnantă”, în care locul indivizilor este luat de mentalități (prizoniere ale duratelor lungi) și conflictele se pot relua oricând exact de acolo de unde au fost întrerupte, indiferent dacă perioada este mai lungă decât durata uneia sau mai multor generații...

Într-o societate profund polarizată de conflicte, se simte nevoia de a reuni oamenii. (Cum două sabii nu încap în aceeași teacă, medierea face ca fiecare parte să-și introducă sabia la locul ei). Prin 3 “pași” ai unui exercițiu, facilitatorul poate face participanții să cunoască și alt timp decât cel propriu lor:

- ? fiecare participant este invitat să relateze grupului o istorioară din viața lor reală (cuprinzând speranțe dar și temeri)
 - ? în grupuri mici, participanții vor analiza influențele (culturale, educationale, sociale, s.a.) ale altora asupra lor
 - ? în plen, participanții vor explora diferitele opțiuni de schimbare (în context largit) ale comunității careia îi aparțin
- Anumitor întrebări li se vor răspunde, ca urmatoarelor:
- ? care sunt diferențele față de alții (ca generație, popor, etc.) și de ce suntem reciproc opusi / împotriva
 - ? ce gândim despre căsătoriile “mixte” (în sens etnic, religios, etc.)
 - ? credem că violența utilizată pentru schimbare este bună sau nu
 - ? ce impresionează (ori găsesc interesant) turiștii într-un spațiu vizitat
 - ? viața într-un mediu divers este mai bună decât într-unul omogen
 - ? etc.

Întâlnirea

Nu este o glumă, ci o poveste adevărată. Probabil că nu suntem surprinși când au loc ciocniri între oameni; adeseori se întâmplă, când oamenii au direcții opuse. Era o zi liniștită, pe o stradă goală, unde doi oameni vorbeau în marginea trotuarului. Au văzut un tânăr venind drept spre ei și unul spune:

“Pariez ca idiotul asta intra în noi”; a avut dreptate: într-adevar, a fost o coliziune. După înjuratură, a urmat o bataie. N-au putut fi separați decât de poliție. Ce s-au gândit ei? Cei doi care discutau, deși l-au văzut pe tânăr, nu s-au dat la o parte: “Ar fi putut face un pas în drum - nu era trafic - și ne ocolea” au zis. Tânărul, care îl văzuse ca nu-l lasa să treacă, s-a simțit provocat și - plin de mânie - a decis să forțeze trecerea: “Mi s-a parut că pe trotuar cei doi pretindeau că nu mă vad și mi s-a făcut roșu în fața ochilor”. Unul dintre bătrâni, care avea un fiu de aceeași vârstă ca și a “atacatorului”, a considerat acțiunea ca o lipsă de respect și aroganță specifică “astazi” tinerilor. “Dacă s-ar fi oprit și zâmbit...” a zis el, “Dacă aș fi încetinit și aș fi zis pardon...” a spus tânărul - “nu s-ar fi întâmplat nimic”. Au fost capabili să-și vorbească și să spună cum s-au simțit doar după incident. Câteodată, simpla prezență tăcută a unei terțe părți (aici cazul poliției care îl audiat) este de ajuns: ambele părți conflictuale se înțeleg. La sfârșit, ei chiar și-au strâns mâinile și și-au promis reciproc să se întâlnească împreună dacă vreodată s-ar mai întâlni în aceeași zonă - unde și trăiesc și lucrează...

Joc

Linistea / meditația produce o mare acumulare de energie psihică și mulți oameni care nu pronunță cuvinte simt că aceste forțe sfârșesc prin a-i perturba. Aceasta deoarece lor trebuie să li se dea o ieșire, o orientare; entitățile adunate prin meditație / liniste se vor precipita în direcția pe care cuvântul o indică. Gândirea fără cuvânt este ca și scrisul a tot felul de angajamente pe o hârtie - dar fără a semna; atât timp cât nu sunt semnate, promisiunile nu sunt valabile (nimeni nu ia hârtia în considerare). Pentru munca spirituală, cuvântul este ca o semnătură... Gândirea este puternică în planul psihic - iar cuvântul este puternic în planul fizic. În mediere, linistea - în momentele potrivite! - este esențială.

Exercițiul: într-un grup, participanții se abțin să vorbească o perioadă de timp, stabilită de comun acord ori nelimitat; este mai greu decât se aștepta!... Bineînțeles că nu este voie nici să scrie / citească ori să folosească vreun alt limbaj cunoscut. Un grad de dificultate poate fi introdus în situația turistilor stând fără nici o lumină în linistea adâncului unei peșteri - până când cineva “izbucnește” (aflat la limita rezistenței prin tăcere) - ori jucarea într-o cameră ermetic închisă și cufundată complet în întuneric. Acest joc ajută înțelegerea sentimentelor și stărilor pe care le trăiesc străinii ajunși într-o țară careia nu-i cunosc limba ori surdo-muții când încearcă să comunice cu cei care nu cunosc limbajul semnelor, ș.a.; dar ajută și la relevarea importanței liniștii în procesul medierii - care face sentimentele să se manifeste altfel.

Lupta

Ca act de concepție, proiectare și control pentru toate secvențele acțiunii sociale, conducerea definește latura funcțională a puterii. Cum puterea este colectivă prin geneza sa, în mod legitim și exercitarea ei trebuie să decurgă în mod colectiv. Din această cauză, practica efectivă a conducerii ridică o complexitate de raporturi între diferitele nivele ale conducerii, puterii și autorității - ca variabile indispensabile pentru corectitudinea ecuației decizionale. (O conducere eficientă nu se poate desfășura decât în condițiile în care autoritatea rămâne mai mică decât puterea; un lider este un om care facilitează, nu unul care da ordine). Deoarece, la nivelul unei structuri / grup / organizații, etc., puterea se mandatează pe diferite niveluri de autoritate, dinamica ei este în funcție de tactici - de putere - după cum urmează:

- ? încheierea de coaliții și alianțe (pentru largirea arealului puterii sau contraputerii - condițiile de bază constând în apropierea intereselor fundamentale ale părților și acceptarea unor metodologii similare de acțiune comună)
- ? controlul accesului la informații (utilizat îndeosebi de cei care doresc să-și lărgască zonele de influență: aceștia urmăresc să-și prezerve privilegiul luării deciziilor corecte, controlând

canalele cele mai utilizate și filtrând informația ce circula în interiorul structurii – informația disponibilizată fiind parțială)

- ? jocurile birocratice (practicate în structurile unde urcarea în ierarhie corespunde cu lărgirea zonei de putere; aceste “jocuri” vizează conservarea sau mărirea ariilor de putere - fiecare actor fiind interesat în luarea numai a acelei decizii care îi este favorabilă - acționând în acest sens pentru temporizarea deciziilor diferite sau contrare)
- ? controlul accesului la persoane (prin monitorizarea sistemului de relații ale membrilor, deoarece indivizii, ca rele între structura și mediu, pot - cu cei din exterior interesați în erodarea puterii structurii - cultiva contacte; astfel, se urmărește o reducere a coeficientului de risc și o consolidare identitară a structurii)
- ? folosirea / invocarea experților “străini” (la care se recurge când liderii doresc să-și mărească sfera de putere pentru legitimarea programelor autohtone ori pentru prezentarea unor noi programe – ca “net” superioare celor aflate deja în derulare în interiorul structurii)
- ? controlul programului (bazat pe asimetria informațiilor detinute de cei care inițiază programul și cei care îl vor duce la îndeplinire; pentru evitarea obiectiilor ori rezistenței, sunt stabilite termene scadente nerealistice în raport cu capacitatea de efort disponibilă – astfel ca să poată fi oricând găsit un pretext al nerespectării standardului preliminar - procedeul fiind valid în atenuarea apetitului protestatar)
- ? folosirea selectivă a criteriilor obiective (caracteristica momentelor în care declinul de autoritate al liderilor îi pune pe aceștia în situația de a se justifica pentru fiecare decizie; pentru a detensiona orizontul de așteptare al executanților, ei prezintă criteriile unanim acceptate ca obiective în situația în speta – dar numai pe acelea care conservă rangul lor de prestigiu)

Partile în conflict uneori sunt ca în “lupta de cocosi”. Ele pot fi ca șoferii unor mașini care gonesc unul spre celălalt pe un drum îngust, fiecare sperând ca “celălalt” va trage volanul în ultima clipă - pentru a evita o coliziune mortală. Înainte de start, amândoi au bătut mult și unul dintre ei deja și-a semnalat atitudinea - aruncându-și volanul pe fereaștră...

Mineriadele

Sunt manifestări violente de revărsare a furiei ale unei categorii profesionale specifice, în multe țări - oriunde pe glob (America, Australia, Africa, Asia, Europa, s.a.): minerii. Ei nu respectă decât pe cei care dispun de autoritate și pot face dovada puterii lor. Cineva care doar pretinde că are o oarecare superioritate le trezește antipatia. Au oroare de dezbateri, acestea dându-le un sentiment de nesigurantă; apreciază siguranța, fie ea și în sprijinul nedreptății. Caracteristicile participanților la mineriade sunt:

- ? conventionalismul (o aderență rigidă la valorile patriei mijlocii)
- ? proiectivitatea (având tendința de a proiecta impulsuri inacceptabile, cu dispoziția de a crede că în lume se petrec lucruri periculoase, salbatice și corupte)
- ? supuși față de reprezentanții autorității (cu atitudine necritică față de liderii morali idealizați din cadrul grupului lor)
- ? ostili la adresa celor care încălca normele sociale (având tendința de a fi imediat gata de a observa, condamna, respinge și pedepsi oamenii care violează normele convenționale)
- ? opuși la ceea ce este subiectiv, imaginativ, estetic, sensibil, superstitios și gândind în clișee
- ? preocupați față de putere, forță și duritate (procedând la demonstrații exagerate de forță)
- ? cinic distructivi la adresa naturii umane și preocupați exagerat cu fenomenele având conexiune sexuală

Atitudinea minerilor este un revers al conformismului lor. Adaptarea la condițiile de trai și trasatura de intolerantă se datorează izolării: cu cât o comunitate este mai izolată, cu atât adoptă opinii

mai puțin complexe. Înainte sau după negociere, eventuala echipă de mediatori a unui conflict al lor trebuie să fie una utilitaristă - care să poată fi identificată comportamental în sensul să nu pară străină de ei. Pentru ca minerii să se conformeze cel mai mult procesului de mediere, mediatorii (ca să fie acceptați) trebuie să pară mai puțin cosmopoliti și educați; totuși, ei vor arăta că gândesc altfel - pentru că provin din altă parte. Minerii formează o comunitate care are nevoie de suficientă agresivitate pentru a supraviețui în existența zilnică. Mediatorii se vor concentra pe transformarea agresivității (datorată provocărilor directe din partea celeilalte părți și frustrării intense - percepute ca arbitrar și nelegitime). De partea cealaltă, mediatorii se vor concentra pe presiunea de schimbare a realităților (sociale și politice).

Îndemânările necesare rezolvării problemelor pot fi ilustrate prin exerciții de ascultare și cooperare. În perechi, participanților li se cere (de către facilitatori) să simuleze o situație ce demonstrează ne-ascultarea; de exemplu, o femeie poate spune că nu se simte bine - înfățișând detaliile subiectului, în timp ce "perechea" să încerce deturarea atenției - oferindu-i cu simpatie alte informații, chiar și un ceai, jucând optimist ori pur și simplu ignorând-o, ș.a. După câteva minute, ei vor inversa rolurile. Apoi, facilitatorii le vor cere ca, în grupul reunit, să comenteze:

- ? care rol l-au găsit mai ușor (al celui ce avea de fapt să asculte ori celălalt)
- ? cum se poate constata dacă într-adevăr cealaltă persoană ascultă (ce i se spunea)
- ? de ce și-au ales respectivul subiect (pentru că nu le plăcea, deoarece le evoca o anumită experiență, etc.)

În încheiere, poate fi provocată o "furtună a creierelor" privind însușirile unui bun ascultător și care ar fi lucrurile pe care un mediator ar trebui să le facă, interpus într-o asemenea conjuncție.

Numele

Oricine își știe să scrie numele iar mulți se semnează cu el. Dar pot oamenii reuși oare și cu scrierea "în oglindă"? Acest tip de scriere nu afectează literele simetrice, în schimb, solicită multă atenție pentru scrierea celorlalte litere. Și - bineînțeles - se schimbă și ordinea literelor. Exercițiul începe prin scrierea numelui normal, apoi scris "în oglindă" și se încheie luând o oglindă pentru a verifica, numai după ce scrisul e terminat. Medierea este un fenomen mult mai complex - dar are într-un fel (în anumite privințe) sensul acestui exercițiu.

Oul

Când mănâncă un ou fiert, unii oameni îl cojesc pe îndelete, bucată cu bucată - iar alții îi retează vârfurile cu brutalitate. Aceasta tradează tipuri diferite de comportament... Morala: din o multitudine de situații rezultă cum să-i "citești" pe alții; totul e să știi când și cum să o faci...

Papusa

Problemele asociate sunt într-un fel asemănătoare unei papuși rusești: o deschizi pe cea din exterior dar în interiorul ei este alta, în interiorul celei de-a doua e alta și așa mai departe. Morala: problema din exterior nu explică motivul; s-ar putea să trebuiască "deschise" 3, 6 sau chiar 10 "papuși" - până când problema-cheie să fie dată la iveală.

Razboiul

Razboaiele sunt manifestări irrationale dar fiind manifestări ale oamenilor pot urma o rațiune - ca și cea propusă în continuare: problema (sau contradicția) capitalismului este supracapacitatea,

supraproductia, surplusul capitalului în raport cu baza globala de consum. Abilitatea sistemului de a face mai multe bunuri si servicii decât cererea - si oamenii din toata lumea sa poata plati - este periodic desincronizata. Astfel, periodic capitalul trebuie distrus pentru a opri tendinta de implozie, aruncând marfurile. Razboaiele si productia militara sunt oportunitati pentru o asa “risipa”. Piata militara are un cumparator fundamental oriunde: guvernul. Astfel - este în afara pietii normale si serveste absorbtiei capacitatii în surplus. Razboiul este distrugerea marfurilor deja produse - si cererea creste când tarile trebuie reconstruite. Aceasta cerere creste preturile peste tot si ajusteaza pietele civile în lumea larga - daca razboiul este îndeajuns de “mare”. Sunt cel putin doua grupari foarte influente care își pot vedea interesele satisfacute: prima este cea care opereaza în complexele militaro-industrial-stiintifice + negustorii de arme; a doua este formata din corporatiile transnationale si altii - în favoarea raspândirii capitalismului în fiecare colt al lumii. Deci, razboaiele pot ajuta reechilibrării periodice si calibrării capitalismului global. Chiar cu marfuri la preturi ridicol de mici, consumatorii de pretutindeni ezita sa cumpere si investitiile lumii lipsesc când teama si insecuritatea sunt cuvintele ce atrag atentia. Desi razboiul de asemenea creeaza frica, un razboi major cu cicluri de distrugere si refacere de capital poate fi perceput ca fiind legat acestui punct de vedere iar constructia pacii serveste aducerii regiunii devastate la globalizare, încredintându-i-se un rol în diviziunea economica globala a muncii. Mai mult, când o zona a fost devastata - de ea însasi ori / si de catre forte exterioare – poate fi condusa, prin “conditii” de obtinere a împrumuturilor si patrunderea institutiilor financiare. Deci, pentru renastere întâi trebuie distrugere. Negarea mediatorilor în anumite crize întareste aceasta viziune si îi dovedeste realitatea tot mai des.

Exercitiu: participantii formeaza grupuri de câte 5; fiecare persoana primeste un pachetel cu cartoane – având piese de diverse forme geometrice. Obiectivul fiecarui grup este de a forma un patrat cu acestea. Participantilor li se permite sa înlature orice fel de piese care sunt în plus dar nu au voie sa ia nimic de la altcineva ori sa vorbeasca. Reactiile diferitelor grupuri pentru acest scop variaza:

- ? un grup poate termina repede – punând toate piesele în mijloc si formând apoi un patrat împreuna
- ? într-un alt grup, doar doi participanti (de exemplu) pot face cu piesele lor un patrat, ignorându-i pe ceilalti – si astfel facând restului imposibila o colaborare
- ? etc.

Discutiile ce urmeaza exercitiului vor fi centrate pe conceptele competitiei si lucrului în echipa / grup. Facilitatorii pot întreba cum s-au simtit cei care aveau nevoie doar de o piesa ca sa-si termine forma, s.a. – accentuând ca în viata reala, ca si în joc, nu toti iau “startul” în aceleasi conditii; de asemenea, dezbaterea se poate relationa conditiilor care (datorita resurselor) fac posibile razboaiele – si sentimentele legate de acestea.

Scorpionul

O broasca si un scorpion voiau sa traverseze o apa curgatoare. Scorpionul o roaga pe broasca sa-l ia în spate dar broasca sta pe gânduri, temându-se ca va fi întepata mortal. Vazând-o ca ezita, scorpionul o asigura ca este în siguranta, caci daca ar întepa-o, ar muri amândoi. Broasca accepta, îl ia pe scorpion în spate si începe sa înoate. Însa la mijlocul distantei dintre cele doua maluri, scorpionul o înteapa. Cu ultima suflare, broasca întreaba: “De ce?” iar scorpionul raspunde: “Pentru ca asta este natura mea”. Morala: personalitatea predispune la un anumit tip de comportament, indiferent de vointa; factorii genetici si congenitali - care determina personalitatea individuala sau natura fiecaruia - au o influenta directa asupra comportamentului nativ.

Seicul

Un seic din desert moare, lasând mostenire celor 3 fii 19 camile: cel dintâi va primi o jumătate din camile, cel de-al doilea un sfert iar al treilea a cincea parte. Pentru ca nu era rentabil sa taie camilele, cei 3 fii au chemat un împaciutor, care a venit cu propria lui camila. Împaciutorul a evaluat situatia si le-a împrumutat camila lui. Acum erau 20 de camile. Primul fiu si-a primit jumătatea (10 camile). Al doilea si-a primit sfertul (5 camile) iar al treilea a primit a cincea parte (4 camile). Aceasta a însemnat 19 camile - corespunzator cu mostenirea lasata - mediatorului ramânându-i camila lui. El a încalecat si a plecat.

Tatal

Doi copii își disputau o portocala, pâna când au atras atentia tatalui. Fiecare dintre ei voia portocala; pentru a-i potoli, tatal a taiat-o în doua si a dat fiecaruia o jumătate. Copiii s-au separat, cu o figura cam necajita. Câteva momente mai târziu tatal a constatat - cu surprindere - ca primul dorea sa manânce pulpa portocalei, în timp ce al doilea decupa coaja portocalei pentru utilizarea într-un joc. Morala ilustreaza ca imaginatiei noastre îi poate lipsi cautarea solutiilor. Împartirea portocalei în doua poate fi facuta si altfel; totul depinde de diferitele alternative posibile rezolvarii conflictului (aici, unul dintre copii dorea coaja iar celalalt miezul, tatal transând portocala asa cum a considerat de cuviinta - la prima impresie).

Tara

Este un teritoriu locuit de un popor organizat din punct de vedere administrativ si politic într-un stat. Modelul cultural, pentru a putea fi comunicat, trebuie sa poata fi facut inteligibil printr-o identitate de experiente. Altfel spus, cadrul difuzionist este solidar cu presupozitia ca identicul este consecinta faptului ca experientele poporului reprezinta fundalul de inteligibilitate pentru modelul cultural difuzat. Dimpotriva, identitatea în cetatean a subiectului dat face ca raportul dintre experienta si modelul cultural sa fie inversat; si anume, daca modelul cultural este identic în cetateni, atunci el este cel care confera oricarei experiente inteligibilitate - si nu invers. Când experienta este logic (adica inteligibil) anterioara modelului cultural, atunci identitatea poporului este urmarea naturala a existentei unui patrimoniu comun de experiente tipice. Pe linie de consecinta, identitatea cetateneasca rezulta din identitatea de experienta a poporului. Când însa modelul cultural este anterior oricarei experiente posibile, identitatea este în mod fundamental ireductibila: ea rezulta din proliferarea în cetateni a tipului dat si este deopotriva principiu si finalitate. Toate popoarele sunt dezbinata în identitati adverse: nu între ele, ci în interiorul lor! (Oamenii care nu resimt la fel urgentele faptei morale nu pot forma o comunitate). Prin fracturile dezbinarii de instincte poate fi citita fara efort etiologia diformitatii: diversi cetateni traiesc diverse istorii, care constituie tot atâtea experiente, ce formeaza (prin exercitare) instincte ireductibil diferite. Minciuna unitatii unui popor ascunde fictiunea unei identitati inalterabile. (În realitate, orice popor este format din populatii cu instincte diferite - si deci orice popor e format din populatii diferite; aceasta e valabil chiar în cadrul populatiei de aceeasi etnie. Fenomenul nationalist rastoarna aceasta ordine, pentru ca pune nationalitatea înaintea cetateniei). Mediatorii pot sau nu sa fie identificati ca având experientele partilor. Ceea ce conteaza în procesul tripartit al medierii este ca ei sa fie liantul unitatii. Omul “colectiv” nu exista - dar ar putea fi (ceea ce nu este însa de dorit!)...Trebuie stiut ca – la fel ca si în situatia omului “autonom” – totul este pentru ca se întâmpla în triumghiul om – mediu – divin, unde unele relatii sunt pe laturile de filozofie, religie si istorie. (În general, omul nu este “autonom” sau “colectiv”, ci “directiv”). Este ceea ce pâna la urma se rasfrânge în delegarea puterii

într-o țară: omul a inventat modul de organizare socială pentru a se apăra; statul există în acest scop. Suveranitatea este daruită poporului, care fiind prea numeros și dispersat – o delegă; această delegație poate fi oricând revocată / retrasă. Puterea suverană a poporului poate fi delegată:

- ? unui singur om (monarhie)
- ? unui mic număr de oameni (oligarhie)
- ? mării majorități (democrație)

Pentru dezvoltarea ascultării și îndemânarilor de adresare când conflictul “plutește în aer” (și în esență a dezvoltării cooperării și o comunicare constructivă), facilitatorul poate propune grupului lucrul în mai mulți pași – prin activități de întrebări și răspunsuri:

- ? crearea motivației (facilitatorul cere participanților să înceapă discuția de la un conflict ales la întâmplare de ei; interesant, în majoritatea cazurilor, sunt preferate conflictele internaționale decât conflictele interpersonale! Discuția asupra conflictului ales este în jurul faptului dacă o comunicare mai bună țăr fi evitat; facilitatorul, pentru a trece la pasul următor, va cere participanților să se gândească la ce se poate face pentru îmbunătățirea abilităților de comunicare)
- ? valorile comunicării (facilitatorul cere participanților să formuleze normele unei comunicări constructive simetrice și le va nota astfel încât să fie vizibile tuturor; pe baza acestora, participanții vor avea apoi de precizat regulile punerii lor în practică)
- ? ascultarea și replica (participanții, grupați câte 3, vor face – prin rotație – transmiterea unor mesaje: A îi spune lui B ceva, B recapitulează ce a zis A și C corectează / completează versiunea lui B; apoi, în triada aceasta ei își schimbă rolurile, astfel ca toți 3 să fie pe rând în cele 3 poziții, pentru 3 mesaje diferite)
- ? metacomunicarea (după ce facilitatorul explică diferența dintre “conținutul” și “forma” comunicării, el cere participanților ca în triade acum să se întrebe reciproc, deoarece mesajul nu a fost înțeles, fiind transmis intenționat “prost”: printr-o exprimare neglijentă, fără rănire a cuiva, comportamentul “rau” al emitorului poate duce la o reacție diferită / neașteptată a receptorului; de asemenea, ei se vor concentra pe componentele neverbale, astfel ca unele mesaje în mod neverbal să fie clare dar altele nu – “transmitând” contrariul celor rostite. Participanții vor discuta apoi despre cum este practic să întrebe oamenii privind mesajele ambigue, incomplete sau implicite / sugerate. O altă metodă ce capacitează participanții este când doi dintre ei discută pe un subiect ales de ei, “ignorându-l” complet pe cel de-al treilea participant – care va încerca tot felul de metode ca să “între” în discuția purtată de aceștia; prin rotație, ei vor experimenta pe rând aceasta)
- ? exprimarea sentimentelor (plecând de la un exemplu ales de participanți din limbajul formal / oficial utilizat – printre alții, de autorități, savanți, etc. - facilitatorul le cere să arate cum se simt când nu înțeleg cele transmise, chiar dacă acestea sunt găsite de către cei care le emit ca firești și inteligibile; desigur că neînțelegerea de către oameni a unui limbaj se datorează greșelii umane și nu unei opresiuni deliberate, reacția receptorului fiind de reținut a fi – ca atitudine – constructivă, pentru a deschide emitorului posibilitatea schimbării. Eliberarea simțămintelor nu este unilaterală, ci în contextul unui dialog – unde partile s-o facă reciproc)
- ? formularea soluției (participanții vor rezuma în scris observațiile ce le-au găsit relevante în discuțiile din “pași” efectuați anterior – ca posibilități practice în rezolvarea unei probleme)
- ? transferul răspunderii (participanții, pentru că în situații reale nu vor beneficia de cadru simulat, vor anunța pe rând ce poziție preferă personal să-și asume într-un conflict – protagonist, observator, mediator, etc.)

Ura

Este un sentiment puternic, nestapânit, de dusmanie, fata de cineva sau ceva. “Capra vecinului” este una dintre formele ei. “Traieste - si lasa si pe altul sa traiasca” e reversul ei. Morala: la parti, întâi mediatorii se concentreaza pe conflictul interior.

Viciul

Sfântul se roaga cu ajutorul rugaciunii lui - iar pacatosul prin pacatele pe care le face. Recesivitatea paradoxala a viciilor are o consecinta sociala remarcabila. Oamenii inteligenti din toate timpurile au sesizat valoarea sociala a viciilor; multe dintre lucrurile utile nu ar fi existat daca toate pacatele ar fi fost strict prohibite. Cheltuiala “nerusinata” a celor bogati ofera de lucru saracilor, în timp ce avaritia economica, considerata virtute a cumpararii, condamna la “moarte” gurile înfometate de o economie stagnanta; mai mult, paturile defavorizate sunt în mai mare masura ajutate economic de goana dupa placeri a bogatasilor “viciosi”, care cheltuiesc bani pe produsele de lux si astfel, schematic vorbind, lanseaza economia, decât de filantropia câtorva ajutoare virtuozose, care, pe lângă dezavantajul minor de a fi sporadice, posedă din plin defectul de a constipa caile economice de prosperitate. Viciul ar pune lumea în miscare - în timp ce virtutea ar inhiba-o. Stagnarea lumii nu ar fi reprobabila, daca virtutea nu ar face ca, în fond, saracul sa ramâna tot sarac iar bogatia bogatului sa se eternizeze...Spre deosebire de actiunea conservatoare a virtutii, viciul ar avea rolul declansatorului care dinamizeaza ordinea împietrita: el reprezinta forta care îi pune pe oameni în miscare, obligându-i sa presteze acele activitati care nu pot fi încununat de succes decât daca rezultatele lor sunt împartasite de mai multi. Principiul satisfacerii dorintelor de orice fel ar deveni astfel principiul existentei pietei concurentiale. Maxima este ca exista o conversie naturala a dorintelor egoiste (a “viciilor”) în contrariul lor, prin socializarea concurentiala libera; e suficient ca oamenii sa aiba relatii continue si multilaterale între ei, pentru ca principiul acestei conversii spontane sa actioneze! Mai mult, conversia spontana a intentiilor egoiste are avantajul de a evita inhibitia actiunii prin generalizarea cunoscutului paradox al bunelor intentii. Oamenii spun ca “vad” binele si îl accepta - dar fac raul (ori invers: drumul spre iad este pardosit cu bune intentii). Încrâncenarea constienta spre binele cu orice pret este mult mai putin productiva, sub raportul virtutii reale, decât calea care consta în conversia spontana a scopurilor egoiste în rezultate generoase pentru toti. Se poate spune ca adevarata ipocrizie este a celor care își imagineaza ca ipocrizia poate sa nu fie un moment necesar în orice sinceritate careia îi pasa de cel de alaturi (paradoxal, mai-binele este dusmanul binelui – ducând la “evolutie” ca schimbare aparenta!). În fond, se spune ca a rezista tentatiei este de obicei o amânare pâna nu te vede nimeni. Nu exista pur la scara umana...“Oglindirea” face parte din arsenalul mediatorului, însa el trebuie totdeauna sa considere legea compensatiei si a complementaritatii reciproce (între parti dar si cu partile).

O maniera de practicare a imaginii opresiunii si modelarii violentei este pornind de la împartirea lumii între “bine” si “rau”, prin scenete de teatru jucate de catre participanti – care sa le permita o sansa de subliniere a presupunerilor lor despre relatiile umane. Temele pot fi:

- ? diferentele dintre sexe
- ? teama de necunoscut
- ? sentimentele dintre generatii
- ? reguli
- ? frica de întuneric
- ? pedepse
- ? studii

? etc.

Asemenea reprezentatii adesea sunt primite cu entuziasm de catre participantii – care decid tema, își aleg rolurile și apoi (în dezbaterile după joc) critica piesa jucată. Conceptul acesta influențează starea emoțională a participanților (facând-o “activă”), spre deosebire de mediul obișnuit / uzual informatizat (care o limitează la “pasivă”). Lucrul într-un astfel de “teatru” constituie un excelent exemplu al modului cum elementele creative introduc participanților idei de înlocuire a violenței; cooperarea între ei este atât la nivel afectiv, cât și la nivel cognitiv. Urmările sunt descoperirea căilor de depășire (prin forțele proprii) a temerilor reale pe care le au, alte idei legate de viața cotidiană, s.a.

Ziarul

Două persoane se pot așeza pe aceeași foaie de ziar și chiar dacă ar vrea nu se pot atinge?

Da: introducând ziarul pe sub o ușă închisă și așezându-se pe el - de o parte și de alta a ușii!